

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE'DEKİ MESLEK YÜKSEKOKULLARI SPOR
YÖNETİMİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMAN
FAALİYETLERİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

BURCU SANİN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR YÖNETİM BİLİMLERİ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. MEHMET MUSTAFA YORULMAZLAR

2019 -İSTANBUL

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE'DEKİ MESLEK YÜKSEKOKULLARI SPOR
YÖNETİMİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMAN
FAALİYETLERİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ**

BURCU SANİN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR YÖNETİM BİLİMLERİ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. MEHMET MUSTAFA YORULMAZLAR

2019 - İSTANBUL

TEZ ONAYI

Kurum : Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Programın seviyesi : Yüksek Lisans
Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor
Tez Sahibi : Burcu SANİN
Tez Başlığı : Türkiye'deki Meslek Yüksekokulları Spor Yönetim
Programı Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik
Tutumlarının İncelenmesi
Sınav Yeri : Marmara Üniversitesi Anadolu Hisarı Yerleşkesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Sınav Tarihi : 27 Haziran 2019

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman (Unvan, Adı, Soyadı)

Kurumu

İmza

Doç. Dr. Mehmet M. YORULMAZLAR Marmara Üniversitesi

Sınav Jüri Üyeleri (Unvan, Adı, Soyadı)

Doç. Dr. Lale ORTA Okan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Serap MUNGAN AY Marmara Üniversitesi

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 31.07.2019 tarih ve 22. sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Feyza ARICIOĞLU
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

-Sınav evrakları 3 iş günü içinde ıslak imzalı tek kopya halinde Enstitüye teslim edilmelidir.

-Bu form bilgisayar ortamında doldurulacaktır.

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Burcu SANİN

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmamda, değerli desteklerini, deneyimlerini esirgemeyen Danışmanım Sayın Doç. Dr. Mehmet Mustafa YORULMAZLAR' a, destekler için mesai arkadaşlarım, Uygulama ve istatistik alanındaki yardımlarından dolayı Oktay AKYÜZ' e ve Niyazi ALEMDAR' a, araştırmama katkıda bulunan herkese, bugünlere gelmemde en büyük emeğe sahip olan sevgili aileme en içten teőekkürlerimle...

Burcu SANİN
Haziran 2019

İÇİNDEKİLER

BEYAN	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
1. ÖZET	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2. SUMMARY	2
3. GİRİŞ ve AMAÇ	3
4. GENEL BİLGİLER	4
4.1. Zaman, Boş Zaman, Boş Zaman Değerlendirme Ve Rekreasyon Kavramları	4
4.1.1. Zaman Kavramı	4
4.1.2. Zamanın yönetimi	6
4.1.3. Zamanın kullanımı	7
4.1.4. Zamanın kullanım bölümleri	11
4.2. Boş Zaman Kavramı	12
4.2.1. Boş zamanın fonksiyonları	14
4.2.1.1. Dinlenme fonksiyonu	16
4.2.1.2. Eğlenme fonksiyonu	16
4.2.1.3. Gelişim fonksiyonu	16
4.2.2. Boş zaman değerlendirme kavramı	16
4.2.3. Boş zaman değerlendirmenin yararları	18
4.2.3.1. Fiziksel yararları	18
4.2.3.2. Psikolojik yararları	18
4.2.3.3. Toplumsal yararları	18
4.2.4. Boş zaman değerlendirmenin genel özellikleri	21
4.2.5. Boş zaman davranışlarını etkileyen faktörler	22
4.2.5.1. Aile	22
4.2.5.2. Referans grupları	22
4.2.5.3. Önceki fikirler	22
4.2.5.4. Kişilik	22

4.2.5.5. Kültür	22
4.2.6. Üniversite öğrencileri ve boş zaman.....	24
4.2.7. Rekreasyon kavramı	25
4.2.7.1. Rekreasyonun özellikleri.....	25
4.2.7.2. Rekreasyonun sınıflandırılması	25
4.2.7.2.1. Amaçlarına göre rekreasyon sınıflandırılması.....	25
4.2.7.2.2. Çeşitli kriterlere göre rekreasyonun sınıflandırılması.....	25
4.2.7.2.3. Özel işlevleri dikkate alınarak belirli eylem ve durgunluk hallerine göre rekreasyonun sınıflandırılması.....	25
4.2.8. Rekreasyonun etkinlik alanları	32
4.2.9. Rekreasyon ihtiyacı	33
4.2.9.1. Fiziksel ihtiyaçlar.....	33
4.2.9.2. Sosyal ihtiyaçlar	33
4.2.9.3. Psikolojik ihtiyaçlar	33
4.2.9.4. Kişisel beceri ve yeteneklerin geliştirilmesi ihtiyacı.....	33
4.2.9.5. Duygusal ihtiyaçlar	33
4.2.9.6. Toplumsal ihtiyaçlar	33
4.2.10. Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri	37
4.2.11. Rekreasyonel katılımı destekleyen sosyal ve ekonomik nedenler	38
4.2.12. Rekreasyonun yararları	39
4.2.12.1. Fiziksel yararları.....	40
4.2.12.2. Psikolojik yararları.....	40
4.2.12.4. Sosyal yararları.....	40
4.2.12.3. Bilişsel yararları.....	40
4.3. Tutum Kavramı	41
4.3.1. Tutumun Öğeleri	42
4.3.2. Tutumun Özellikleri.....	44
4.3.4. Tutum ve Boş Zaman.....	46
5. GEREÇ ve YÖNTEM	48
5.1. Araştırmanın Tipi	48
5.2. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri.....	48
5.4. Araştırmanın Evren ve Örneklem Seçimi.....	50

5.5. Veri Toplama Araçları.....	51
5.6. Veri Toplama Yöntemi ve Analizi	52
6. BULGULAR.....	55
6.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	55
6.2. Katılımcıların Yargısal Özelliklerine İlişkin Bulgular	56
6.3. Katılımcıların Boş Zaman Tutumlarına İlişkin Bulgular.....	59
6.4. Hipotezlerin Analizine İlişkin Bulgular.....	69
6.4.1.Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Tutumlarına Yönelik Cinsiyet, Medeni Durum ve Anne ile Babanın Mesleklerine Göre İncelenmesi	69
6.4.2.Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Tutumlarına Yönelik Yaş, Medeni Durum ve Anne ile Babanın Mesleklerine Göre İncelenmesi	73
7. TARTIŞMA ve SONUÇ	91
7.1.Tartışma	90
7.1.1. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Cinsiyete Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Karşılaştırılması	91
7.1.2. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Medeni Hal Durum Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Karşılaştırılması	91
7.1.3. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Annenin Mesleği Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Karşılaştırılması	92
7.1.4. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Babanın Mesleği Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Karşılaştırılması.....	92
7.1.5. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları	92
7.1.6. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları	92
7.1.7. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Annenin ve Babanın Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları ...	92
7.1.8. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Ailelerinin Yaşadığı Yer Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları	92
7.1.9. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Çalışma Durumu Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları	92

7.1.10. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Geçinme Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları	92
7.1.11. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Yaşadığı yer Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları	92
7.1.12. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları	92
7.1.13. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Günlük Boş Zaman Süre Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları	92
7.1.14. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Haftalık Boş Zaman Süre Yeterlilik Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları....	92
7.1.15. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Olumlu Kullanma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları....	92
7.1.16. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Üniversitenin Sunduğu Boş Zaman Değerlendirme İmkanlarını Yeterli Bulma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	92
7.1.17. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine En Çok Kimlerle Katıldığı Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	92
7.1.18. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Genellikle Nasıl Değerlendirdiği Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	92
7.1.19. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları	100
7.1.20. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	101
7.2.Sonuç ve Öneriler.....	102

8. KAYNAKLAR.....	107
9. EKLER	107
10. ÖZGEÇMİŞ.....	1254

TABLolar LİSTESİ

Tablo 6.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Frekans Dağılımı.....	57
Tablo 6.2. Öğrencilerin Yargısal İfadelerinin Frekans Dağılımı.....	58
Tablo 6.3.1. Öğrencilerin Boş Zaman Tutumlarının Frekans Dağılımı.....	63
Tablo 6.4.1.1. Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	72
Tablo 6.4.1.2. Öğrencilerinin Medeni Hal Durum Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	73
Tablo 6.4.1.3. Öğrencilerinin Annenin Mesleği Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	74
Tablo 6.4.1.4. Öğrencilerinin Babanın Mesleği Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	75
Tablo 6.4.2.1. Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	76
Tablo 6.4.2.2. Öğrencilerinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	77
Tablo 6.4.2.3. Öğrencilerinin Annenin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	78
Tablo 6.4.2.4. Öğrencilerinin Babanın Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	79
Tablo 6.4.2.5. Öğrencilerinin Ailelerinin Yaşadığı Yer Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	80
Tablo 6.4.2.6. Öğrencilerinin Çalışma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	81
Tablo 6.4.2.7. Öğrencilerinin Geçinme Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	82

Tablo 6.4.2.8. Öğrencilerinin Yaşadığı Yer Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	83
Tablo 6.4.2.9. Öğrencilerinin Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	84
Tablo 6.4.2.10. Öğrencilerinin Günlük Boş Zaman Süre Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	85
Tablo 6.4.2.11. Öğrencilerinin Haftalık Boş Zaman Süre Yeterlilik Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları...	86
Tablo 6.4.2.12. Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Olumlu Kullanma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları...	87
Tablo 6.4.2.13. Öğrencilerinin Üniversitenin Sunduğu Boş Zaman Değerlendirme İmkanlarını Yeterli Bulma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	88
Tablo 6.4.2.14. Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine En Çok Kimlerle Katıldığı Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	89
Tablo 6.4.2.15. Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Genellikle Nasıl Değerlendirdiği Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	90
Tablo 6.4.2.16. Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları.....	91
Tablo 6.4.2.17. Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları...	92

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Zamanın Kullanım Bölümleri.....	11
Şekil 2. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi.....	34

1. ÖZET

Türkiye’deki Meslek Yüksekokulları Spor Yönetimi Programı Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Öğrencinin Adı : Burcu SANİN

Danışmanı : Doç. Dr. Mehmet Mustafa YORULMAZLAR

Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Amaç: Türkiye’de eğitim- öğretim veren devlet ve vakıf meslek yüksekokullarının spor yönetimi programında öğrenim gören öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının, kişisel bilgiler ve konuyla ilgili tutum ölçekleri kullanılarak derlenmesi ve tartışılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Türkçe uyarlaması Akgül ve Gürbüz (2010) tarafından yapılan, Ragheb ve Beard (1982) tarafından geliştirilen “Leisure Attitude Scale: LAS” “Boş Zaman Tutum Ölçeği”nin ile Akyüz (2015)’ün “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” çalışmasındaki kişisel bilgi formundan yararlanılarak oluşturulan anket formu öğrencilere dağıtılmıştır. Araştırmaya, devlet ve vakıf meslek yüksekokullarının spor yönetimi programında öğrenim gören 337 erkek, 85 kadın olmak üzere toplamda 422 öğrenci katılmıştır.

Bulgular ve Sonuçlar: Türkiye’deki meslek yüksekokulları spor yönetimi programı öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumları ile sosyo demografik özellikleri, tutumların alt bileşenleri olan bilişsel, duygusal ve davranışsal tutum ile toplam tutum puanı çerçevesinde incelendiğinde; medeni hal ve yaş değişkenine göre bilişsel tutum açısından anlamlı fark bulunmuştur. Öğrencilerin çalışma durumu değişkenine göre duyuşsal, davranışsal ve toplam tutum puanı arasında anlamlı fark bulunmuştur. Boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi, haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresi yeterliliği, boş zamanlarınızı olumlu kullanma durumu değişkenine göre bilişsel, duyuşsal, davranışsal ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Boş zaman, tutum, boş zaman değerlendirme, boş zaman tutumu, rekreatif faaliyet

2. SUMMARY

A Research about Students Attitudes to Leisure Activities which are Studying in the Sport Management of Vocational Schools in Turkey

Student's Name : Burcu SANİN
Thesis Advisor : Doç. Dr. Mehmet Mustafa YORULMAZLAR
Department : Physical Education and Sport

Aim: Aim of this thesis is to compile and to discuss the student attitudes to the leisure time activities which are studying in the sport management departments of public and foundation vocational schools in general Turkey, with the usage of personal information and manner scales about the subject.

Material and Method: Leisure Attitude Scale: LAS was improved by Ragheb and Beard (1982) and adapted to Turkey by Akgül and Gürbüz (2010). Except this there is the work of Akgül (2015) called as "Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi." And in this thesis from former and following work, receipt a survey on the personal information and distributed among the students. In totally 422, -337 male and 85 female- student participated.

Findings and Results: There is no difference between the affective and behavioral attitude according to factor of marital status differences among the student attitudes to the leisure time activities which are studying in the sport management departments of public and foundation vocational schools in Turkey. But in cognitive attitude there is difference. There is no such a difference in the cognitive attitude according to working status, but in the affective and behavioral attitude difference found. In any case there is a difference in academical success according to survey: Participants think that sparing leisure time activities have an possitive effect. There is difference in affective and behavioral attitude about the weekly leisure time sufficiency. For the participants there is difference about the positive usage of leisure time.

Keywords: Leisure Time, Attitude, Sparing Leisure Time, Recreative Activities

3. GİRİŞ ve AMAÇ

Endüstrileşme hareketlerinin doğal bir neticesi olarak yükselen üretim ve refah seviyesi toplumunun boş zamanlarının da artmasına sebebiyet vermiş ve bu zamanın nasıl değerlendirileceği bir problem haline gelmiştir. Boş zaman olgusu günümüzde insanların yaşam standartlarının yükselmesiyle birlikte daha da önem kazanmakta ve her kesimden insanın hayatının odak noktasına yerleşmektedir (Kır, 2007). Özellikle üniversite öğrenimi, yıllar boyunca süre gelecek davranış biçimlerinin olduğu en önemli süreçtir. Bu süreçte kazanılacak her olumlu davranış bireyi mutluluğa taşımada bir adım daha ileriye götürecektir. Bundan dolayı, boş zaman etkinlikleri üniversite öğrencileri için akademik eğitimin bir parçası olarak yer almalı ve boş zamanı değerlendirme eğitiminin kendi yaşamlarındaki önemini belirlemelidirler. Çünkü boş zaman, hayat süreci içerisinde çocukluktan yaşlılığa sürekli bireyle birlikte var olacak ve yaşamın her evresinde, bireye psikolojik, sosyal ve fiziksel yararları olacak tecrübeler yükleyecektir (Karaküçük, 1997).

Bireylerin boş zamanlarını değerlendirme şekilleri kariyer gelişimi ve mesleki performanslarını etkilemektedir. Bireyler yoğun tempolu çalışma hayatlarından arta kalan boş zamanlarını başta fiziksel dinlenme olmak üzere kültürel, sanatsal, sportif, eğitim vb. farklı faaliyetlerle değerlendirebilmektedir. Birey mesleği, kültürü, eğitim düzeyi gibi faktörlerin etkisiyle boş zamanını değerlendirme şekline yönelik bir tutum geliştirmektedir (Türker ve Türker, 2015).

Bu çalışmada, Türkiye genelinde eğitim- öğretim veren devlet ve vakıf meslek yüksekokullarının spor yönetimi programında öğrenim gören öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumların boyutunu oluşturan, bilişsel duyuşsal ve davranışsal unsurlar, kişisel bilgiler ve tutum ölçekleri kullanılarak araştırılmaktadır.

4. GENEL BİLGİLER

4.1. Zaman, Boş Zaman, Boş Zaman Değerlendirme Ve Rekreasyon Kavramları

4.1.1. Zaman Kavramı

Zaman, harekete anlam kazandıran temel bir unsur olmakla birlikte olayların geçmişten gelip bugüne ve geleceğe doğru birbirini izleyen kesintisiz bir süreçtir. Zaman, tabiatta var olan, duyu organlarımızca algılanabilen ve aynı zamanda ölçülebilen bir kavramdır. Dünyadaki tüm cisimlerin hareketleri sırasında, birbirlerine göre konum değişikliğinin olması için geçen vakit olarak tanımlanmaktadır (Gürbüz ve Aydın, 2012).

Zaman, belirli olayların geçtiği süreyi kapsar ve bu olaylar olmadığında zamanın kendisi de olmaz. Yeryüzünde ve evrende devinim halinde olan her şey zaman kavramıyla birlikte hareket eder ve durağan bir ortamda zaman kavramından bahsetmek muhtemel değildir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2001).

Zaman soyut bir kavramdır ve birbiri ardına gelişen olayları, olguları ve tüm bu süreci belirtir. Dünyada bütün insanlara eşit olarak verilmiş tek şey zamandır (Baltaş, 1996). Bütün insanlara eşit bir hakla verilmiş bir kaynak olan zamanın büyük bir bölümüne, kendi irademizle verdiğimiz kararlarla yön verebilmemiz mümkündür (Abay, 2000).

Zaman, bütün kavramlar içerisinde, tanımlanması en zor kavramlardan biridir. Filozofların, düşünürlerin, bilim insanlarının farklı bakış açılarıyla farklı tanımlamalar yapmış olmasına rağmen, halen çeşitli bilim dallarında anlaşılma çabası süregelmektedir (Keresteci, 2011). Bu bağlamda kesin ve genel bir tanımlı yapılamayan zaman birçok araştırmacı tarafından farklı açılardan tanımlanmıştır.

Addington: “zamanın insanların sonsuzluk ölçüsü olduğunu ve şimdiye kadar zamanla ilgili doğal kabul edilen her şeyin insan düşüncesinin ürünü ve göreceli bir kavram olduğunu” açıklar (Addington, 1993).

Weber zaman kavramını, “Bireyin yaşamının, yerine göre uzun ya da kısa süreli yenilenmesi imkansız, başlangıcı ve sonu belli, saatle ölçülebilen bir bölümü” olarak tanımlanmaktadır (Tezcan, 1977).

Zaman, “değişimlerin meydana geldiği ve göreceli sürekliliklerle dengelenen bir boyuttur” (Adair ve Adair, 1993).

Zaman, bireylerin kontrolü dışında sürekli bir şekilde devam eden, hadiselerin geçmişten gelip bugüne ve geleceğe doğru devam ettiği birbirini takip eden bir süreçtir (Smith,1998).

Sözlük anlamı olarak baktığımızda zaman; bir iş veya oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre veya vakittir. Zaman, borç olarak verilmez ya da alınmaz, kiralanamaz ve satın alınmaz, çoğaltılmaz, saklanamaz, tasarruf edilemez ve iyi bir şekilde değerlendirilmediği takdirde ruhsal gerilim yaratır (Hazar, 2009).

Zaman yeri doldurulması imkansız olan, durdurulamayan, geri alınamayan, sadece kullanılıp yitirilen bir kavramdır. Bu nedenle zaman çok kıymetlidir. Yaşanılan her an, yitirilen her zaman, hayattan giden bir parçadır ve bu nedenle zaman, hayatın kendisidir. İnsanın yaşamını anlamlandırabilmesi, güzelleştirmesi, yaşam kalitesini arttırabilmesi için zamanını iyi kullanması ve yönetmesi gereklidir (Arslan, 2013).

Kısacası zaman bütün insanlara eşit bir hakla verilmiş kıymetli ve eşsiz bir kaynaktır. Satın alınamayan, saklanamayan sürekli bir devinim içerisinde akıp giden ve başlangıcı ve sonu belli olan soyut bir kavramdır.

4.1.2. Zamanın Yönetimi

Bireylerin zamanı daha etkili ve verimli kullanmaya duyduğu ihtiyaç, zaman yönetimi kavramının ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamaktadır. İnsanların her türlü alanda yaptığı etkinliklerin etkili olmasının temelde zamanı iyi kullanmaları ile ilgili ve ilişkili olduğu görüşü günümüzde yaygındır (Erdul, 2005).

Zaman geriye çevrilmesi veya depolanıp yeniden kullanılmasının mümkün olmadığı eşsiz bir kaynaktır. Son derece yegane bir kaynak olan zamanın tesirli, randımanlı ve doğru biçimde kullanılması için zaman yönetimi becerisi devreye girer. Zaman yönetimi kavramı; zamanın planlı, verimli ve etkili bir biçimde kullanılması ve hedeflere en doğru ve uygun sürede ulaşılması anlamına gelmektedir (Varışoğlu ve ark., 2012).

Zaman yönetimi, bireyin özel hayatı ve çalışma hayatında amaç ve hedeflerine etkili ve verimli bir şekilde ulaşabilmesi için yönetimin planlama, örgütleme ve denetim gibi fonksiyonlarını bireysel olarak kendi etkinliklerine uygulama sürecidir. Zamanını iyi yöneten bireyler, kendi özel etkinliklerine çok daha fazla zaman ayırabilmelerinin yanında meslek ve iş yaşamında da amaçlarına etkili ve verimli bir biçimde ulaşabilmektedirler (Kocabaş ve Erdem,2003).

Genel olarak zaman yönetimi; “zamanın aktif bir şekilde kullanımını kapsayan, üretkenliği kolaylaştıran ve stresi azaltan etkinlikler anlamına gelmektedir” (Zampetakis, Bouranta ve Moustakis, 2010).

Zamanın etkin ve daha iyi kullanılması için öncelikle bireyler tarafından bunun istenmesi gerekmektedir. Zaman kaliteli kullanıldığı takdirde, bireyler daha az baskı ve daha az stres altında kalacaklardır, bu durumda da daha fazla zamana sahip oldukları görülecektir. Bu gerçekleştirildiği zaman, elde ettiğiniz zamanı aşağıdaki gibi kullanmanız faydalı olacaktır (Keenan, 1996).

- Daha ayrıntılı plan yapmada,
- Orijinal fikirler yaratmada ve yeni projelere başlamada,

- Becerilerinizi geliştirmede,
- Kendinizle ilgilenmede,
- Kişisel ilgi alanlarınızı geliştirmede

4.1.3. Zamanın Kullanımı

Zamanın etkili ve verimli kullanılabilmesi için öncelikle iyi bir eğitim alınması gerekmektedir. Bu durum ise, bireyler için küçük yaşlardan itibaren eğitim ve öğretim kurumlarının ve ailenin üzerinde olan bir görev ve sorumluluktur. Zamanın yanlış ve verimsiz kullanımı sonucunda ortaya çıkan problemler, bireyi ve tüm toplumu etkilemektedir. Böyle bir durum, fizyolojik hastalıklardan bile çok daha tehlikeli olabilmektedir (Karaküçük, 2005).

Zaman kullanımında hakimiyet bireyin kendisinde olmalıdır. Kullanım planı bireyin iradesinde olduğu zaman onu verimli kullanmak mümkün olur (Ardahan, 2016). Zamanının iyi kullanılması öncelikle bireyin kendi şahsiyetini iyi tanınmasına bağlıdır. Birey, ne yapıp yapmayacağının sınırlarını iyi belirlemeli ve hedeflerinin ve amaçlarının nelerden oluştuğunu ve bu amaç ve hedeflerin hayata ve çalışmaya yönelik kapsamalarının nelerden oluşabileceğini belirlemelidir (Karaküçük, 2005).

Zamanın Kullanımını etkileyen kişisel, sosyal ve kültürel, örgütsel ve çevresel bazı faktörler bulunmaktadır (Ardahan, 2004).

- **Kişisel Faktörler;** tamamen kişinin kendisinden kaynaklanan ve zaman yönetimi konusunda doğrudan olarak etkilenebilme ve değiştirilebilme özelliğine sahip faktörlerdir. Bireylerin çalışma, plan yapma veya yapmama, işleri ertesi güne bırakma vb. alışkanlıkları bu faktörlere örnektir.
- **Sosyal ve Kültürel Faktörler** ise içinde yaşadığımız toplumdan, ait olduğumuz ya da etkileşimde olduğumuz kültürden kaynaklanan zaman yönetimi konusunda direkt olarak etkilenilen ve değiştirilebilme özelliğinin zor veya yavaş bir süreçte olduğu faktörlerdir. Çay ve kahve

molaları, uzayan öğle yemekleri, dost telefonları ve ziyaretleri, iş dışı faaliyetleri, aile ilişkileri ve bunun gibi etkenlerdir.

- **Örgütsel Faktörler**, içinde çalıştığımız, ait olduğumuz ya da etkileşim halinde olduğumuz organizasyonların yönetim sisteminden işletme kültüründen kaynaklı veya zaman yönetimi konusunda doğrudan etkilenebilme ve değiştirilebilme özelliğinin olduğu işletmenin üretkenliğine ve etkinliğine direkt olarak etki eden faktörlerdir. Örneğin; işletme amaçlarının yeterince açık olmaması, işlerin belirli bir sıra takip etmemesi, yetki ve sorumluluk dağılımının, görev ve iş tanımlarının yapılmaması, işlerin bitirilme zamanlarının olmaması, geleceğe yönelik tahminlerin yapılamaması gibi etkenlerdir.
- **Çevresel Faktörler** ise içinde yaşadığımız veya etkileşim halinde olduğumuz kurum ve kuruluşların yönetim sisteminden, iş yapma sisteminden ve işletme kültüründen kaynaklanan ve zaman yönetimi konusunda doğrudan olarak etkilenebilme ve değiştirilebilme özelliğinin olmadığı faktörlerdir. Bunlara örnek olarak yaşadığımız şehirdeki trafik sinyalizasyon sistemi, hastaneler, okullar, özel ve kamu kuruluşlarındaki bürokrasi verilebilir.

Zamanını iyi bir şekilde kullanabilen bir insan;

- Bütün zamanlarında neler yapacağını ve zamanını nasıl daha yararlı kullanacağını bilir.
- Yanlışını, eksik yanlarını, karakterinin hangi iyi olmayan bir yola sapmaya uygun olduğunu çok iyi öğrenmiştir.
- Yaşamında deneyimlediği her olaydan alması gerekenleri deneyimlerine katarak zenginleştirir.
- Kişi kendi yaşamını ve kişiliğini yaşar.
- Kişinin birçok şeyi unutmayacak ek hafıza sistemine sahip olması, hafızasındaki tüm anlamsız sebeplerin yerini anlamlı soruların almasını sağlar.

- Kişi daha önceden belirlediği hedeflere yönelik zamanını ve bu zamanı nerelerde kullanması gerektiği konusunda kendini hazırlar ve boş zaman ilgilerine ve hobilerine zaman ayırabilir (Uzunoğlu, 1992).

Zamanı iyi ve kaliteli kullanamayan bireyler negatif yönde etkilenmektedir. Smith(1998), zamanını kullanamayan bireylerin, hayat dengelerinin bozulduğunu, birincil olarak yapması gereken işlere daha az vakit ayırdıklarını ifade etmekte ve bireylerin zamana yaklaşımı ve kullanma biçiminin, başarının veya başarısızlığın arasındaki ibreyi belirleyeceğini, sağlıklı, huzursuz ya da depresif olmaya sebep olacağını vurgulamaktadır.

Zamanın verimsiz kullanılmasında insanların hataları şu şekilde sıralanmaktadır;

- Karmaşık ve kararsız hedef ve öncelik seçimi,
- Günlük bir iş planının olmayışı,
- Bitmeyen ve sürekli üzerinde çalışılmakta olan uğraşlar,
- İnsanların önceden kısıtlı tarihler belirleyip kendi kendine zorlayıcı nitelikte yaptırımlar koymak,
- Kusursuz bir iş yapmayı istemekte direnmek,
- Düzensiz, dağınık sıkıcı bir ortamda çalışmak,
- Yapılmakta olan uğraşla ilgili yetki ve sorumluluğun kesin ve net bir biçimde belli olmayışı,
- İş vermeyi bilmemek,
- Ayrıntılar üzerinde haddinden fazla durmak ve detaylarda boğulmak,
- Anlaşmazlıkların karşısında boğulmak,
- Yeniliklere karşı durmak,
- Fazla sayıda iş yapma eğiliminde olunmasıyla bir tek işi layıkıyla yerine getirme ve bu konuda yükselme hususunda kararlı olamamak,

- Bireylerin ‘hayır’ demekten imtina etmesi ve her şeye ‘evet’ demeyi tercih etmesi,
- Çok fazla bilgi alışverişi ve haberleşmeye maruz kalmak veya bilgi ve haberleşme yetersizliği,
- Çok hızlı ve acele karar vermek veya reddetmek,
- Rahatsız ve halsiz durumda iken veya çok sevinçliyken işin üzerine gitmek (Karaküçük, 1999).

Zamanın kötü düzenlenmesinin neden olabileceği şu belirtilerden de bahsedilebilir;

- Hoşa gitmeyen seçenekler arasında sürekli kararsız olma,
- Birçok boş zamanın yararlı olmayan aktivitelerle gevşek veya yorgun geçirilmesi,
- Belirli bir zaman diliminde bitirilmesi gereken işlerin zamanında bitirilmemesi,
- İstirahat ve kişisel ilişkiler için yeterli olmayan zaman,
- Detaylar ve yapılacak işlerin altında ezilme duygusu ve sahip olunan zamanın çoğunluğunda istenilmeyen işleri yapmak.

Bu belirtilerden kurtulmak için;

- Ehemmiyeti çok olan amaçlar doğrultusunda öncelikler belirlenmelidir,
- Öncelikler belirlendikten sonra önemi daha az olan işler elenerek zaman yaratılmalıdır,
- Ana tercihler yapmak öğrenilmelidir (Karaküçük, 1999).

Kısaca, en değerli varlıklarımızdan biri olan zaman; insanlar için çok büyük bir değerdir ve bilgece kullanılmalıdır. Günümüz modern toplumlarında yaşayan insanlar için zamanı iyi değerlendirme ve iyi kullanma kaçınılmaz bir durumdur.

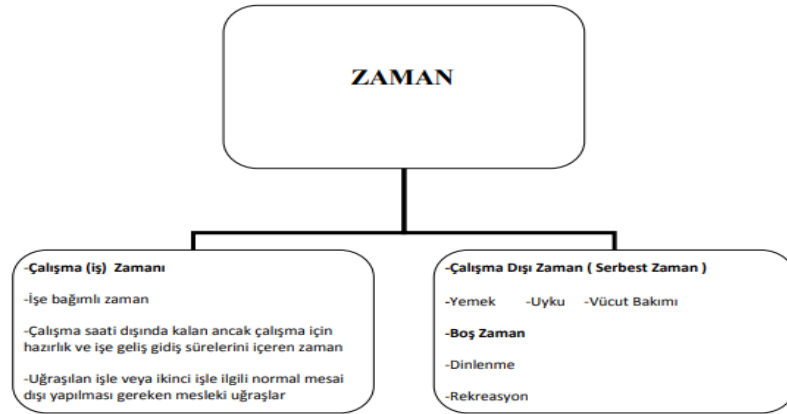
Zamanın iyi kullanılması bireylerin yaşamlarına bir denge kurmasına veya eğer bir dengesizlik varsa bu dengesizliğin nereden kaynaklandığını belirlemelerine yardımcı olur. Zamanı bilinçli olarak kullanabilen bireyler çalışma şekillerini de sürekli

geliştirirler. Böylece, zamanı iyi kullanan bir birey, hayat kalitesini yükseltir ve diğer kaynaklar gibi kendisi ve amaçları için zamanı etkili bir şekilde değerlendirir veya haralayabilir (Güngörmüş, 2007).

4.1.4. Zamanın Kullanım Bölümleri

Zaman, kullanım açısından çalışma zamanı ve çalışma dışı zaman olarak iki kategoride ele alınmaktadır. Çalışma zamanı bireylerin ekonomik bir kazanç elde etme ve kendi geçimi hayat idamesini sağlayabilmek için iş yerinde geçirdiği zamandan oluşmaktadır. Fakat bunlar dışında bireyin çalıştığı işin niteliğine bağlı olarak çalışma saatleri dışında kalan ancak çalışma için yaptığı hazırlıklar, örneğin bir öğretmenin akşam evinde öğrencilere yönelik bir proje hazırlaması ve çalışma yerine gidiş-geliş süreleri ve normal mesai dışında kendi işi veya çalıştığı ikinci bir işle ilgili yapması gereken mesleki uğraşlar da çalışma zamanı içinde yer almaktadır. Çalışma dışı zaman ise insanın hayatını devam ettirebilmesi için varoluşla ilgili zorunlu olan fizyolojik ihtiyaçlardan yeme- içme ve uykuya ayırdığı zaman ve boş zamandan oluşmaktadır (Sevil, 2012).

Şekil 1. Zamanın Kullanım Bölümleri

4.2. Boş Zaman Kavramı

Boş zaman kavramı günümüzde giderek önem kazanmakta ve insanların yaşam standartlarının yükselmesiyle birlikte hemen her kesimden insanın yaşamının merkezine yerleşmektedir. Sanayileşme hareketlerinin bir neticesi olarak artan üretim ve refah toplumunun yükselişi boş zamanların da artmasına sebebiyet vermekte ve bu zamanın nasıl değerlendirileceği bir problem haline gelmektedir (Kır, 2007).

Kişinin özgürce sahip olduğu, yaşamını belli bir standart üzerine çıkarıp bu standartın devamını sağlamak ve yükseltmek için çalıştığı iş, yaşam ve fizyolojik ihtiyaçlar gibi zorunlu olduğu tüm görevleri yerine getirmesinden sonra arta kalan zaman şeklinde tanımlanan boş zaman kavramı; kişilerin bir takım faaliyetler yapmak ya da yapmamak arasında hür bir seçim yapabildiği, yapmak ya da yapmamak istediği faaliyetleri hür bir şekilde tayin edebildiği, ancak yapılan işin sorumluluğunu da yüklenebilecek davranışlar gösterebilmesi gereken zamandır. Aynı zamanda kişinin kendi hür iradesi ile seçeceği bir aktivite ile uğraşacağı zaman olarak, yani kişinin kesin olarak bağımsız ve özgür olduğu iş hayatının dışındaki zaman olarak da tanımlanmıştır (Shinn, 2004).

Boş zaman bireylerin kendi tercihleri doğrultusunda ve kendi ihtiyaç ve ilgilerini besleyecek aktivitelerle ya da sağlıklı olma ve kişisel gelişim için harcadıkları keyifli zaman süreci demektir (Ali, 2007).

Boş zaman, kişisel olarak anlamlı, eğlenceli bir aktiviteyi ifade etmektedir. Boş zaman değerlendirmesi sık sık özgürlük duygusu ve gerçek isteklendirmeyle ilişkilidir. Birey bir aktivite gerçekleştirilmek istiyorsa burada zorunluluk duygusu yoktur ve kendi hür iradesiyle yapmak istediği bir aktiviteyi seçmektedir. Tipik olarak boş zaman değerlendirme kategorileri; arkadaşlarla hoşça vakit geçirmek gibi sosyal; artistik uğraşlar gibi yaratıcı ve etkileyici; kitap okumak gibi zihinsel; meditasyon yapmak gibi ruhsal ve yürüyüş yapmak, bahçe işleriyle uğraşmak gibi fiziksel olmaktadır (Hutchinson, 2011).

Çakır (2008), boş zamanı; bireylerin ya da toplumsal grupların boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları rahatlatıcı ve eğlendirici etkinlikler olarak tanımlamaktadır.

Boş zaman kavramı genel olarak özgürlük ve özgürce seçme hakkı gibi kavramlarla ilişkilendirilmektedir. Bunun nedeni boş zamanın, yapılması zorunlu olan bir takım faaliyetlerin olmadığı, kişilerin kendi isteklerince ve özgürce kullanılan bir zaman dilimi olarak tanımlanmasıdır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Hayatın en büyük güçlerinden biri olarak boş zaman, hayatın kalitesini yükseltmede ve daha iyi olmada önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Boş zamanların gelişmek, yenilenmek, yansıma ve kendini keşfetmenin yanı sıra birçok başka yararları da mevcuttur ve bu sadece bireyler için geçerli olan bir şey değildir, toplumlar ve uluslar için de geçerli olan bir durumdur. Boş zaman, sürdürülebilir çevre koşullarında sunulan kaliteli yaşam deneyimlerine katkıda bulunmaktadır. Boş zaman aktiviteleri, sivil toplumda insan deneyimi oluşturmakta ve kültürlerarası iletişim ve anlayışa katkıda bulunmaktadır (Edginton,2007).

Boş zaman, modern insanın iş günü sonunda, hafta sonu, yıllık izin ve emeklilik döneminde, çalışma yerinde geçirdiği ve elzem olan ihtiyaçlarını giderdiği zamanın dışında kalan zamanıdır. Günümüzde boş zamanları değerlendirmeye olan bakış açısının gelişimi neticesinde, sanayileşmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler uygarlık ve gelişmişliğin bir gereği olarak boş zamanları etkili ve verimli bir şekilde değerlendirmeye çalışmaktadır. Bunun neticesinde, boş zamanların toplumsal ve sosyal yaşam içerisindeki önemi daha da belirginleşmiş günlük ve haftalık çalışma saatlerindeki azalmalar ile tatil günlerinin çoğalması ve toplumsal normlardaki değişim gibi sebepler de buna paralellik göstermiştir (Languar, 1991).

Boş zaman genellikle amaçlarına, yapılış yerlerine ve sürelerine göre sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırmalar içinde en yaygın olarak kullanılan sınıflandırma, sürelerine göre olan sınıflandırmadır (Dalkılıç,2017).

Boş zaman, uzun süreli boş zamanlar ve kısa süreli boş zamanlar olarak iki ana kategoride ele alınmaktadır. Buna göre;

1. Uzun süreli boş zamanlar

- Çocukluk dönemi boş zamanları,
- Yıllık izin boş zamanları
- Emeklilik dönemi boş zamanları

2. Kısa süreli boş zamanlar

- İş günü sonu (akşamüstü) boş zamanları,
- Hafta sonları
- Kısa süreli tatillerden oluşmaktadır (Hacıoğlu ve ark., 2009).

4.2.1. Boş zamanın fonksiyonları

Çalışmaya büyük önem verilen sanayi devrimi döneminde, çalışma, tasarruf etme, sermaye birikimi gibi kavramlar yeni değerler olarak ortaya çıkmıştır ve boş zamanların israf, pasiflik ve tembelliği ifade ettiği üzerinde durulmuştur. Bu dönemde boş zaman, ancak yorulan işçinin toparlanmasına olanak veren dinlenme fonksiyonunu yerine getirmektedir. Boş zamanın dinlenme fonksiyonunun yanında iki fonksiyonu daha vardır. Bunlar eğlenme ve gelişim fonksiyonlarıdır. Boş zamanın eğlenme ve gelişim fonksiyonunun değeri dinlenme fonksiyonundan çok daha sonra algılanmıştır (Sağcan, 1986).

4.2.1.1. Dinlenme fonksiyonu

Boş zaman kavramının gelişim sürecine bakıldığında, endüstri devrimi ile çalışma, tasarruf, sermaye birikimi gibi kavramların yeni toplumsal değerler olarak ortaya çıktığı ve boş zamanların savurganlık ve tembellik olarak değerlendirildiği görülmektedir. Çalışmaya büyük önem verilen endüstri devrimi döneminde boş zaman, fiziksel olarak yorulan bireylerin gücünü tekrar kazanmasına ve dengesini yeniden bulmasına yardımcı olan dinlenme fonksiyonunu yerine getirmektedir (Güngörmüş, 2007).

Karaküçük; dinlenme fonksiyonunun, boş zamanı en fazla karakterize eden ve farklı algılamalarla, çalışma hayatı boyunca değerlendirilen temel bir fonksiyon olduğunu ifade etmektedir. Dinlenme, yenilenme veya iş sonrası stres ve yorgunluk atma ile bedensel yıpranmaları ve sinirsel gerilimleri ortadan kaldıran bir fonksiyon üstlenmiştir. Çalışma saatlerinin 12–15 saat olduğu sanayi devriminin ilk dönemlerinde, iş görenler boş zamanlarında dinlenme fonksiyonunu sadece fiziksel gücü yeniden elde etmek anlamında kullanmışlardır.

Çalışan için boş zaman, sadece bir sonraki çalışma gününe fiziksel olarak hazırlanmayı ifade etmektedir (Karaküçük, 2005).

4.2.1.2. Eğlenme fonksiyonu

Eğlenmek, kişilerin zamanını güzel bir şekilde geçirmek ve can sıkıntısından kurtulmak için yaptığı ve ayrıca, kaygıyı, merakı vb. gidermek için yaptığı aktiviteler anlamı taşımaktadır (Foulquie, 1994). Hayatın tekdüzeliğini, yaşamın güzelliğini, buldukları atmosferi değiştirme isteği özellikle genç bireylerde görülmektedir. Bireylerin hayatlarında acıları ve kederleri unutturacak bir bahaneye ihtiyaç vardır. O da eğlencedir. Eğlence sosyal ilişkileri geliştirir (Hacıoğlu ve ark., 2009).

Eğlence bireylerin güzel zamanlar geçirmesini sağlarken aynı zamanda yenilenmesini, yaşama karşı güdülenmesini ve sosyalleşmesine de katkı sağlamaktadır. Bireylerde can sıkıntısını gideren, eğlenmeyi ve rahatlamayı ifade eden, oyun, spor ve diğer tüm faaliyetlere ister etken, ister edilgen olsun her türlü aktivite tiplerine katılma fırsatını sağlamasıyla beraber kişinin kendisini geliştirme imkânı da sağlamaktadır (Dalkılıç, 2017).

Günümüzde boş zaman kavramı eğlence temelli müzik, sinema, edebiyat, televizyon, radyo, internet, video oyunları, sanat dalları (tiyatro, dans, opera), spor, moda gibi daha yüksek maliyetli toplumsal ya da kişisel aktiviteleri akla getirmektedir. Oysa eğlenceli bir boş zaman geçirmek üzere gerçekleştirilen birçok aktiviteye ulaşmak kolaydır ve ücretsizdir (Sevim ve Özer, 2013). Doğal alanlarda zevk için yapılan yürüyüşler, belediyelerin düzenlediği ücretsiz kurs ve aktiviteler buna örnek olarak verilebilir.

Bireyler boş zamanlarında kendilerini mutlu edecek anlara ihtiyaç duymaktadır ve eğlenme içten gelen bir duygudur. Günümüzde bireyler birçok spor ve eğlence faaliyetlerine aktif ve pasif olarak yoğun bir şekilde katılmaktadır. Spora ve eğlenceye aktif ve pasif katılımlı olarak gösterilen bu ilgi 20. yüzyılın başlarında kademeli bir biçimde artmış ve bireylerin sağlıklarına, duygusal, fizyolojik ve psikolojik durumlarına verdikleri önemle aynı oranda artış göstermiştir (Swarbrooke, 2005).

4.2.1.3. Gelişim fonksiyonu

Gelişim fonksiyonu, bireyin düşüncesini günlük faaliyetlerin monotonluğundan kurtaran, daha geniş ve sosyal katılıma imkan tanıyan aynı zamanda insan kişiliğini geliştirmesini sağlayan ve çıkarıcı olmayan etkinlikleri içermektedir (Karaküçük, 1995). Gelişim fonksiyonu aynı zamanda bilgi alıp vermek, kültür gelişime katkı sağlamak ve gönüllü toplumsal faaliyetlere katılmak olarak da kendini göstermektedir (Dalkılıç, 2017). Bu tür faaliyetler, insanların fiziksel ve zihinsel yorgunluklarını gidererek onlara yaratıcı bir güç kazandırmaktadır (Sağcan,1986).

Boş zaman yararlı kullanıldığında kişisel ve toplumsal gelişim ortaya çıkarken negatif bir tarzda kullanıldığında da bunalım, verimsizlik, mutsuzluk gibi problemlere neden olmaktadır (Balcı, 2003). Boş zaman yerinde, değerli ve etkili kullanılabilirliğinde bireye dinlenme, eğlenme, kendini geliştirme, kendi sorumluluğunu ve özgürlüğünü yaşama, çalışma hayatında kendi kişisel isteğine göre bir tercih yapma ve bunun sonunda kendini bulma fırsatı vermektedir (Hazar, 2009). Beri taraftan boş zamanın verimsiz kullanılması ile genç bireyler ve yetişkin bireylerin kötü alışkanlık edinmesine, keyifsiz, cansız, tembel, dikkatsiz, düzensiz, serseri, duygu darlığı, bezginlik, sinirlilik vb. gibi kötü davranışlar edinmesine sebep olur (İnan, 1966).

4.2.2. Boş zaman değerlendirme kavramı

Boş zaman değerlendirme, çağdaş toplumlarda geleneksel toplumlardakinden farklı anlamlar kazanması, çağdaş toplumlarda hayatın önemli bir bölümünü oluşturması ve kurumsallaşmasıyla kendisinden söz edebildiğimiz bir kavram haline gelmiştir. Modern toplumların en önemli kavramlarından biri olan boş zaman değerlendirme, keyif almak için yapılan oyun oynama, rahatlama, rekabeti içinde bulunduran sportif faaliyet yapma, resim yapma, sanatsal faaliyetlerde bulunma, tiyatro ve sinema gibi aktivitelerin içinde aktif ya da pasif olarak bulunma, ayin, ibadet gibi bir takım dinî faaliyetlerde bulunma, eğlenme ve zevk almanın yanında insanın kültürel yaşamının önemli bir kısmını içine alan kapsamlı bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır (Okumuş, 2005).

İnsanların; boş zamanlarını gönüllü olarak katıldıkları, dinlendikleri, eğlendikleri, mutlu oldukları ve doyum sağladıkları etkinlikler için kullanılmasına boş zaman değerlendirme denir (Hazar, 2009).

İnsanlar genellikle boş zamanlarını değerlendirmeye ihtiyaç duyarlar ancak daha önemlisi bu boş zamanları nasıl etkili ve verimli olarak değerlendirileceğidir. Boş zaman etkili ve verimli kullanılabilirliği taktirde, bireye kendi özgürlüğünü yaşama ve kendini bulma imkanı da tanımaktadır. Bir bireyin boş zaman etkinliklerine katılma nedenleri, zaman hoş geçirmek, boş zamanı eğlenerek değerlendirmek, işin sıkıcılığından ve monotonluktan uzaklaşmak, yeni deneyimler yaşamak, yeni arkadaşlıklar kurmak, sosyal ortamlara katılmak, bir şeyi yaratma hissini tatmak, bir şeyleri başarmanın hazzını yaşamak ve kendini değerli hissetmek ve görmek için etkinliklere katılma ihtiyacı, olarak sayılabilir. Boş zamanın iyi değerlendirilmesi; kişinin kendini daha rahat ifade etmesine, yaratıcılığını geliştirmesine, yeni tecrübeler kazanmasına, sosyal çevresini geliştirmesine ve üretkenliğini arttırmasına da olanak sağlamaktadır (Kılbaş, 2001).

Boş zaman faaliyetleri, toplumdan topluma değişip geliştiği gibi aynı toplum içerisinde de kişilerin ihtiyaç ve beklentilerine göre sürekli bir değişim ve gelişim içindedir. İlk çağlardan itibaren değişen ve gelişen eğlence anlayışı buna örnek olmaktadır. Toplumsal ve bireysel işlevleri olan boş zaman faaliyetleri bireylerin ve toplumun hem sosyo-ekonomik hem de sosyo-kültürel değişkenleriyle etkileşim içerisinde (Süzer, 2000).

İnsan yaşamının içinde bulunduğu her dönemde mutlaka ele alınması gereken bir konu olan boş zamanların değerlendirilmesi, bir tecrübe biçimi, eğitim safhası ve duyguların boşalmasını sağlayan bir yoldur. Ancak bireylerin kişisel gelişimlerinin büyük oranda şekillendiği, yetişkinlik modelinin kurulduğu bir geçiş dönemi olarak görülen üniversite gençliği açısından etkisi daha da önemlidir (Süzer, 2000).

Üniversite yaşamı, yıllar boyu süregelecek davranış tarzlarının oluştuğu önem teşkil eden süreçtir. Bu süreçte kazanılacak bütün pozitif davranışlar, bireylere bundan sonraki yaşamlarında mutluluk verecek ve bunu sürdürmelerini sağlayacaktır.

Bundan dolayıdır ki boş zaman ve rekreasyon üniversitede yer almalı ve öğrenciler için boş zaman değerlendirme akademik eğitimlerinin bir parçası olmalıdır bu sayede öğrenciler rekreasyon kavramının ve boş zaman değerlendirme eğitiminin kendi yaşam süreçlerindeki önemini anlayacaklardır. Rekreasyon, kişiler için farklı tarzda bir dünya oluşturan ve karşılaşılan zorlukları yenmek için çeşitli tecrübeler kazandıran etkinlikleri içermektedir. İyi bir rekreasyon programı için kişilerin ilgi ve eğitimlerini belirlemeye yönelik devamlı çalışmalar yapmak, yaş, kalıtım, eğitim süreci gibi faktörleri göz önünde bulundurmak çok önemli görülmektedir (Karaküçük, 1997).

4.2.3. Boş zaman değerlendirmenin yararları

Boş zamanları değerlendirmenin faydalarını temel olarak üç ana başlıkta toplayabiliriz. Bunlar fiziksel, psikolojik ve sosyal faydalar olarak sıralanmaktadır (Curtis, 1979).

4.2.3.1 Fiziksel yararları

Gelişmekte olan sanayileşme ve modern yaşam tarzı fiziksel devinimi azaltmakta ve bu durumda hemen her yaş grubundaki bireyleri olumsuz yönde etkilemekte ve beraberinde ciddi sağlık sorunlarını getirmektedir (Ateş, 2009). Bu olumsuz etkilenme ve sağlık problemlerinden kurtulmak için en etkili yol fiziksel aktivitelere yönelmektir. Yemek yeme, yürüyüş, çeşitli hareketlerde bulunulması, egzersiz gibi aktiviteler hayatın devam ettirilebilmesi için gereklidir. Sağlıklı bir yaşam sürmek ve bunu sürekli hale getirmek için uygun bir fiziksel yapı ve fiziksel aktivitede bulunmak kişiler için vazgeçilmezdir. Yapılan araştırmalar istikrarlı yapılan fiziksel aktivitenin, obeziteyi, kalp ve dolaşım sistemi hastalıklarını, yüksek tansiyon, kolesterol, çeşitli kas ve eklem rahatsızlıklarının vb. gibi önüne geçme ve engellenmesinde etkili olduğunu göstermektedir. Fiziksel aktivite ile sağlığı korumak bilimsel dayanağı olan bir gerçekliktir (Zülal, 2002).

4.2.3.2. Psikolojik yararları

İnsanın ruh sağlığı psikolojik yararı belirtmektedir. Kişinin ruh sağlığının dengede olması kendisi ve çevresiyle uyumlu olmasından kaynaklanır. Sağlıklı ve olgun bireylerde aranan psikolojik özellikler eşdeğer niteliktedir. Toplumdaki görevini ve yerini bilen bireyler, psikolojik olarak sağlıklı, davranışları tutarlı, özgür, gerçekçi çevresindekilerle uyumlu ilişkiler geliştiren, hareketlerini belli bir hedefe yönlendiren ve gerçekçi ve kaliteli olarak kullanan bireylerdir, kendine güvenme, umutsuzluğa kapılmama, esneklik, hoşgörölü bir yapıya sahiplerdir (Yörüköğlü, 1980).

Günümüzde bireylerin yaşamında bulunan yoğunluklar ve problemler vücut fonksiyonlarını bozarak yorulmalarına ve dayanma gücünün düşmesine neden olmaktadır. Günümüz modern yaşamının oluşturduğu çeşitli stres nedenleri ve bireylerin bu duruma karşı olan tepkileri, çok önemli bir rahatsızlığı ortaya çıkarmaktadır (Karaküçük, 1999). Bu gibi durumlardan uzaklaşmak ve kaçınmak için insanlar farklı ortamlar içerisine girip moral ve motivasyon kazanmak isterler. Böyle ortamlar bireyler için dinlenmenin, eğlenmenin gerçekleştiği, bireylerde değişikliklerin yaratılacağı ve kendisini yenileyeceği boş zaman faaliyetleridir. Boş zamanı iyi değerlendiremeyen bireylerde sıkıntı meydana gelmektedir. Bu tarz sıkıntılı durumlar bireyleri zararlı arkadaş grupları içine girmesine, alkol, uyuşturucu madde kullanma, ruhsal bozukluklara, hastalıklara ve türlü suçlara itmektir (Atmaca, 1997).

Boş zamanları değerlendirme yalnızca fiziksel hastalıkların önlenmesi ve engellenmesi için değil aynı zamanda zihinsel sağlığın korunması ve sürdürölmesi için de son derece önemlidir. Bazı araştırmacılar birçok psikolojik rahatsızlığın nedenini yetersiz boş zaman kullanımını açıklarlar ve boş zamanı etkili ve verimli değerlendirmenin zihinsel ve duygusal hastalıkları önlediğine inanırlar (Kraus, 1977).

Boş zamanların değerlendirilmesinin psikolojik yönden faydaları şu şekilde sıralanabilir (Gedik, 1985);

- Birey boş zamanlarını etkili ve verimli bir şekilde değerlendirerek fiziksel, zihinsel ve toplumsal etkenlerin bütünleşmesinden doğan kişilik sahibi olur.
- Bireylerin dürüst, adil, hoşgörülü, kibar ve anlayışlı olmalarına katkıda bulunur.
- Saldırganlık eğilimlerinin düşmesi ve cinsel gerginliklerin ortadan kaldırılması boş zamanların değerlendirilmesi aracılığıyla gerçekleşebilir.
- Boş zaman etkinlikleriyle birey herhangi bir gruba, takıma veya organizasyona katılarak yalnızlığını giderebilir.
- Birey bu faaliyetlerin içinde bulunarak, dışa dönük kişilik geliştirme olanağına sahip olur.

4.2.3.3. Toplumsal yararları

Kişiler toplumsal ve doğal özellikleriyle beraber yaratılmışlardır. Kişilerin birbiriyle olan beşeri ilişkileri sadece fizyolojik ihtiyaçları karşılama açısından ele alınmaz sosyal ilişkileri karşılamak, birbirleri ile yakın münasebetler geliştirmek, sosyal gruplara katılım, kabullenme gibi sosyallik gerektiren ihtiyaçları da gidermiş olurlar. İnsanların sosyalleşmeleri için uzun bir süreç gerekmektedir. En güzel sosyalleşme imkanlarını sağlayan boş zamanı etkinlikleri, insanların sosyalleşmeleri için bir hizmet sürecini içerir ve bu tür etkinliklerde kazanılan davranışlar tüm yaşamı değiştirmektedir. İnsanların yaşadığı toplumun rol beklentilerini ve değerlerini sosyalleşme süresince öğrenmektedirler (Kılbaş, 1995). Kişilerin sosyalleşmelerindeki en büyük faktörlerden bir tanesi de aile ve arkadaş gruplarıdır. Kişilerin yakın çevreleriyle gruplar halinde yaptıkları faaliyetlerde sosyal ihtiyaçlar karşılanır ve böylece bireyde tatmin duygusu oluşur aynı zamanda kendini tanımasına yardımcı olur. Boş zaman faaliyetlerine katılmak bireyin sosyal statüsünü geliştirir ve bu faaliyetlere katılan birey kendisi için ikinci bir kimlik yaratma sürecine girmiş olur (Cordes ve İbrahim, 1991).

Boş zaman etkinlikleri ile zamanını değerlendiren insanlar dinlenme ve eğlenmeye duydukları ihtiyacı da bu şekilde karşılamış olurlar. Bu ihtiyaçlarını karşılayan bireyler daha mutlu olur ve yaşama daha sıkı bağlanmış olurlar.

Toplumda esas amaçlardan birisi de sağlıklı kişilik geliştirilmesidir ve boş zamanlarını iyi değerlendiren bireyler, sağlıklı bir kişilik getirmiş olurlar. Bunların yanında boş zaman değerlendirme etkinlikleri bireylerde yeni bir şeyler yaratmanın hazzı, arkadaşlık ilişkileri geliştirme, macera ve yeni tecrübeler edinme, başarı kazanma duygusu, fiziksel dayanıklılık, duygusal tecrübe ve rahatlama gibi tatminler oluşturmaktadır (Tezcan, 1993).

4.2.4. Boş zaman değerlendirmenin genel özellikleri

İnsanların ilgi, ihtiyaç, tutum, alışkanlık ve davranışlarının şekillenmesinde birçok faktör etkili olmaktadır. İnsanların çok farklılık gösteren boş zaman değerlendirme yöntemleri vardır ve bunlar ilgi, ihtiyaç amaç, etkinliklere katılım şekli olarak birçok faktöre bağlıdır dolayısıyla bu özellikler konusunda bir ortak noktaya ulaşmanın zorlukları mevcuttur. Her ne kadar herkes tarafından kabul edilen ve ortak olan noktaları belirlemek zor olsa da en uygun müştereklerin belirleneceği düşünölmektedir. Konu ile ilgilenen birçok araştırmacı tarafından kabul edilen bazı temel ortak özellikleri mevcuttur (Tezcan, 1993).

Buna göre, boş zamanları değerlendirmenin temel özelliklerini şöyle sıralanabilir:

1. Etkinliklere katılımıda gönüllölük esastır. Kişiler bu etkinliklere kendi istekleri doğrultusunda hiçbir zorlama olmadan katılır ve katılacağı faaliyeti kendisi seğer.
2. Etkinliklere katılımıdaki temel amaç, bireysel doyumunu yakalamak ve haz almaktır. Bu etkinliklere katılmak kişide mutluluk yaratır ve etkinliğin kendisi kişi için bir ödüllendirme ve aynı zamanda mutluluk kaynağıdır.
3. Boş zaman değerlendirme etkinlikleri esnektir. Çok sayıda aktivitenin bulunması bireyin seğerme şansını artırır ve kendi hoşlandıkları çeşitlilik gösteren aktivitelere ister bireysel, ister grupsal, örgütlü veya örgütsüz vb. olarak katılabilirler.
4. Boş zamanları değerlendirme etkinlikleri fizyolojik, psikolojik, bireysel ya da toplumsal ve duygusal olabilir.

5. Boş zamanları değerlendirme etkinliklerine katılan bir birey eğlenme ihtiyacının yanı sıra entelektüel, fiziksel, toplumsal, sağlıklı, toplumla uyum- ilişkiler ve iyi vatandaşlık gibi kişilik özellikleri de kazandırır.

6. Boş zamanları değerlendirme etkinlikleri, yapılacak aktiviteye göre açık ya da kapalı mekanlarda yapılabilirken her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilir.

7. Boş zamanları değerlendirme etkinlikleri, toplumsal, ahlaki ve manevi değerlere uygun olmalı ve sosyal değerlere ters düşmemelidir.

4.2.5. Boş zaman davranışlarını etkileyen faktörler

Morgan, bireylerin boş zaman alışkanlıklarının nasıl şekillendiği konusunu farklı kategorilerde toplamıştır (Bowdin vd.1999).

Bunlar beş sınıfta incelenmiştir; aile, referans grupları, önceki fikirler, kişilik ve kültürdür.

4.2.5.1. Aile

Aile, gençlerin boş zaman faaliyetlerine katılımını, kaynak ve olanaklarını önemli bir şekilde etkileyen ve önem teşkil eden bir boyuttur. Bundan dolayı aile yapısında meydana gelen evlenme, boşanma gibi değişiklikler gençlerin boş zaman davranışlarına etki etmektedir. Gençlerin benimsedikleri yaşam tarzlarının şekillenmesinde ailenin sahip olduğu olanaklarla birlikte sorumluluk ve görevleriyle de ilgilidir (Bull, Hoose ve Weed, 2003).

Boş zaman değerlendirme ile sosyalleşmenin en önemli faktörü ailedir ve aile ile birlikte bir boş zaman aktivitesine katılmak ya da bu aktiviteyi gerçekleştirmek aile bağlarını güçlendirecektir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Kültürel değer ve normları öğrenilerek içselleştirildiği aile ortamı, bireyin aynı zamanda boş zaman değerlendirme davranışını da kazandığı ilk sosyal çevredir. Boş zaman değerlendirme ile ilgili bilgi, tutum, değer ve becerilerin kazandırıldığı, farkındalığın oluşturulduğu bir süreç olarak bu toplumsallaşma aşamasında ailenin rolü son derece önemlidir (Iso- Ahola ve Buttimer, 1981).

4.2.5.2. Referans grupları

Referans grupları, kişilerin davranışlarını ele aldığı ve kendini değerlendirdiği, örnek aldığı gruplardır (Özkalp, 2000). Bunlar özellikle yakın ilişki kurulan aile, arkadaş, akranlar gibi kişilerin davranış ve alışkanlıklarından etkilenenlerdir. Bunlar birincil referanslardır. Daha az ilişki halinde bulunan kişiler ise ikincil referanslardır (Köybaşı, 2006).

Genç bireylerin tutum ve davranışlarının oluşmasında ve sosyalleşmelerinde aile kadar arkadaş çevreleri de önemli bir yere sahip olmaktadır. Bireylerin boş zaman aktivelerine katılma nedenlerine bakıldığında, ilk nedenin sosyal ilişkiler ve arkadaşlık kurma ihtiyacı göze çarpmaktadır. Bireylerin grup halinde gerçekleştirdiği etkinliklerde, motivasyonun yüksek olduğu ve boş zamanlarını değerlendirme açısından resmi olmayan bir etkileşimin yaşandığı sosyal ortamların arkadaş grupları ve aile çevresi olduğu ileri sürülmektedir (Yetiş, 2008).

4.2.5.3. Önceki fikirler

Grupların içinde bulunan fikir liderleri, boş zaman deneyimlerini öncelikle kendileri tecrübe eder ve yeni boş zaman deneyimleri üretirler. Üretilen yeni fikirler gruplar tarafından araştırılıp tecrübe edilir. Böylece yeni boş zaman hizmetleri üretilir (Köybaşı, 2006).

4.2.5.4. Kişilik

Çok sayıda çeşitliliğe ve zenginliğe sahip olan boş zaman etkinliklerinden hangisinin seçileceği, kişisel tercihlere bağlı olup bu tercihler dışadönük olma ya da nevrozizm gibi kişilik farklılıklarından etkilenmektedir (Lu ve Hu, 2005).

Kişiliğin boş zaman katılımı üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılan bir araştırmada, elli boş zaman katılımcısının kişilik özellikleri incelendiğinde;

- Bireylerin kişilik özelliklerinin boş zaman değerlendirme tercihlerini etkilediği,

- Bireylerin boş zaman faaliyetine katılım sıklığı ile kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğu,
- Bireysel kişilik özelliklerinin boş zamana katılım sonucunda elde edilen sonuç ya da tecrübeleri etkilediği ortaya çıkmıştır (Kovacs, 2007).

4.2.5.5. Kültür

Kültür; dünya üzerinde insan yaşamının başlangıcından günümüze değin insanoğlu tarafından üretilmiş her şeydir (Yetim, 2006). Bireylerin toplumsallaşabilmesi kültürel faktörlerin baskınlığı ile meydana gelmektedir. Bu sayede birtakım nitelikler kazanmakta ve kazanılmış veya öğrenilmiş özellikleri yansıtan toplumsal davranışlar göstermeye başlamaktadır (Ertürk, 1972).

Boş zaman değerlendirme anlayışı toplumsal değerlerin farklılığından dolayı kültürden kültüre farklılık göstermektedir ve bireylerin sahip oldukları kültürel değerler boş zaman davranışlarını da etkilemektedir.

4.2.6. Üniversite öğrencileri ve boş zaman

Eğitim ve kültür seviyesinin yükselmesiyle boş zaman etkinliklerine katılım seviyesinin yükselmesi paralellik göstermektedir. Boş zaman faaliyetleri yüksek öğretimde yer alan öğrencileri öğrenmeye cesaretlendirmesi, disiplin alışkanlığı, kişisel denetim ve sorun çözme yeteneği kazandırması açısından kritik bir öneme sahiptir (Bergin, 1992).

Üniversitede öğrencileri eğitim gördükleri süre içerisinde, derslerinden ve hayatlarını idame ettirmeye yönelik gerçekleştirdikleri faaliyetler dışında boş zamanlarını çeşitli aktivitelerle geçirmektedir ve bu aktivitelerin çoğunluğu da sportif aktiviteler olmaktadır fakat çok çeşitlilik gösteren aktiviteler içerisinde üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme faaliyetlerini sadece sportif aktivitelerle sınırlandırmak yeterli değildir. Üniversite gençliği ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sanatsal, kültürel, sosyal bir çok aktiviteye aktif veya pasif katılım göstermektedirler.

Müzik dinlemek, kitap okumak, sinemaya, tiyatroya gitmek, televizyon izlemek, radyo dinlemek, arkadaş gruplarıyla sohbet etmek, bulmaca çözmek, satranç oynamak, el işleri, ev işleri yapmak, kahveye gitmek, yolculuk yapmak, yabancı dil öğrenmek, hayvan beslemek, fotoğraf çekmek, bilimsel toplantılara katılmak, resim yapmak, halk oyunlarına katılmak, otomobil kullanmak, koleksiyon yapmak gibi çok çeşitli faaliyetlere boş zamanlarını aktif olarak değerlendirmektedirler (Gülbağçe, 1996).

4.2.7. Rekreasyon kavramı

20. yüzyılın ortalarından başlayarak günümüze kadar dünya birçok farklı alanda değişim ve gelişimler yaşamıştır. Yaşanan en büyük değişim ve gelişimler sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik alanlarda yaşanmıştır ve bu değişim ve gelişimlerin bireyler üzerinde pozitif veya negatif pek çok etkisi vardır. Özellikle teknolojide meydana gelen değişim ve gelişmeler neticesinde insanların çalışma sürelerinde oluşan azalma, kişi başına düşen ekonomik gelirin artması, ulaştırma ve iletişim sistemlerinin gelişmesi gibi faktörler, bireylerin boş zamanlarını değerlendirmede farklı arayışlara yönlendirmiştir (Türkmen ve ark., 2013).

Rekreasyon, insanların boş zamanlarında gerçekleştirdikleri faaliyetleri ifade eden bir kavramdır. İnsanlar, iş ve iş ile ilgili herhangi bir zorunluluklarının bulunmadığı ve hayatını devam ettirebilmek için gerekli olan faaliyetler dışında kalan boş zamanlarında; sürekli olarak bulunduğu mekan ve ortamlardan uzaklaşmak, rahatlamak, hava değişimi, farklı yerler keşfetme, sağlık, beşeri ilişkiler geliştirme, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, yaşadıkları ortam dışında veya içinde, açık veya kapalı her türlü alanda ya da aktif-pasif biçimlerde, şehir içinde veya şehir dışında kırsal yerlerde aktivitelere katılmaktadırlar (Karaküçük, 2005).

Latince “recreation” kelimesinden gelen rekreasyon, yenilenme yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelir. Türkçe karşılığı ise genel olarak boş zamanlarını değerlendirme olarak tanımlanan rekreasyon, kişilerin bireysel veya gurupla birlikte hiçbir zorlama veya baskı olmadan gönüllü olarak yaptıkları zevk verici, rahatlatıcı ve eğlenceli etkinliklerden oluşup insanların amaç ve kendi istekleri doğrultusunda mana kazanmaktadır (Öztürk, 2013).

Günümüzde, iş yaşamının ve diğer zorunlu etkinliklerin stresli, yoğun, yorucu, sıradan ve sıkıcı olması, boş zaman değerlendirme faaliyetlerini, hayatımızın önemli bir parçası yapmış ve yenilenme, rahatlama, yeniden toparlanma aracı haline getirmiştir (Tel ve Köksalan, 2008).

Rekreasyon alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde rekreasyon terimi ile ilgili birçok tanım bulunmaktadır ve bunlardan bazıları şöyledir:

İnsanın gün içerisinde maruz kaldığı yoğun çalışma temposu, rutin yaşam tarzı veya olumsuz çevresel şartlardan negatif bir şekilde etkilenen, bedensel ve ruhsal sağlığını tekrar kazanmayı istemektedir. Bununla birlikte bütünüyle iş ve zorunlu fizyolojik ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan, özgürce kullandığı ve kendisine ait boş zamanlarda, zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen kendi isteğine bağlı olarak katıldığı ve hiçbir baskı altında kalmadan gönüllü olarak, tek başına veya bir grup ile birlikte yaptığı etkinliklere rekreasyon denir (Hacıoğlu ve ark., 2009).

Türk Dil Kurumu rekreasyonu, “İnsanların boş zamanlarında, eğlence ve spor amacı ile gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler”, “Bir bölgeyi insanların eğlenme, dinlenme amacıyla kullanabilecekleri bir duruma getirme” olarak iki farklı şekilde tanımlamaktadır

(http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.59b64a1fe2ebe7.50184167, Erişim Tarihi: 11.09.2017).

Ardahan rekreasyonu; insanların boş zamanlarında hür iradeleri ile bireysel veya grupla haz alarak yapabildikleri ve bunun sonucunda eğlendikleri, dinlendikleri, bedenlen ve ruhen bir tazelenme, yenilenme hissettikleri ve haz elde ettikleri etkinlikler toplamı olarak tanımlamıştır (Ardahan, 2016).

İnsanların boş zamanlarını etkili ve verimli değerlendirmek amacı ile katıldıkları faaliyetler ise “rekreasyon” olarak tanımlanmaktadır (Balcı ve İlhan, 2006).

Parker (1979) ‘a göre rekreasyon, aktivitelere katılan bireylerde neşe, doyum, psikolojik denge, karakter, rekabet etme gücü, ruhsal dinginlik, özgürlük, fiziksel ve sosyal aktivite ve entelektüel bakış açısı kazandıran etkinliklerdir.

Ragheb ve Tate (1993), rekreasyonu; kişilerin boş zamanlarını değerlendirmek için hür iradeleriyle yaptıkları seçimler ve belirli kurallara ve zorunluluğa bağlı olmadan katıldıkları etkinlikler olarak tanımlarken, Howe ve Carpenter'a (1985) göre rekreasyon ise, genellikle kişilerin boş zamanlarında aktif veya pasif olarak katıldıkları aktivitelerin tamamıdır.

Mirzeoğlu (2011) ise, rekreasyonu, kişilerin ya da toplumların boş zamanlarında hür irade ile herhangi bir zorunluluk bulunmadan gönüllü olarak yaptıkları rahatlatıcı ve neşelendirici faaliyetler olarak tanımlamıştır. Stebbins (2005) rekreasyonu, bireylerin çalışma ve zorunlu ihtiyaçlarının giderilmediği boş zamanlarında, herhangi bir zorunluluk olmadan, tamamen kendi isteği ile katıldığı, kişisel doyum sağlayan, bireylerin kendi yetenek ve becerilerini kullanabildiği aktiviteler olarak tanımlamıştır.

Rekreasyon kavramının daha kapsamlı bir şekilde açıklanabilmesi için kullanılması gereken tanımlayıcı temel ifadeler şunlardır (Karaküçük, 2005):

- Boş zamanlarda gerçekleştirilen faaliyetlerdir.
- Herhangi maddi kazanç elde etme ya da kar amacı gütmeye özelliği taşımamaktadır.
- Kişilerin hiçbir baskı altında olmadan tamamen kendi arzu ve istekleri ile gönüllü olarak iştirak ettikleri aktivitelerden oluşmaktadır.
- Rekreasyon etkinlikleri katılan bireylere zevk, neşe, mutluluk veren, kişisel haz yaratan bir tarzda olmaktadır.
- Bireysel ve toplumsal açıdan fayda sağlamaktadır ve toplumsal değerlere ters düşmemektedir.
- Etkinliklere katılımında asla herhangi bir zorunluluk yoktur. Uyumak, yemek yemek gibi hayati önem taşıyan faaliyetlerin dışında kalır.

Alanyazında yer alan tanımlamalardan yola çıkarak rekreasyon; bireyin zorunlu olarak bulunması gereken iş yaşamı ve bütün fizyolojik ihtiyaçlarını giderdiği zamanlarının dışında, fizyolojik ve psikolojik olarak yenilenmek amacıyla yapılan tüm aktif ve pasif etkinliklerdir (Yaylı, 2014).

4.2.7.1. Rekreasyonun özellikleri

Boş zamanın, özgür zaman olarak ele alındığında kişileri rekreasyona katmaya çalışan ya da insanları bu çeşit etkinliklerde bulunmasında önemli olan ihtiyaçlar belirlenmelidir. Bununla ilgili yapılan araştırmaların temel ortak noktası bireylerin boş zaman etkinliklerine katılmalarını güdüleyen etkenlerin belirlenmesi ayrıca kişilerin rekreasyona yönelik ilgilerinin de belirlenmesidir (Müftüler, 2008).

Literatüre bakıldığında, rekreasyonun diğer faaliyetlerden farklı pek çok özelliği görmektedir. Bu özellikler, birçok araştırmacı tarafından ifade edilmiştir. Örneğin, Torkildsen (1999) rekreasyonun özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

- Rekreatif aktiviteler bireyseldir ve aktivitelerde bireysel doyum elde edilmelidir.
- Rekreatif aktivitelere katılım kesinlikle gönüllü olmalıdır. Bireyin kişisel haz alabileceği tamamen özgürce seçebileceği aktiviteler sunulmalıdır.
- Rekreasyon programları kişilerin bütün özellikleri ile ilgili olmalıdır. Fizyolojik, sosyolojik, psikolojik özellikler aktivitenin içinde yer almalıdır.
- Rekreasyon yenilenme sağlar, harekete geçirir ve neşe, mutluluk veren bir tarzdadır. Bu aktivitelerin belirli bir değeri ve özendiriciliği olmalıdır.
- Genellikle bir oyun ile ortaya çıkmasından dolayı oyunun temelinde bulunan bireye seçme şansı verilmeli ve bireyin teşvik edilme felsefesi olmalıdır.
- Bütün rekreasyon aktiviteleri birbirinden farklıdır ve kendine has özellikleri bulunmaktadır. Bundan dolayı aktivitelerin temelinde bireyin en üst seviyede tatmin edilmesi ve haz alması hedefi olmalıdır.

Karaküçük (2005) ise rekreasyonun temel özelliklerini şu şekilde ifade etmiştir:

- Rekreasyon etkinliklerinin tercihinde kişi mutlaka gönüllü olmalıdır. Rekreasyon etkinliklerine katılmada, içinde özgürlük amacı taşıyan gönüllü katılım özelliği bilhassa çocuklar ve gençler için uyulması gerekli zorunluluk, taşımaktadır. Zira, insanın içinden gelen bir gönüllü katılımı olmazsa etkinliğin gerçekleşmesi de zaten mümkün olmayacaktır.

- Rekreatyonel etkinlikler katılan kişiye hür olma duygusu yaşatır.
- Rekreatyonel etkinliklere devam etme ve katılmada herhangi bir mecburiyet olmamalıdır.
- Rekreatyon, kişinin içinden ve hayatını devam ettirmesi gereken zorunlu ihtiyaçlarını giderdikten sonra kalan boş zamanda yapılır.
- Tüm yaşlarda ve cinsiyetteki kişilerin etkinliklere iştirak etmesine olanak vermektedir.
- Rekreatyon etkinliklerinde, tercih etme hakkı kesinlikle bireye bırakılmalıdır.
- Rekreatyon etkinlikleri, açık ve kapalı mekanlar ile her türlü mevsim ve iklim şartlarında yapılabilmektedir.
- Rekreatyon bir faaliyeti gerektirir.
- Rekreatyon çok çeşitli faaliyetleri içerir.
- Rekreatyon kişisel tatmin veren ve neşe, mutluluk sağlayan bir faaliyettir.
- Rekreatyon evrensel olarak uygulanmaktadır.
- Rekreatyon bireylerin katıldıkları farklı aktiviteler sayesinde yaratıcı olabilmelerine ve kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağlayan faaliyetler içermelidir.
- Rekreatyona katılan herkesi kendisine göre bir amacı vardır.
- Rekreatyon etkinliklerinin katılım gösteren bireylere kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması beklenir.
- Rekreatyon, toplumsal değerlere uygun olmalı ve sosyal değerlere aykırı tarzda olmamalıdır.
- Rekreatyon, bir etkinlik yapılırken, ikinci veya daha fazla etkinliklere de ilgi duyma veya gerçekteşirme olanağı verir.
- Rekreatyon etkinlikleri, rekreatyonistler tarafından üstlenilir.

- Rekreatif etkinlikler planlı veya plansız olarak yapılabileceği gibi yetenekli kişilerle veya yetenek sahibi olmayan kişilerle ve organize olmuş ya da olmamış ortamlarda gerçekleştirilebilmektedir.

- Rekreasyon, rekreasyonel aktivitelere iştirak etme neticesinde ortaya çıkan bir deneyimdir.

Sonuç olarak rekreasyon; çalışma zamanı ve fizyolojik ihtiyaçların giderildiği zamanlar dışında kalan boş zamanda ve bireysel olarak tek başına veya bir grupta toplu olarak, aktiviteyi gerçekleştirmek için gerekli olan bir araçla ya da araçsız, açık veya kapalı ortamlarda, şehir içi veya şehir dışında, önceden düzenlenmiş bir organizasyon içinde ya da dışında, hiçbir baskı altında olmadan tercih edilen zevk ve neşe, mutluluk verici her türlü etkinliklerden meydana gelmektedir. Etkinlikler genel olarak, bireyin kendisi haricinde herhangi bir ödülü bulunmayan, dıştan gelen bir zorlama ile değil, içten gelen bir istekle gerçekleştirilmektedir (Karaküçük, 2005).

4.2.7.2. Rekreasyonun sınıflandırılması

Rekreasyon yalnızca insanların kişisel ihtiyaçlarını tatmin etmek için değil, aynı zamanda toplum içinde önem arz etmektedir. İnsanlar toplumun bir parçasıdır ve rekreasyon faaliyetleri de toplum ile ilişkilidir. Rekreasyon etkinliklerinin hangi amaçlarla gerçekleştirildiğinin bilinmesi aynı zamanda bu etkinliklerin sınıflandırılması açısından önem arz etmektedir. Bu sınıflandırma etkinliklerin kimlere yönelik olduğu ve hangi ortam ve mekanlarda gerçekleştirileceği ve aynı zamanda bu etkinliklerin amaçlarının neler olduğunun ortaya koyulması açısından da gerekmektedir (Metin vd., 2013).

Rekreasyonun sınıflandırılması, rekreasyonun dinlenme, eğlenme ve gelişim fonksiyonlarına veya çeşitli kriterlerine bağlı olarak şekillenmektedir. Kişi, bir rekreatif faaliyete katılmaya karar vermiş ise tercih edeceği amaç ve isteklere göre uygun bir rekreasyon çeşidi ortaya çıkmaktadır. Her bireyin kendi amaçlar ve istekleri doğrultusunda tercih edeceği farklı rekreatif etkinliklerin olduğu düşünülürse kesin bir grupta veya çeşitlendirme yapmanın zorluğu da ortaya çıkmaktadır (Karaküçük, 1999).

Rekreasyonun sınıflandırılması, rekreasyonun amaçlarına, çeşitli kriterlere ve özel işlevleri dikkate alınarak üç başlıkta toplanır.

4.2.7.2.1. Amaçlarına göre rekreasyon sınıflandırılması

- **Dinlenme:** Dinlenme, boş zamanda bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığını koruması ve devam ettirilmesi amacıyla yaptıkları etkinliklerdir.
- **Kültürel:** Kişilerin boş zamanlarını kültürel etkinliklerle geçirmesi, sanatsal ve tarihi eserlerin görülmesi, müzelerin gezilmesi gibi aktivitelerle değerlendirmesidir.
- **Toplumsal:** Toplumsal ve sosyal ilişkiler kurma ve geliştirme doğrultusunda yapılan boş zaman değerlendirme faaliyetleridir.
- **Sportif:** Aktif bir şekilde spora katılmak veya pasif bir şekilde izleyici, seyirci, taraftar, yönetici ya da farklı şekillerde boş zamanın sportif faaliyetlerle değerlendirilmesidir.
- **Turizm:** İnsanların sürekli yaşadıkları ortamlardan ayrılarak, tatil dönemlerinde gittikleri mekanları ya da farklı turistik yerleri gezmek, görmek amacıyla boş zamanlarını değerlendirmeleridir.
- **Sanatsal:** Sanat dallarından biriyle ya da birden fazla sanat dalı ile ilgilenerek boş zamanların değerlendirilmesidir (Karaküçük, 2005).

4.2.7.2.2. Çeşitli kriterlere göre rekreasyonun sınıflandırılması

- **Yaş Faktörüne Göre:** Farklı yaş gruplarının kendi ilgileri doğrultusunda ve kendi özelliklerine göre katıldıkları etkinliklerdir.
- **Faaliyete Katılanların Sayısına Göre:** Bireysel olarak tek başına ya da grup şeklinde toplu olarak ve aynı zamanda kitlesel veya ailecek katılabilinen rekreatif etkinlikler.
- **Zamana Göre:** Her mevsimde yapılabilen rekreatif etkinliklerdir. Aynı zamanda günlük ve hafta sonu boş zamanlarını kapsayan kısa ya da emeklilik dönemlerini kapsayan uzun ve boş zamanlarda yapılan etkinliklerdir.
- **Kullanılan Mekana Göre:** Açık veya kapalı ortamlarda gerçekleştirilen faaliyetleri içermektedir.

- **Sosyolojik İçeriğe Göre:** Lüks, geleneksel ya da belirli halk kesimlerinin desteklenmesiyle katılımın gerçekleştirildiği faaliyetlerdir (Karaküçük, 2005).

4.2.7.2.3. Özel işlevleri dikkate alınarak belirli eylem ve durgunluk hallerine göre rekreasyonun sınıflandırılması

- **Ticari rekreasyon:** Bu tür rekreatif etkinliklerin bazılarında bireyler herhangi bir ücret ödemediği gibi, bazı faaliyetlere ise maddi bir kar amacı ile sunulan hizmetler satın alınarak katılım sağlamaktadır.
- **Sosyal rekreasyon:** Aynı gelir düzeyine sahip bireylerin bir araya gelip beraberce yaptıkları aktiviteler olup, gelir düzeyinin artmasıyla gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerinde doğru orantılı olarak artış göstermesidir.
- **Uluslararası rekreasyon:** Sürekli değişip gelişmekte olan boş zaman anlayışıyla beraber öncelerde şehir içi ve yurt içi rekreasyon faaliyetleri olarak yer bulabilen faaliyetler daha sonralarda uluslararası seyahatler ve aktiviteler olarak kendisini göstermiştir.
- **Estetik rekreasyon:** Yüksek eğitim ve kültür seviyesine sahip olan bireylerin katılım gösterdiği edilgen bir rekreasyon faaliyeti içermekte olup ünlü müzik yapıtlarını dinleme gibi yapılan rekreatif faaliyettir.
- **Fiziksel rekreasyon:** Fiziksel rekreasyon, her türlü alanlarda yapılabilen bütün sportif aktiviteleri içermektedir. Bu tür aktivitelerin yapılabilmesi için aktivite çeşidine uygun alanlara ihtiyaç vardır. Oldukça masraf gerektirmektedir.
- **Orman rekreasyonu:** Piknik, avcılık veya trekking gibi arazi ve su kullanımını kapsayan faaliyetlerdir (Karaküçük, 2005).

4.2.8. Rekreasyonun etkinlik alanları

Rekreasyon etkinlik alanları çok çeşitli etkinliklerle gruplandırılarak açıklanmaktadır. Bucher (1972), rekreasyon etkinlik alanlarını şöyle belirtmektedir.

- **Müzik uğraşları;** enstrümanlarla yapılan müzik çalışmaları, orkestra ve koro çalışmaları oda müziği çalışmaları vb.

- **Dans faaliyetleri;** folklorik danslar, sosyal danslar, modern danslar,
- **Sanatsal faaliyetler ve el becerileri;** plastik sanatlar, deri işleme, grafik sanat, seramik, maden işleme, fotoğrafçılık, sanatsal yapılar, dikiş, nakış
- **Spor ve oyunlar;** okçuluk, raket sporları(masa tenisi, tenis, badminton), top oyunları, eskrim, golf, eğitsel oyunlar vb.
- **Sahne çalışmaları;** oyunlar, festivaller, kulüp etkinlikleri
- **Açık hava etkinlikleri;** kamplar, piknik, kamp ateşi eğlencesi, kano, balıkçılık, doğayı koruma etkinlikleri.
- **Çeşitli etkinlikler;** bahçe işleri ve çevrecilik, tartışma ve forum, kâğıt oyunları/zihinsel oyunlar, hobi kulüpleri.

Rekreatif etkinlik alanları, Turizm Bakanlığı tarafından; deniz ve kum, dağcılık ve kış sporları, tabiat ve yeşil turizmi, sosyal hayat ilişkileri ve kültür-sanat ve el işleri olmak üzere 5 grupta toplanmıştır (Karaküçük, 2005).

4.2.9. Rekreasyon ihtiyacı

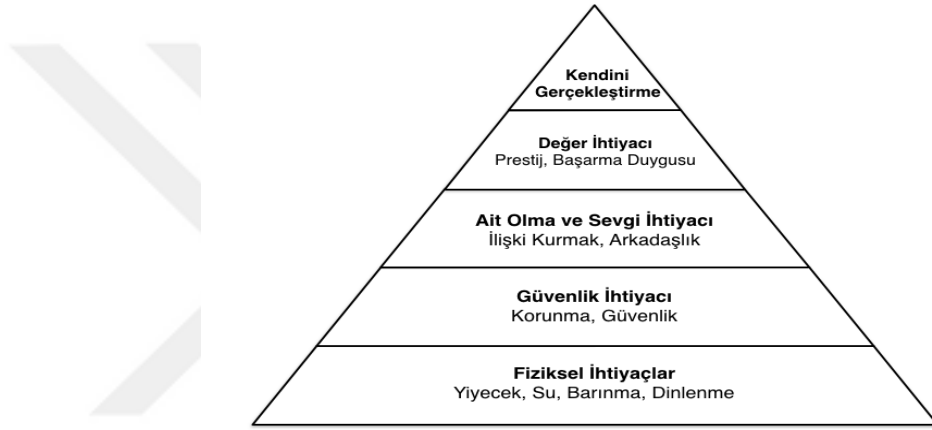
İhtiyaç kavramı, bir eksiklik duygusu ve bu duygunun ortadan kaldırılması isteğine veya doğal ya da sosyal hayattan doğan bir gerekliliğin ifadesi şeklinde tanımlanmaktadır. Kişiler bir eksiklik duygusu hissettiğinde bu eksikliğini gidermek için bir takım eylemlerde bulunarak doyum sağlamak isterler. Her birey bir takım şeylere ihtiyaç duyar fakat ihtiyaçların çeşitliliği ve arzu edilme derecesi bakımından farklılıklar taşımaktadır (Kaya, 2011).

Günümüzde zamanın büyük bir kısmını sınıflarda, laboratuvarlarda ya da çalışma masalarında geçiren her öğrencinin rekreatif faaliyetlere katılım ihtiyacı vardır. Bu nedenle üniversitelerin faaliyet programlarında, rekreasyon ve dinlenme için imkanlar sağlanmalı, çağdaş yaşamın ve akademik çalışmalarının yoğunluğunu öğrencinin üzerinden atmalıdır (Balcı ve Aydın, 2006).

İnsanların rekreasyon bir ihtiyaç mıdır sorusu için hiç tereddüt etmeden verecekleri cevap şüphesiz evet'tir. Fakat her koşulda geçerli olabilecek bir evet cevabı yoktur.

Çünkü henüz temel ihtiyaçlarını karşılayamamış veya güvenlik sorunu yaşayan bir bireyin sportif ya da sanatsal bir faaliyet göstermesi en son beklenebilecek bir davranış şekli olabilir. Bu olgunun daha anlaşılır hale gelmesini sağlayan Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisidir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Maslow'un insan davranışları hakkındaki düşüncelerine göre; insan sürekli arzulayan bir varlıktır, daima daha fazlasını ister. Ancak bir bireyin neler istediği o anda sahip olduklarına bağlıdır. Bu doğrultuda ihtiyaçlardan biri karşılandığında zaman onun yerini hemen bir başka ihtiyaç alır ve bu sonsuz bir süreçtir. İnsan ihtiyaçları hiyerarşik ve önem derecelerini belirten bir sıraya göre dizilir (Biol, 2014).

Şekil 2. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde bulunan basamakları en alt kademededen en üst kademeye göre şu şekilde sınıflandırarak açıklanabilir.

- **Fizyolojik ihtiyaçlar;** insanın yaşamını idame ettirebilmesi için zorunlu olan, temel fizyolojik ihtiyaçların tatmin edilmesi arzudur. Bu basamaktaki ihtiyaçlar karşılanamaz ise hiyerarşinin bir sonraki basamağına geçemeyecektir. Kişilerin yaşamlarını devam ettirebilmeleri için bu ihtiyaçları sürekli olarak karşılaması gerekmektedir.
- **Güvenlik ihtiyacı;** piramidin ikinci basamağında yer almaktadır. Maslow insanların hayati fonksiyonlarını verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için güvenli bir çevreye ihtiyacı olduğunu ileri sürmektedir. Karaküçük (2005) ise, eğer bir birey can ve mal tehdidi altında olduğunu düşünüyorsa bu durumdaki birey için birincil ihtiyacın güvenlik ihtiyacı olacağını belirtmektedir.

- **Ait olma ve sosyal ihtiyaçlar;** ait olmak, insani bir değerdir ve ağdaş dünyamızda başarılı birçok lider veya yönetici birlikte alıştukları insanların ait olma ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli faaliyetler yaparak bireyin o kuruma ya da işe daha iyi motive olmasını sağlamak için çaba gösterirler.
- **Saygınlık ihtiyacı;** bireyler kendilerine ve diğer bireylere göre daha önemli görünme veya saygın saygınlık duyulma ihtiyacı içindedirler. Diğer bireylerin kişiye saygı duymaması veya kişinin kendine saygısının olmaması durumunda bir takım psikolojik problem oluşabilmektedir. İnsan öncelikle kendine kendine saygı duymayı ve kendini değerli görme ihtiyaını hisseder.
- **Kendini gerçekleştirme ihtiyacı;** ihtiyaçlar hiyerarşsisinin en st seviyesinde yer alan bu ihtiyaca diğer basamaklardaki ihtiyaçlara doyum sağlanmadıkça ulaşılamaz. Kendini gerçekleştirme ihtiyacı, kişinin yapabileceklerinin farkına varması ve geliştirmesi için çabalaması sayesinde tatmin edilebilir. (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Kendini gerçekleştirme ihtiyacı, esas olarak bireyin kendi potansiyelini keşfetmesi ve hayatını dolu bir şekilde yaşamasını ifade eder ve bu durum rekreasyon amaçlarıyla da paralellik gösterir (Müftügil, 1993). Kendini gerçekleştirme ile oluşan duygular ile rekreasyon aktiviteleri ile sağlanan duygular aynı şeyi ifade etmektedir (Karakk, 2005).

4.2.9.1. Fiziksel ihtiyaçlar

Fiziksel ihtiyaçlar Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşsisinde belirttiği gibi temel ihtiyaçlardır ve insan hayatının devam ettirilmesi için yapılacak zorunlu faaliyetleri kapsar.

“Bireylerin boş zamanlarında ya da günlük yaşamlarında ne kadar süre ile fiziksel aktiviteye katılmaları gerektiği ile ilgili ortak kabul görmüş bir standart yoktur. Uygun fiziksel aktivitenin ne olması gerektiği yaşa, cinsiyete, fiziksel yeteneğe ve genel sağlık durumuna göre farklılık gösterebilmektedir.

Ancak uygun düzeyde yapılan fiziksel aktivitenin kalp atım sayısını azaltması, kan basıncını düşürmesi, kas kuvvetini artırması ve kemik yoğunluğunu artırması gibi önemli faydalarının olduğu da bilinmektedir. İşte bu nedenlerden dolayı insanlar boş zamanlarında fiziksel aktivitelere katılma ihtiyacı duyarlar” (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

4.2.9.2. Sosyal ihtiyaçlar

Rekreatif etkinlikler, toplumsal açıdan ferahlama, toplumsal uyumun gerçekleştirilmesi ve hayat kalitesinin oluşturulması ve geliştirilmesi manasına gelmektedir. Rekreatif etkinlikler insanların sosyal değerlerini yükseltmektedir. Kişinin sağlık seviyesinin yükselmesine imkan sağlayan rekreasyon etkinlikleri, sosyal açıdan da rahatlamayı sağlamaktadır (Torkildsen, 2005).

4.2.9.3. Psikolojik ihtiyaçlar

Boş zaman, modern hayatın ve çalışma şartlarının insanlarda yarattığı baskı, halsizlik ve tekdüzelikten kurtulma veya dengede tutmada önemli bir faktördür (Güngörmüş, 2007). İnsanın günlük yaşamında evde, işte, okulda yaşadığı birçok faktör yorulmasına, strese girmesine veya psikolojik hastalıkların oluşmasına neden olmaktadır. Pek çok insan bu stresli durumun farkındadır fakat tercih edeceği başka bir seçenek olmadığı için bu durumun oluşmasını engelleyecek veya ortadan kalkmasını sağlayacak şeylere ihtiyaç duyar. İşte bu noktada rekreasyonel aktivitelere katılımın önemi ortaya çıkar. Ancak, Karaküçük’ünde (2005), belirttiği gibi grupsal olarak gerçekleştirilen rekreasyonel etkinlikler, kişinin sosyal bağlantılar oluşturmasında ve geliştirmesinde çok büyük bir etmendir. Ayrıca rekreasyon faaliyetleri ile bireyin toplumsal statüsünü geliştirici veya tamamlayıcı bir nitelikte kazanabilmektedir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

4.2.9.4. Kişisel beceri ve yeteneklerin geliştirilmesi ihtiyacı

Rekreasyonel etkinliklere katılmak, kişiye o etkinlik türü için beceri ve yeteneğinin seviyesini anlamasında yardım eder.

Çocukluk dönemindeki bireyler hem ailesi hem de öğretmenleri için bireyin ilgi ve yeteneğinin erken dönemlerde belirlenmesini ve eğitimine yön verilmesinin önemli yollardan birisi de rekreasyonel aktivitelere katılımdan geçer. Bu durum yetişkin bireyler için de aynıdır. Şöyle ki; rekreasyonel aktiviteye katılım sonucunda birey yeni bir kariyere başlamasına hatta işini değiştirmesine neden olabilir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

4.2.9.5. Duygusal ihtiyaçlar

İnsanlar duygusal ihtiyaçlarını gidermek için de rekreatif faaliyetlere katılım ihtiyacı hissederler. İnsanların gün içerisinde yaşadıkları stresten dolayı fiziksel, sosyal ve duygusal olarak etkilenirler. İnsanlar günlük yaşamlarında meydana gelen streslerden uzaklaşmak ya da kurtulmak için, duygusal açıdan doyum alma ihtiyacı duyarlar. Rekreatif faaliyetlere katılmak, insanların duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayarak, hayatlarındaki tekdüzelikten ve stres verici durumlardan uzaklaşmalarını sağlamaktadır (Güngörmüş, 2007).

4.2.9.6. Toplumsal ihtiyaçlar

Rekreasyona duyulan ihtiyacın toplumsal nedenlerinden de bahsetmek mümkündür. Toplumsal anlamda rekreasyon ihtiyacının oluşmasındaki esas sebep toplumun her kesiminden olan bireylerin birbirlerini tanımalarına, arkadaşlık ilişkilerini geliştirmelerine ve müşterek amaçlar çerçevesinde çalışmalarına olanak vermesidir. Kişilerin rekreatif etkinliklere katılımıyla kazanacağı belirli kurallar içinde yaşamak, bu kurallara uymak ve uymakta zorluk çekmemek ve başka bireylerin haklarına saygı duymak çağdaş bir toplumun oluşmasına katkıda bulunmaktır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

4.2.10. Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri

Bireyler rekreasyona kişisel ve toplumsal yönden ihtiyaç duymaktadırlar. Kişisel açıdan duyulan ihtiyaçlar özellikle “hareketsizlik” “stres” faktörleridir. Boş zaman ve rekreasyon endüstrileşmiş ve kentleşmiş toplumları daha yakından ilgilendirdiği için bu ihtiyacın nedenleri daha da iyi anlaşılmaktadır (Öztürk, 2013).

Karaküçük (2005), rekreasyon ihtiyacının nedenlerini kişisel ve toplumsal olma üzere iki ana başlıkta toplamıştır;

Bireysel olarak rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri;

- Fiziksel açıdan sağlıklı bir gelişimi yaratır,
- Ruhsal sağlığı kazandırır,
- İnsanı sosyalleştirir,
- Bireysel maharetleri ve yeteneğin gelişmesini imkan verir,
- Yaratıcı gücü geliştirir,
- İş yaşamında başarı sağlar ve iş verimini artırır,
- Ekonomik hareketi geliştirir,
- Kişilere mutluluk verir,

Toplumsal açıdan rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri;

- Toplumsal dayanışmayı ve bütünleşmeyi sağlar,
- Demokratik bir toplumun oluşturulmasına olanak sağlar (Gediz, 2012).

4.2.11. Rekreasyonel Katılımı Destekleyen Sosyal ve Ekonomik Nedenler

Rekreasyonel faaliyetlere katılımı destekleyen sosyal ve ekonomik faktörleri şu başlıklar altında toplanabilir:

- Ekonomik verimlilik ve iş yaşamındaki şartların gelişmesi
- Harcanabilir gelirin artması
- Şehirleşme
- Nüfus artışı ve hareketlilik
- Teknoloji
- Medya araçlarının etkisi, reklam ve propaganda
- Kültürel etki
- Eğitim düzeyi
- Çevre bilinci
- Sağlık bilincinin değişmesi ve isteklerin değişimi

- Değerlerdeki değişimler
- Doğal zenginliklerin etkisi
- Sosyal hareketliliğin etkisi
- Araç gereç ve malzemenin teşviki
- Rekreasyon merkezleri (Karaküçük 1997).

4.2.12. Rekreasyonun yararları

Rekreasyonun yaşam kalitesini artırıcı etkileri, ondan sağlanan yararlarla dayandırılabilir. Rekreasyonun bireysel ve toplumsal açıdan birçok kazanımlarının olduğu kabul edilmektedir. Rekreasyonun sağladığı yararlar hiçbir zaman tek yönlü olmayıp bir etkinlik aynı anda fiziksel, zihinsel, psikolojik ya da toplumsal yarar sağlayabilmektedir. Bu nedenle rekreasyonun yararlarını kesin çizgilerle birbirinden ayırarak gruplamak mümkün değildir. Ancak rekreasyonun yararları, daha iyi anlaşılabilmesi için fiziksel, psikolojik ve sosyal yararları olarak ayrı ayrı incelenebilir. Rekreasyonun fiziksel, zihinsel, bilişsel ve sosyal kazanımları olan aktiviteler içerdiği birçok araştırmayla kanıtlanmıştır. Rekreasyonun yararları değerlendirildiğinde, hem sağlıklı, hem sağlığını kaybetmiş bireyler ve toplumlar için, birçok olumsuzluktan gerek daha oluşmadan korunmada gerek oluşuktan sonra giderilmesinde çift yönlü olarak kullanılabilirdiği görülmektedir (Arslan, 2013).

Rekreasyon etkinliklerinin yararları şöyle sıralanabilir:

4.2.12.1. Fiziksel yararları

Teknolojik gelişmelerle birlikte artan makineleşme ve dolayısıyla masa başı işler insanların günlük yaşamlarındaki hareketliliği ve günlük enerji tüketimini azaltmış ve bundan dolayı birçok fizyolojik hastalığı da beraberinde getirmiştir. Bu tür hastalıklardan korunmak ve kurtulmak için fiziksel aktiviteler çok etkilidir. Özellikle aktif rekreasyon içerisinde yer alan etkinlikler fiziksel aktivitenin artmasını sağlamaktadır (Çoruh, 2013).

Sağlık denince genelde ilk akla gelen fiziksel sağlıktır. Spor sağlıklı olma, sağlıklı yaşama yoludur. Sporun sadece sağlık üzerinde etkisi vardır ifadesi eksik bir ifadedir. Sporun pek çok pozitif neticesi vardır (Erdemli, 2002).

Rekreatif spor ve egzersizle sağlanan hareketliliğin sağlık açısından yararları şu başlıklar altında toplanabilir (Arslan, 2013).

- Obeziteyi azaltmak
- Hastalık riskini en aza indirmek
- Bağışıklık sistemini güçlendirmek
- Yaşam beklentisini yükseltmektir.

4.2.12.2. Psikolojik yararları

Rekreasyonun, depresyonu azaltmak, stresi hafifletmek ve birçok yönden yaşam kalitesini geliştirmek, hem çevrelerinde hem de kendi içlerinde insanların kendilerini daha iyi hissetmelerine yardımcı olmak gibi zihinsel sağlık üzerinde pozitif etkileri vardır (CSP, 2005).

4.2.12.3. Bilişsel yararları

Aktif ve pasif rekreasyon aktiviteleri zihinsel sağlık yararı sağlamada etkili olmaktadır. Birçok bireysel çalışma egzersizin, fiziksel aktivitenin ve ev dışı rekreasyon aktivitelerinin zihinsel açıdan depresyona, strese ve özsaygıya nasıl pozitif etki ettiğini; bireylerin yaşamlarıyla daha iyi baş etmelerini sağlayarak birçok zihinsel hastalık riskini nasıl azalttığını göstermektedir (CSP, 2005).

4.2.12.4. Sosyal yararları

Kişilerin rekreasyon etkinliklerinden sağladığı tüm toplumsal yararlar, aynı zamanda toplum katılımı için anahtar rolündedir. Rekreasyon faaliyetleri sayesinde, kişiler kendi hayat alanlarıyla alakalı konularda farkındalık seviyelerinin arttığı, problemlere ve sorumluluklarına karşı daha duyarlı hale geldikleri söylenebilir (Arslan, 2010).

Rekreasyonun sosyal yararlarının başlıcaları aşağıda sıralanmıştır (Arslan, 2005).

- Toplumu güçlendirme
- Suçu önleme ve azaltma
- Gönüllü olmaya teşvik etme

- Yönetimi destekleme
- Sosyal bağları güçlendirme
- Engellileri destekleme
- Yaşlıları destekleme
- Gençleri destekleme ve geliştirme
- Eğitimi destekleme ve geliştirme
- Olumsuz davranışlardan uzaklaştırma
- Ekonomiyi destekleme
- Çevre bilici geliştirme

4.3. Tutum Kavramı

Günümüzde kentleşme hızının giderek artması, teknolojinin gün geçtikçe ilerlemesi ve gelişmesi, kitle iletişim araçlarının çok daha geniş kitlelere ulaşabilmedeki etkisi gibi faktörler bireylerin tutumlarında farklılıklara yol açmaktadır. Tutum, en genel anlamıyla, bir kişiye yüklenen ve kişinin bir psikolojik nesne ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir (Kağıtcıbaşı, 2010).

Tutumlar 19. yy'da bilimsel olarak incelenmeye başlanmıştır. Latince kökeninde “harekete hazır” anlamına gelen tutumla ilgili yapılmış çalışmalara bakıldığında, çeşitli tanımlara rastlamak mümkündür. Tanımların büyük bir kısmı tutumu, herhangi bir olay karşısında kişinin davranışı için zihinsel hazırlık durumu olarak nitelemektedir (Arkonaç, 2001).

Yapılan tanımlardan bazıları şu şekildedir;

“Tutum, öncelikle belirli şeylerin yanında ve karşısında olmaya hazır olma şeklindedir ve tutumlar, bireylerin hedef nesne ile ilgili tercih edilebilir ve tercih edilemez değerlendirmesini temsil eder” (Yılmaz ve Eroğlu,2013).

Tutumlar nesnelere, insanlar ya da olaylar hakkında –olumlu ya da olumsuz- değerlendirme içeren ifadelerdir ve insanların bir şeyle ilgili olarak ne hissettiğini yansıtır. Bir kişinin “işimi seviyorum” demesi o kişinin işi hakkındaki tutumunu ifade etmektedir (Robbins ve Judge, 2015).

Tutum, kişinin kendi iç dünyasının belli bir yönü ile ilgili olarak, belirli değer yargılarına ve inançlarına bağlı ortaya çıkan heyecan ve tanıma süreçleridir. Tutumlar esas aldıkları inanç ve değer yargıları süregeldikçe, devamlılıklarını sürdürürler (Eren, 2010).

Tutumlar kişiseldir ve kişiye atfedilen bir eğilimdir. Tutumlar doğrudan gözlemlenebilen bir özellik değildir ancak kişinin gözlemlenebilen davranışlarından dolayı olarak varsayıldığını ve o kişiye atfedilen bir eğilim olduğu anlamına gelmektedir. Tutumlar gözlenemez ancak tutumlar davranışa yansıdığı anda artık gözlemlenebilmektedir (Çöllü ve Öztürk, 2008).

Yaşam boyu geçirilen deneyimler ve yetişme tarzı sonucunda oluşan tutumlar, bizi diğer insanlardan ayıran özellikler arasında yer alırlar. Bireyin çevresi ve çevresinde yer alan kişiler değiştikçe bireyler onlara karşı da belirli bir tutum göstermektedirler (Özkalp ve Kırel, 2011).

4.3.1. Tutumun Öğeleri

Tutum bileşenleri tutumun yapısını oluşturmaktadırlar ve aynı zamanda birbirleriyle de uyumlu bir yapıya sahiptirler. Bu yüzden tutum bileşenlerinin herhangi birinde meydana gelen değişim bütün tutumu etkileyebilmektedir (Akyüz, 2017).

Tutum kavramı için yapılan tanımların temelinde tutuma kavramsal bir yapı ve işlev kazandırılması yatmaktadır. Tutum kavramı her şeyden önce toplumsal tutumu ifade etmektedir. Bazı görüşlere göre tutum olgusu sadece duygusal bir ön tepki olarak değerlendirilirken, bazı araştırmacılara göre tutumların oluşmasında ağırlıklı olarak zihinsel unsurlar rol oynamaktadır.

Bu kapsamda tutum kavramının üç temel ögesi olduğu öne sürülmüş, söz konusu öğelerin zihinsel, duygusal ve davranışsal öge olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir (İnceoğlu, 2010).

Duygu, düşünce ve davranış örüntüsünden meydana gelen tutumların bilişsel, duyusal ve davranışsal olarak üç esas ögesi bulunmaktadır. Bu öğeler birbirinden

bağımsız değildir ve aralarında bir etkileşim ve tutarlılık söz konusu olmaktadır (Güney, 2011).

4.3.1.1. Bilişsel Öğe

Tutumun konusunu oluşturan birey, durum, olay veya nesneye ilişkin olarak sahip olunan her tür bilgi, tecrübe, inanç ve düşüncüyü kapsayan zihinsel ya da bilişsel öğe (cognitive component) tutumun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Zihinsel öğe kişinin düşünme süreçleri ile alakalı olup, düşünsel ya da zihinsel işlevlerin sistematik bir biçimde çalışmasına katkı sağlamaktadır. Zihinsel öğe bir yandan bireyin değişik durumlarla, nesnelere ya da kişilerle ilgili algılarını etkilemekte olup, diğer yandan bireyin farklı uyaranlara karşı farklı tepkiler vermelerine katkı sağlamaktadır (İnceoğlu, 2010).

Tutumların bilişsel öğeleri, kişiyi belirli bir tutum nesnesine ilişkin bilgi ve inançlarını da kapsayan düşüncelerinden oluşur (Taylor ve ark., 2007). Örneğin, bireyin spora karşı olan olumlu tutumunu gerçekleştiren şeyler sporun yaşam kalitesini arttırmada etkisi, mutluluk verme, kişisel gelişim sağlama gibi faktörler olabilir.

4.3.1.2. Duyuşsal öğe

Tutumların duyuşsal öğeleri, kişinin tutuma konu olan canlı veya cansız, soyut veya somut olan şeylere karşı coşkularını yani bireyin tutum nesnesine ilişkin duygu ve değerlendirmelerinden oluşur. Tutum nesnesi hoş gidebilir veya gitmeyebilir, sevilir veya sevilmez gibi yargılarda tutumun duyuşsal öğesini oluşturur. Duyuşsal öğe, tutuma devamlılık vermekte, tutumu şekillendirmekte ve tutumu itici yapmaktadır (Güney, 2011).

Tutum nesnesine karşı olumlu tutumu olan bir kişi bu nesneyi olumlu olarak değerlendirir ve tutum nesnesine karşı olumlu duygular besler. Eğer tutum nesnesine karşı olumsuz bir tutumu varsa o zaman tutum nesnesine karşı olumsuz duygular besler. Örneğin, Beşiktaş futbol kulübüne karşı tutumları olumlu olan bir kişi, bu futbol takımını iyi futbol oynayan bir takım olarak değerlendirecek, Beşiktaş futbol takımının idarecilerine, renklerine ve futbolcularına karşı olumlu duygular

besleyecek, futbolculardan bazılarını kendisine örnek alacak, bu takımın başarıları onu sevindirecek, başarısızlıkları ise onu üzecektir (Güney, 2011).

4.3.1.3. Davranışsal öge

Tutumların davranışsal ögeleri, kişileri tutum objesine ilişkin davranışlarda bulunmaya eğilimli kılar (Özkalp ve Kırel, 2011).

Örneğin; spor yapmaya pozitif bakan (duyuşsal öge) bir birey, spor kulübüne üye olarak pozitif bir davranış sergilerken; hareketsiz yaşamın zararlarını bilmesine (bilişsel öge) rağmen durumdan rahatsızlık duymayan biri spor yapmayabilir. Duyuşsal, bilişsel ve davranışsal olarak tanımlanan üç öge birbiriyle sürekli iletişim halindedir. Bu nedenle, kişinin belirli bir yönde davranma eğilimi, bir tutum nesnesine karşı olumlu-olumsuz tavrı değiştğinde farklılaşabilmektedir (Akgül, 2011).

Birbirinden farklı ögeleri içerisinde barındırdığı için tamamen gelişmiş bir tutum sade değil, karmaşıktır. Bu ögeler, bir tutumu kendi içinde tutarlılığı olan bir sistem haline sokar. Başka bir deyişle, tutum, kişiyi davranışa hazırlayıcı karmaşık bir eğilimdir. Böylece, kişinin çevresindeki çeşitli nesnelere karşı duyduğu duyguları, o nesnelere hakkındaki düşünceleri, bilgileri ve o nesnelere karşı davranışları devamlılık ve düzenlilik göstermektedir (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2014).

4.3.2. Tutumun özellikleri

4.3.2.1. Tutumun güç derecesi

Her tutumun bir gücü vardır ve bu güç, üç bileşenin güçlerinin toplamı olarak düşünülebilir. Yerleşmiş tutumların gücü ile onu oluşturan bileşenlerin güçleri yüksek olur. Aşırı tutumlar çok güçlüdür ve bu tür tutumların değiştirilmesi, aşırı olmayan ve güçsüz tutumlara göre daha zordur. Benimsenen siyasal görüşler, tutulan futbol takımları olumlu tutumların çok güçlü hissedildiği örneklerdir (Odabaşı ve Barış, 2005).

Türkiye’de kış aylarında dondurma tüketimi çok azdır. Yine, Türkiye’deki insanların çok büyük bir kısmı da Müslüman olmaları sebebiyle domuz eti yemez. Burada hangi tutumun ve davranışın daha kolay değiştirilebileceği düşünüldüğünde domuz eti yememe tutumunun çok daha güçlü bir tutum olması sebebiyle dondurma yeme davranışının çok daha kolay değiştirilebileceği aşikardır. Genel olarak Türkiye’deki insanların domuz eti yememe konusundaki inanç ve tutumuna bakıldığında bunun kışın dondurma yemekten çok daha güçlü bir tutum olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnsanların bu iki tutumu değiştirmekle uğrayabileceklerine inandıkları zarar arasında çok büyük farklar bulunmaktadır. İnsanların bu iki konu üzerinde sahip oldukları bilişsel inançlar farklı dereceldedir (Koç, 2012).

4.3.2.2. Tutumun karmaşıklığı

Tutumlar, bileşenlerinin karmaşıklık düzeylerine göre farklı olabilirler. Bileşenleri yalın olan tutumların yalın, bileşenleri karmaşık olan tutumların karmaşık olacakları ifade edilebilir. Bireyleri sigaraya yönelten tutumda bilişsel bileşen sigaranın kanserojen oluşunu bilirken, duygusal bileşen sigara kullanımından alınan hazı anımsatıyor olabilir. Bu sebeple bırakmayı çok istenmesinin aksine sigarayı bırakmak oldukça güç olabilir (Odabaşı ve Barış, 2005).

4.3.2.3. Tutumun unsurları arasındaki uyum

İnsanlar kimi zaman bir şeyin zararlarını bildikleri halde yaparlar veya yararlarını öğrenmelerine rağmen uygulamazlar. Bir tutumun değiştirilmesini zorlaştıran bireyin herhangi bir tutumunun alt unsurları arasında tutarlılık ve uyum olmasıdır. Değiştirilmesi zor olan tutumlarda, insanların tutum unsurları hakkındaki düşüncelerini değiştirmek gereklidir. Örneğin, bireylere daha önce edindikleri bilgilerin eksik ya da yanlış olduğu mesajı verilerek bilişsel unsur kullanılabilir. Sigarayı bıraktırma adına bilgilendirmelerinde sıklıkla bilişsel unsur hakkında güçlü bilgiler verildiği ve diğer unsurlarla ilgili güçlendirme yapılmadığı için istenen sonuçlara ulaşılamamaktadır (Koç, 2012).

4.3.2.4. Tutumlar arasındaki tutarlılık

“Bir tutuma sahip olmak diğer bir tutuma sahip olmayı etkileyebilir. Pazarlamacılar öncelikle kolay olan tutumları değiştirmeye çalışmalıdırlar. Örneğin, Honda motosikletlerinin ABD’de ilk olarak pazarlandığı yıllarda Honda’nın kendi ürünlerine karşı olumlu tutum geliştirmesinde, üründen çok o ürünü kullananlar ile ilgili tutumların değiştirilmesi gerekmiştir. Tutumlar, kişi ile objeler arasındaki bağlantılara tutarlılık, kararlılık ve düzenlilik kazandırır. Öğrenme sürecince şekillenip oluştuklarından kişi ve nesne ilişkisinin yanı sıra bireyin çevresini algılamasına, yargılamasına ve kullanmasına yönelik ilişkilerini de düzenlerler. Ayrıca, bu düzenlemelere belirli bir denge ve kararlılık kazandırma potansiyeline sahiptirler” (İnceoğlu, 2010).

4.3.3. Tutumların oluşması ve gelişmesi

İnsanların sahip oldukları tutumların oluşmasında ve gelişmesinde ailenin oluşturduğu algı ve tutumların etkisi yüksek olmaktadır. Çocuklar ebeveynlerini rol model almaya başladıkları süreçte sergiledikleri olumlu davranışlar ödüllendirilirse çocukların olumlu tutumlar kazanmaları desteklenmiş olur. Politik, ekonomik ve dini konularda çocukların sahip oldukları tutumların yüksek oranda ebeveyn tutumlarına benzemesi tutumların oluşmasında ebeveynlerin gösterdikleri tutumların meydana getirdiği etki örnek gösterilmektedir (Karadağ, 2010).

Tutumların oluşmasını ve gelişmesini etkileyen diğer unsurlar Mc Guire, Reich-Adcock ve Lambert tarafından yapılan araştırmalar ile ortaya konulmuştur. Yapılan araştırma bulgularına göre tutumların oluşmasını ve gelişmesini etkileyen unsurlar şu şekilde sıralanmıştır;

- Genetik unsurlar,
- Fizyolojik unsurlar (hastalık, olgunlaşma, uyuşturucu alışkanlığı vb.),
- Tutum konusundaki doğrudan deneyimler,
- Kişilik yapısı,
- Toplumsallaşma süreçleri,
- Grup üyeliği,
- Sosyal sınıf özellikleri (Karadağ, 2010).

4.3.4. Tutum ve Boş Zaman

Boş zaman tutumu; boş zamana ve boş zaman faaliyetlerine yönelik davranış, duygu ve düşünceleri anı, deneyim, hissedilen duygu ve bilgilerden derlenerek meydana gelen pozitif ve ya negatif tepkiler ya da eğilimlerdir. Bireylerin boş zaman davranış eğilimleri incelendiğinde, hayat tarzı, duyguları, düşünceleri, eğitimi ve tutumları arasında sağlam bir ilişki olduğu söylenebilir (Teaff, 1975).

Tutum, ölçülebilen ve dışarıdan müdahalelerle değiştirilebilen bir kavram olduğu için bireyin boş zaman tutumunun ölçülmesi, olası olumsuz tutumların olumlu tutuma dönüştürülebilmesinin yollarının bulunması açısından önem taşımaktadır (Türker, 2015).

Boş zamanlara yönelik tutumları ölçmek önemlidir çünkü bu ölçüm boş zaman aktiviteleriyle ilgili süreçlerin sosyo-bilişsel anlamdaki mevcut bilgisini artırmaktadır. Sonuç olarak araştırmacıların boş zaman aktivitelerine yönelik katılım türünü ve derecesini ve boş zamana yönelik tutumlardaki değişimlerin altında yatan süreçleri ve teknikleri saptamasını mümkün kılmaktadır. Boş zaman değerlendirme tutumları, artan katılımı ilişkili olduğundan ve boş zaman aktivitelerinden memnuniyet duyulduğundan dolayı, olumlu yaklaşımları teşvik eden tutumları ölçmek, bu tür girişimlerin yapılandırılmasını kolaylaştırmaktadır (Freire ve Fonte, 2007).

Bireyin boş zamanını değerlendirme şekli kariyer gelişimi ve mesleki performansını etkilemektedir. Yoğun tempolu çalışma hayatından arta kalan sürede birey boş zamanını başta bedensel dinlenme olmak üzere kültürel, sanatsal, sportif, eğitim vb. farklı faaliyetlerle değerlendirebilmektedir. Birey mesleği, kültürü, eğitim düzeyi gibi faktörlerin etkisiyle boş zamanını değerlendirme şekline yönelik bir tutum geliştirmektedir (Türker ve Türker, 2015).

5. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, hipotezleri, evren ve örnekleme, araştırma verilerinin toplanması, verilerin analizi ve araştırmanın kapsam ve sınırlılıkları üzerinde durulmuştur.

5.1. Araştırmanın Tipi

2017-2018 eğitim öğretim yılında Türkiye genelinde eğitim- öğretim veren devlet ve vakıf meslek yüksekokullarının spor yönetimi programında öğrenim gören öğrencilerinin boş zamana yönelik olan tutumlarını inceleyen bu araştırmada betimsel ve taramaya yönelik bir yöntem uygulanması planlanmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaç edinen araştırmalar için uygun bir modeldir. Olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan çalışmalar betimsel çalışmalardır (Karasar, 2006).

Bu araştırmada, devlet ve vakıf meslek yüksekokullarının spor yönetimi programında öğrenim gören öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının belirlenmesi ve spor yönetimi öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerini daha etkili bir şekilde değerlendirebilmesi, bu alanda yapılacak yeni çalışmalara ışık tutacak olması nedeniyle önemli olduğu öngörülmektedir.

5.2. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

H1: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H2: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile medeni hali değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H3: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile annenin mesleği değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H4: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile babanın mesleği değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H5: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile yaş değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H6: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile gelir durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H7: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile annenin öğrenim durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H8: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile babanın öğrenim durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H9: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile ailelerin yaşadığı yer değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H10: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile çalışma durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H11: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile geçinme durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H12: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile öğrencilerin yaşadığı yer durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H13: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H14: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile günlük boş zaman süresi durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H15: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresi yeterliliği durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H16: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zamanlarını olumlu kullanma durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H17: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarını yeterli bulma durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H18: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katıldığı durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H19: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zamanlarını genellikle nasıl değerlendirdiği durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H20: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

H21: Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır.

5.4. Araştırmanın Evren ve Örneklem Seçimi

Çalışmanın evrenini Türkiye genelinde eğitim- öğretim veren devlet ve vakıf meslek yüksekokullarının spor yönetimi programında öğrenim gören öğrencileri oluştururken; örneklemini ise, Artvin Çoruh Üniversitesi Arhavi Meslek Yüksekokulu, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Bayramiç Meslek Yüksekokulu, Gelişim Üniversitesi Gelişim Meslek Yüksekokulu, İstanbul Kavram Meslek Yüksekokulu, İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Nişantaşı Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, Okan Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, Avrasya Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, Bitlis Eren Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, İstinye Üniversitesi Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören Spor Yönetimi Programı öğrencileri oluşturmaktadır.

2016 ve 2017 Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sistemi (Ösys) Yükseköğretim Programları Ve Kontenjanları Kılavuzu dikkate alınarak Türkiye'de Meslek Yüksekokulları'nın Spor Yönetimi programında okuyan 1446 kişiye ulaşılmıştır. (ÖSYS 2016, 2017).

Çalışmanın evreni, yani Türkiye’de eğitim- öğretim veren devlet ve vakıf meslek yüksekokullarının spor yönetimi programında öğrenim gören öğrenciler sonlu evrendir. Türkiye’de Meslek Yüksekokulları'nın Spor Yönetimi programında okuyan 1446 kişiye ulaşılabacaktır. Buna göre ana kütesi belirlenen kümeden %5 hata payı ile çalışmak istemesi koşulları altında, 304 denekle görüşülmesi gerekmektedir. 304 denekten oluşan araştırmamızın örnekleme %90 güven Aralığında $\pm$ %5 hata payı içermekle birlikte, Türkiye’deki toplam spor yönetimi programında okuyan öğrencilerin sayısını temsil edebilecek düzeydedir. Araştırmada evrenden öğrenciler basit tesadüfi örneklem methodu ile seçilmiştir.

5.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan Spor Yönetimi programı öğrencilerinin demografik özelliklerinin belirlenmesi amacı ile Akyüz (2015) tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu (Ek 1) yer almaktadır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır.

Anketin birinci bölümünde, öğrencilerin boş zaman faaliyetleri ile ilgili kişisel ve genel bilgilerini belirlemek amacıyla; “Cinsiyet, yaş, fakülte/yüksekokul/enstitü, bölüm, medeni hal, gelir durumu, anne-baba öğrenim durumu, anne-baba mesleği, ailenin yaşadığı yer, çalışma durumu, masrafların hangi kaynaktan karşılandığı, öğrenim görülen ilde nerede kalındığı, akademik ortalama, boş zamanları değerlendirilmenin akademik başarıya etkisi, günlük boş zaman süresi, haftalık sahip olunan boş zaman süresinin yeterliliği, boş zamanlarını olumlu kullanma durumu, üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarının yeterliliği, öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine kimler ile katıldıkları, boş zamanların nasıl değerlendirildiği, boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri ve bıraktığı etkiler” gibi değişkenler yer almaktadır.

Anket formunun ikinci bölümünde ise, öğrencilerinin boş zamanlarına yönelik tutumlarını ölçmek için Ragheb ve Beard tarafından 1982 yılında geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması Akgül ve Gürbüz (2010) tarafından yapılan ‘Boş Zaman Tutum Ölçeği’ (BZTÖ) (Leisure Attitude Scale:LAS) yer almaktadır.

Ragheb ve Beard (1982) tarafından geliştirilen “Leisure Attitude Scale:LAS” “Boş Zaman Tutum Ölçeği”nin Türkçe uyarlaması Akgül ve Gürbüz tarafından

yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) Bilişsel .81 ile Duyuşsal .92 arasında değiştiği ve toplamda .92 olarak bulunmuştur (Akgül ve Gürbüz, 2010). Boş Zaman Tutum Ölçeği (1) bilişsel (2) duyuşsal ve (3) davranışsal olmak üzere eşit dağılımlı (12'şer maddelik) 3 alt boyuttan ve toplam 36 maddeden oluşmaktadır. 5'li Likert tipi olan ölçekte ifadeler; Kesinlikle katılmıyorum – Katılmıyorum – Kararsız -Katılıyorum -Kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıtlanmaktadır. Ölçekten en az 36 puan, en fazla ise 180 puan alınabilmektedir.

Ölçeğin güvenilirlik düzeyini test etmek için Cronbach Alpha analiz yöntemi kullanılmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğini test etmek için yapılan analiz sonuçları katsayı değerlerinin .81 ile .92 arasında değiştiği göstermektedir. Elde edilen bu değerler yüksek kabul edilebilirlik düzeyindedir (Alpar, 2001).

BZTÖ'nin iç tutarlığı ve yapı geçerliği ile ilgili olarak elde edilen veriler, BZTÖ'nin Türk üniversite öğrencilerinin boş zamana yönelik tutumlarını değerlendirmek için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu ortaya koymaktadır (Akgül ve Gürbüz, 2010).

Araştırma uygulaması için örnekleme oluşturan meslek yüksekokullarının rektörlüklerinden gerekli izinler alınmıştır. Spor yönetimi programı 1. ve 2. sınıf öğrencilerine anket çalışması uygulanmıştır. Araştırmada yer alan anketi, on üniversiteden 337 erkek, 85 kadın katılımcı olmak üzere toplamda 422 katılımcı yanıtlamış olup, 422 yanıt hipotezlerimiz için kullanılmıştır.

5.6. Veri Toplama Yöntemi ve Analizi

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak nicel araştırma yöntemi, araştırmanın amacı doğrultusunda veri elde etmek amacı ile bire bir görüşme yoluyla anket uygulanmıştır.

Verilerin analizi, sosyal bilimler alanında genel kabul görmüş SPSS 23 paket programında yapılmıştır. İlk olarak anketin kişisel bilgi formunda yer alan demografik dağılımı ve yargısal ifadeleri içeren sorulara ait bulguları ortaya koymak adına frekans-yüzde analizi yapılmıştır. Daha sonra verilerin homojenlik durumu ile normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek için yapılan One Way ANOVA

homojenlik testi ile One Sample Kolmogorov-Smirnov normallik testi uygulanmıştır. Bu testler sonucunda ölçek verilerin homojen ve normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu nedenle katılımcıların demografik bilgilerine göre ölçek puanlarını karşılaştırmak için non-parametrik analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Katılımcıların cinsiyet, medeni durum ve anne ve baba mesleklerine göre ölçeklerin puanlarını karşılaştırmak için Mann Whitney U testi kullanılırken, yaş grupları, anne ve baba öğrenim durumları, ailelerin yaşadığı yer durumları, çalışma durumları, geçinme durumları, öğrencinin yaşadığı yer durumu, akademik başarıya etkisi durumu, günlük boş zaman süre durumu, haftalık boş zaman süre yeterlilik durumu, boş zamanlarınızı olumlu kullanma durumu, üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarını yeterli bulma durumu, boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katıldığı durumu, boş zamanlarını genellikle nasıl değerlendirdiği durumu, boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri durumu ve boş zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler durumuna göre ölçek puanlarını karşılaştırmak için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis H testi sonucunda grupların arasında anlamlı fark çıkması durumunda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post hoc test olarak Tamhane testi kullanılmıştır.

6. BULGULAR

Türkiye’de bulunan Meslek Yüksek Okullarının Spor Yönetim programında okuyan öğrencilerin, boş zamanlarına yönelik tutumlarının belirlenmesi ile demografik özellikleri arasındaki farkı inceleyen bu çalışmada, anket soruları ve hipotezlere ait bulgular aşağıda alt başlıklar halinde sunulmuştur.

Çalışmaya, ilk olarak katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik betimleyici istatistik analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

6.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, Türkiye’de bulunan Meslek Yüksek Okullarının Spor Yönetim programında okuyan öğrencilerin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, gelir düzeyi, mesleği ile yargısal ifadeler hakkında bulgular yer almaktadır.

Çalışmaya katılan üyelerin genel olarak demografik özelliklerine ait bulgulara incelendiğinde, 422 (85 Kadın, 337 Erkek) araştırma anketine katılım göstermiştir.

Araştırmaya katılan üyelerin demografik özelliklerine ait frekans (F) ve yüzde (%) değerleri Tablo 6.1’de sunulmuştur.

Tablo 6.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Frekans Dağılımı

		F	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	85	20,1
	Erkek	337	79,9
	Total	422	100,0
Yaş	18-24 Yaş arası	385	91,2
	25-34 Yaş arası	30	7,1
	35 yaş ve üstü	7	1,7
	Total	422	100,0
Öğrenim Gördüğü il	Artvin	45	10,7
	Bitlis	19	4,5
	Çanakkale	47	11,1
	İstanbul	298	70,6
	Trabzon	13	3,1
	Total	422	100,0
Medeni Hali	Evli	17	4,0
	Bekar	405	96,0
	Total	422	100,0
Gelir Durumu	500 TL altında	147	34,8
	500 TL - 1000 TL arası	85	20,1
	1001 TL - 1500 TL arası	68	16,1
	1501 TL - 2000 TL arası	55	13,0
	2001 TL ve üstü	67	15,9
	Total	422	100,0

Çalışmaya katılan öğrenciler:

- Cinsiyet bazında değerlendirildiğinde; (n:85) %20,1'inin kadın, (n:337) %79,9'unun erkek,
- Yaş bazında değerlendirildiğinde; (n:385) %91,2'sinin 18-24 yaş arası, (n:30) %7,1'inin 25-34 yaş arası ve (n:7) %1,7'sinin 35 üstü,
- Öğrenim gördüğü il bazında değerlendirildiğinde; (n: 45) %10,7'sinin Artvin, (n: 19) %4,5'inin Bitlis, (n:47) %11,1'inin Çanakkale, (n: 298) %70,6'sının İstanbul, (n: 13) %3,1'inin Trabzon,
- Medeni durum bazında değerlendirildiğinde; (n:405) %96,0'sının bekar, (n:17) %4,0'ünün evli,
- Gelir bazında değerlendirildiğinde; (n:147) %34,8'inin 500 TL altında, (n:85) %20,1'inin 500 TL- 1000 TL arası, (n:68) %16,1'inin 1001 TL- 1500 TL arası, (n:55) %13,0'ünün 1501 TL- 2000 TL arası, (n:67) %15,9'unun 2000 TL ve üstü olarak bulunmuştur.

6.2. Katılımcıların Yargısal Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, Türkiye'de bulunan Meslek Yüksek Okullarının Spor Yönetim programında okuyan öğrencilerin yargısal ifadeler hakkında bulgular yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yargısal ifadelerine ait frekans (F) ve yüzde (%) değerleri Tablo 6.2'de sunulmuştur.

Tablo 6.2. Öğrencilerin Yargısal İfadelerinin Frekans Dağılımı

		F	Yüzde (%)
Annenizin öğrenim durumu nedir?	İlk-Orta	283	67,1
	Lise	99	23,5
	Yüksekokul / Lisans	35	8,3
	Lisansüstü	5	1,2
	Total	422	100,0
Babanızın öğrenim durumu nedir?	İlk-Orta	227	53,8
	Lise	143	33,9
	Yüksekokul / Lisans	50	11,8
	Lisansüstü	2	,5
	Total	422	100,0
Annenizin mesleği nedir?	Kamu	35	8,3
	Özel Sektör	387	91,7
	Total	422	100,0
Babanızın mesleği	Kamu	47	11,1

nedir?	Özel Sektör	375	88,9
	Total	422	100,0
Aileniz nerede yaşamaktadır?	Büyük İl Merkezi	205	48,6
	İl Merkezi	60	14,2
	İlçe	129	30,6
	Kasaba	4	,9
	Köy	24	5,7
	Total	422	100,0
Bir işte çalışıyor musunuz?	Çalışmıyorum	215	50,9
	Yalnız Yaz Tatilinde Çalışıyorum	55	13,0
	Hafta sonu veya Yarım Gün Çalışıyorum	70	16,6
	Kısmen Çalışıyorum	37	8,8
	Tam Gün Çalışıyorum	45	10,7
	Total	422	100,0
Masraflarınızı hangi kaynaktan karşılıyorsunuz?	Tümüyle Ailemden	120	28,4
	Aile, Burs ve Kredi Olanaklarından	143	33,9
	Ailemden ve Kendi Kazanımdan	70	16,6
	Kendi Kazanımdan	89	21,1
	Total	422	100,0
Öğrenim gördüğünüz ilde nerede kalıyorsunuz?	Ailemle	287	68,0
	Devlet Yurdunda	29	6,9
	Özel Yurtta	31	7,3
	Bekar Evinde	69	16,4
	Akrabalarımın Yanında	6	1,4
	Total	422	100,0
Akademik not ortalamanız kaçtır?	1,00-1,99 arası	81	19,2
	2,00-2,99 arası	239	56,6
	3,00-4,00 arası	102	24,2
	Total	422	100,0
Size göre boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi nasıldır?	Başarıyı Arttırır	356	84,4
	Başarıyı Düşürür	11	2,6
	Etkisi Yoktur	55	13,0
	Total	422	100,0
Günlük boş zaman süreniz ne kadardır?	Hiç Yok	20	4,7
	1-2 saatten az	22	5,2
	1-2 saat	69	16,4
	3-4 saat	180	42,7
	5-6 saat	84	19,9
	7 saat ve daha fazla	47	11,1
	Total	422	100,0
Haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresinin size göre yeterliliğini nasıldır?	Kesinlikle Yetersiz	36	8,5
	Yetersiz	73	17,3
	Normal	139	32,9
	Yeterli	111	26,3
	Kesinlikle Yeterli	63	14,9
Total	422	100,0	
Boş zamanlarınızı olumlu kullandığınızı düşünüyor musunuz?	Evet	171	40,5
	Kararsızım	161	38,2
	Hayır	90	21,3
	Total	422	100,0

Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarını yeterli buluyor musunuz?	Kesinlikle Yetersiz	106	25,1
	Yetersiz	107	25,4
	Normal	142	33,6
	Yeterli	58	13,7
	Kesinlikle Yeterli	9	2,1
	Total	422	100,0
Boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katılıyorsunuz?	Yalnız	75	17,8
	Ailemle	45	10,7
	Arkadaş Grubuyla	302	71,6
	Total	422	100,0
Boş zamanlarınızı genellikle nasıl değerlendiriyorsunuz?	Dinlenerek	152	36,0
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	133	31,5
	Sosyal Etkinliklere Katılarak	104	24,6
	Kültürel Etkinliklere Katılarak	21	5,0
	Sanatsal Etkinliklere Katılarak	7	1,7
	Turistik Etkinliklere Katılarak	5	1,2
	Total	422	100,0
Boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri nelerdir?	Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için	205	48,6
	İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için	140	33,2
	İstedğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için	25	5,9
	Sağlık nedeniyle	28	6,6
	Fazla para harcamamı gerektirmediği için	24	5,7
	Total	422	100,0
	Boş zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler nelerdir?	Dinlendiriyor	96
Eğlendiriyor		133	31,5
Sağlığımı koruyor		67	15,9
Farklı yaşantılar sağlıyor		53	12,6
Sosyal statü ve çevremle iyi ilişkiler sağlıyor		73	17,3
Total		422	100,0

Çalışmaya katılan öğrenciler:

- Annenizin öğrenim durumu nedir? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:283) %67,1'i İlk-Orta, (n:99) %23,5'i Lise, (n:35) %8,3'ü Yüksekokul / Lisan, (n:5) %1,2'si Lisansüstü,
- Babanızın öğrenim durumu nedir? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:227) %53,8'i İlk –Orta, (n:143) %33,9'u Lise, (n:50) %11,8'i Yüksekokul/ Lisan, (n:2) %0,5'i Lisansüstü,
- Annenizin mesleği nedir? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:35) %8,3'ü Kamu, (n:387) %91,7'si Özel Sektör,

- Babanızın mesleği nedir? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:47) %11,1'i Kamu, (n:375) %88,9'u Özel Sektör,
- Aileniz nerede yaşamaktadır? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:205) %48,6'sı Büyük İl Merkezi, (n:60) %14,2'si İl Merkezi, (n:129) %30,6'sı İlçe, (n:4) %0,9'u Kasaba, (n:24) %5,7'si Köy,
- Bir işte çalışıyor musunuz? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:215) %50,9'u Çalışmıyorum, (n:55) %13,0'ü Yalnız yaz tatilinde çalışıyorum, (n:70) %16,6'sı Hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum, (n:37) %8,8'i Kısmen çalışıyorum, (n:45) %10,7'si Tam gün çalışıyorum,
- Masraflarınızı hangi kaynaktan karşılıyorsunuz? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:120) %28,4'ü Tümüyle ailemden, (n:143) %33,9'u Aile, burs ve kredi olanaklarından, (n:70) %16,6'sı Ailemden ve kendi kazancımdan, (n:89) %21,1'i kendi kazancımdan,
- Öğrenim gördüğünüz ilde nerede kalıyorsunuz? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:287) %68'i Ailemle, (n:29) %6,9'u Devlet yurdunda, (n:31) %7,3'ü özel yurttan, (n:69) %16,4'ü bekar evinde, (n:6) %1,4'ü akrabalarının yanında,
- Akademik not ortalamanız kaçtır? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:81) %19,2'si 1,00- 1,99 arası, (n:239) %56,6'sı 2,00- 2,99 arası, (n:102) %24,2'si 3,00- 4,00 arası,
- Size göre boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi nasıldır? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:356) %84,4'ü Başarıyı artırır, (n:11) %2,6'sı Başarıyı düşürür, (n:55) %13,0'ü Etkisi yoktur,
- Günlük boş zaman süreniz ne kadardır? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:20) %4,7'si Hiç yok, (n:22) %5,2'si 1-2 saatten az, (n:69) %16,4'ü 1-2 saat, (n:180) %42,7'si 3-4 saat, (n:84) %19,9'u 5-6 saat, (n:47) %11,1'i 7 saat ve daha fazla,
- Haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresinin size göre yeterliliğini nasıldır? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:36) %8,5'i Kesinlikle yetersiz, (n:73) %17,3'ü Yetersiz, (n:139) %32,9'u Normal, (n:111) %26,3'ü Yeterli, (n:63) %14,9'u Kesinlikle yeterli,

- Boş zamanlarınızı olumlu kullandığınızı düşünüyor musunuz? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:171) %40,5'i Evet, (n:161) %38,2'si Kararsızım, (n:90) %21,3'ü kişi Hayır,
- Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarını yeterli buluyor musunuz? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:106) % 25,1'i Kesinlikle yetersiz, (n:107) %25,4'ü Yetersiz, (n:142) %33,6'sı Normal, (n:58) %13,7'si Yeterli, (n:9) %2,1'i Kesinlikle yetersiz,
- Boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katılıyorsunuz? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:75) %17,8'i Yalnız, (n:45) %10,7'si Ailemle, (n:302) %71,6'sı Arkadaş grubuyla,
- Boş zamanlarınızı genellikle nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:152) %36,0'sı Dinlenerek, (n:133) %31,5'i Fiziksel etkinliklere katılarak, (n:104) %24,6'sı Sosyal etkinliklere katılarak, (n:21) %5,0'i Kültürel etkinliklere katılarak, (n:7) %1,7'si sanatsal etkinliklere katılarak, (n:5) %1,2'si Turistik etkinliklere katılarak,
- Boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri nelerdir? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:205) %48,6'sı Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için, (n:140) %33,2'si İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için, (n:25) %5,9'u İstedğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için, (n:28) %6,6'sı sağlık nedeniyle, (n:24) % 5,7'si fazla para harcamamı gerektirmediği için,
- Boş zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler nelerdir? Sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; (n:96) %22,7'si Dinlendiriyor, (n:133) %31,5'i Eğlendiriyor, (n:67) %15,9'u Sağlığımı koruyor, (n:53) %12,6'sı Farklı yaşantılar sağlıyor, (n:73) %17,3'ü Sosyal statü ve çevremle iyi ilişkiler sağlıyor, cevabını vermişlerdir.

6.3. Katılımcıların Boş Zaman Tutumlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, Türkiye'de bulunan Meslek Yüksek Okullarının Spor Yönetim programında okuyan öğrencilerin boş zaman tutumlarına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin boş zaman tutumlarına ait frekans (F) ve yüzde (%) değerleri Tablo 6.3.1'de sunulmuştur.

Tablo 6.3.1. Öğrencilerin Boş Zaman Tutumlarının Frekans Dağılımı

		F	Yüzde (%)
Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmak zamanı akıllıca kullanmaktır	Kesinlikle Katılmıyorum	28	6,6
	Katılmıyorum	26	6,2
	Kararsızım	55	13,0
	Katılıyorum	167	39,6
	Kesinlikle Katılıyorum	146	34,6
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri bireyler ve toplum için faydalıdır	Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,7
	Katılmıyorum	21	5,0
	Kararsızım	37	8,8
	Katılıyorum	165	39,1
	Kesinlikle Katılıyorum	179	42,4
	Total	422	100,0
İnsanlar çoğunlukla arkadaşlık ilişkilerini boş zamanlarında geliştirirler	Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,7
	Katılmıyorum	50	11,8
	Kararsızım	75	17,8
	Katılıyorum	164	38,9
	Kesinlikle Katılıyorum	113	26,8
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri sağlığa katkı sağlar	Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,7
	Katılmıyorum	27	6,4
	Kararsızım	58	13,7
	Katılıyorum	167	39,6
	Kesinlikle Katılıyorum	150	35,5
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri mutluluğu artırır	Kesinlikle Katılmıyorum	18	4,3
	Katılmıyorum	23	5,5
	Kararsızım	50	11,8
	Katılıyorum	169	40,0
	Kesinlikle Katılıyorum	162	38,4
	Total	422	100,0
Boş zaman çalışma verimini artırır	Kesinlikle Katılmıyorum	19	4,5
	Katılmıyorum	29	6,9
	Kararsızım	67	15,9
	Katılıyorum	168	39,8
	Kesinlikle Katılıyorum	139	32,9
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri enerjiyi yenilemeye yardımcı olur	Kesinlikle Katılmıyorum	19	4,5
	Katılmıyorum	18	4,3
	Kararsızım	64	15,2
	Katılıyorum	162	38,4
	Kesinlikle Katılıyorum	159	37,7
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri kişisel gelişim için bir araç olabilir	Kesinlikle Katılmıyorum	18	4,3
	Katılmıyorum	20	4,7
	Kararsızım	45	10,7
	Katılıyorum	180	42,7
	Kesinlikle Katılıyorum	159	37,7
	Total	422	100,0

Boş zaman aktiviteleri bireyin rahatlamasına yardımcı olur	Kesinlikle Katılmıyorum	16	3,8
	Katılmıyorum	20	4,7
	Kararsızım	37	8,8
	Katılıyorum	179	42,4
	Kesinlikle Katılıyorum	170	40,3
	Total	422	100,0
İnsanlar boş zaman aktivitelerine ihtiyaç duyar	Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,7
	Katılmıyorum	15	3,6
	Kararsızım	44	10,4
	Katılıyorum	156	37,0
	Kesinlikle Katılıyorum	187	44,3
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri sosyal ilişkiler için iyi bir fırsattır	Kesinlikle Katılmıyorum	19	4,5
	Katılmıyorum	18	4,3
	Kararsızım	41	9,7
	Katılıyorum	178	42,2
	Kesinlikle Katılıyorum	166	39,3
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri önemlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,7
	Katılmıyorum	17	4,0
	Kararsızım	29	6,9
	Katılıyorum	191	45,3
	Kesinlikle Katılıyorum	165	39,1
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olduğumda zaman çok çabuk geçiyor	Kesinlikle Katılmıyorum	24	5,7
	Katılmıyorum	20	4,7
	Kararsızım	43	10,2
	Katılıyorum	165	39,1
	Kesinlikle Katılıyorum	170	40,3
	Total	422	100,0
Boş zaman aktivitelerim bana keyif veriyor	Kesinlikle Katılmıyorum	18	4,3
	Katılmıyorum	21	5,0
	Kararsızım	38	9,0
	Katılıyorum	170	40,3
	Kesinlikle Katılıyorum	175	41,5
	Total	422	100,0
Boş zaman aktivitelerime değer veririm	Kesinlikle Katılmıyorum	17	4,0
	Katılmıyorum	21	5,0
	Kararsızım	49	11,6
	Katılıyorum	183	43,4
	Kesinlikle Katılıyorum	152	36,0
	Total	422	100,0
Boş zamanım boyunca kendim olabiliyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	15	3,6
	Katılmıyorum	31	7,3
	Kararsızım	55	13,0
	Katılıyorum	177	41,9
	Kesinlikle Katılıyorum	144	34,1
	Total	422	100,0

Boş zaman aktivitelerim bana zevkli deneyimler sağlar	Kesinlikle Katılmıyorum	17	4,0
	Katılmıyorum	21	5,0
	Kararsızım	51	12,1
	Katılıyorum	175	41,5
	Kesinlikle Katılıyorum	158	37,4
	Total	422	100,0
Boş zamanın benim için iyi olduğunu hissediyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,7
	Katılmıyorum	18	4,3
	Kararsızım	48	11,4
	Katılıyorum	176	41,7
	Kesinlikle Katılıyorum	160	37,9
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmaktan hoşlanıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	15	3,6
	Katılmıyorum	18	4,3
	Kararsızım	49	11,6
	Katılıyorum	178	42,2
	Kesinlikle Katılıyorum	162	38,4
	Total	422	100,0
Boş zaman aktivitelerim canlandırıcıdır	Kesinlikle Katılmıyorum	22	5,2
	Katılmıyorum	22	5,2
	Kararsızım	65	15,4
	Katılıyorum	175	41,5
	Kesinlikle Katılıyorum	138	32,7
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri ile sık sık meşgul olmanın uygun olduğunu düşünüyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	16	3,8
	Katılmıyorum	44	10,4
	Kararsızım	95	22,5
	Katılıyorum	164	38,9
	Kesinlikle Katılıyorum	103	24,4
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri için harcadığım zamanın boşa geçmediğini hissediyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	34	8,1
	Katılmıyorum	24	5,7
	Kararsızım	76	18,0
	Katılıyorum	159	37,7
	Kesinlikle Katılıyorum	129	30,6
	Total	422	100,0
Boş zaman aktivitelerinden hoşlanıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	22	5,2
	Katılmıyorum	23	5,5
	Kararsızım	46	10,9
	Katılıyorum	171	40,5
	Kesinlikle Katılıyorum	160	37,9
	Total	422	100,0
Boş zaman aktiviteleri dikkatimin tamamını alıyor	Kesinlikle Katılmıyorum	22	5,2
	Katılmıyorum	54	12,8
	Kararsızım	115	27,3
	Katılıyorum	146	34,6
	Kesinlikle Katılıyorum	85	20,1
	Total	422	100,0

Boş zaman aktivitelerine sık sık katılırım	Kesinlikle Katılmıyorum	14	3,3
	Katılmıyorum	45	10,7
	Kararsızım	99	23,5
	Katılıyorum	158	37,4
	Kesinlikle Katılıyorum	106	25,1
	Total	422	100,0
İmkanım olsa bu boş zaman aktiviteleri için harcadığım zaman miktarını artırırım	Kesinlikle Katılmıyorum	15	3,6
	Katılmıyorum	44	10,4
	Kararsızım	99	23,5
	Katılıyorum	141	33,4
	Kesinlikle Katılıyorum	123	29,1
	Total	422	100,0
Gelir durumum müsaade ettiği ölçüde boş zaman aktivitelerimde kullanmak üzere araç-gereç satın alırım	Kesinlikle Katılmıyorum	22	5,2
	Katılmıyorum	32	7,6
	Kararsızım	91	21,6
	Katılıyorum	157	37,2
	Kesinlikle Katılıyorum	120	28,4
	Total	422	100,0
Zamanım ve param yetse daha yeni boş zaman aktivitelerine katılırım	Kesinlikle Katılmıyorum	18	4,3
	Katılmıyorum	28	6,6
	Kararsızım	87	20,6
	Katılıyorum	153	36,3
	Kesinlikle Katılıyorum	136	32,2
	Total	422	100,0
Boş zaman aktivitelerimde daha yeterli olabilmek için önemli derecede zaman ve efor harcarım	Kesinlikle Katılmıyorum	14	3,3
	Katılmıyorum	45	10,7
	Kararsızım	104	24,6
	Katılıyorum	149	35,3
	Kesinlikle Katılıyorum	110	26,1
	Total	422	100,0
Seçme şansım olsa boş zaman ihtiyaçlarımı karşılayan bir şehir ya da çevrede yaşarım	Kesinlikle Katılmıyorum	27	6,4
	Katılmıyorum	33	7,8
	Kararsızım	80	19,0
	Katılıyorum	140	33,2
	Kesinlikle Katılıyorum	142	33,6
	Total	422	100,0
Plansız bile olsa bazı boş zaman aktivitelerine katılırım	Kesinlikle Katılmıyorum	23	5,5
	Katılmıyorum	38	9,0
	Kararsızım	87	20,6
	Katılıyorum	153	36,3
	Kesinlikle Katılıyorum	121	28,7
	Total	422	100,0
Boş zaman aktivitelerini daha iyi yapabilmek için bir seminer ya da kursa katılabilirim	Kesinlikle Katılmıyorum	33	7,8
	Katılmıyorum	42	10,0
	Kararsızım	122	28,9
	Katılıyorum	135	32,0
	Kesinlikle Katılıyorum	90	21,3
	Total	422	100,0

Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmak için boş zamanın artması gerektiğini düşünüyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	22	5,2
	Katılmıyorum	48	11,4
	Kararsızım	95	22,5
	Katılıyorum	155	36,7
	Kesinlikle Katılıyorum	102	24,2
	Total	422	100,0
Meşgulken bile boş zaman aktivitelerine katılırım	Kesinlikle Katılmıyorum	49	11,6
	Katılmıyorum	73	17,3
	Kararsızım	104	24,6
	Katılıyorum	117	27,7
	Kesinlikle Katılıyorum	79	18,7
	Total	422	100,0
Boş zaman aktivitelerine yönelik eğitim ve ön hazırlık için zaman harcaabilirim	Kesinlikle Katılmıyorum	24	5,7
	Katılmıyorum	49	11,6
	Kararsızım	121	28,7
	Katılıyorum	141	33,4
	Kesinlikle Katılıyorum	87	20,6
	Total	422	100,0
Diğer aktiviteler arasında boş zamanıma öncelik tanırım	Kesinlikle Katılmıyorum	36	8,5
	Katılmıyorum	42	10,0
	Kararsızım	98	23,2
	Katılıyorum	155	36,7
	Kesinlikle Katılıyorum	91	21,6
	Total	422	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin boş zaman tutumlarına ilişkin veriler incelendiğinde:

- “Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmak zamanı akıllıca kullanmaktır” cevabına; (n:28) % 6,6’sı Kesinlikle Katılmıyorum (n:26) % 6,2’si Katılmıyorum, (n:55) % 13,0’ü Kararsızım, (n:167) %39,6’sı Katılıyorum, (n:146) % 34,6’sı Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri bireyler ve toplum için faydalıdır” cevabına (n:20) %4,7’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:21) %5,0’i Katılmıyorum, (n:37) %8,8’i Kararsızım, (n:165) %39,1’i Katılıyorum, (n:179) %42,4’ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “İnsanlar çoğunlukla arkadaşlık ilişkilerini boş zamanlarında geliştirirler” cevabına (n:20) %4,7’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:50) %11,8’i Katılmıyorum, (n:75) 17,8’i Kararsızım, (n:164) %38,9’u Katılıyorum, (n:113) %26,8’i Kesinlikle Katılıyorum,

- “Boş zaman aktiviteleri sağlığa katkı sağlar” cevabına (n:20) %4,7’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:27) % 6,4’ü Katılmıyorum, (n:58) %13,7’si Kararsızım, (n:167) % 39,6’sı Katılıyorum, (n:150) %35,5’i Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri mutluluğu artırır” cevabına (n:18) %4,3’ü Kesinlikle Katılmıyorum, (n:23) %5,5’i Katılmıyorum, (n:50) %11,8’i Kararsızım, (n:169) %40,0’ı Katılıyorum, (n:162) % 38,4’ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman çalışma verimini artırır” cevabına (n:19) %4,5’i Kesinlikle Katılmıyorum, (n:29) %6,9’u Katılmıyorum, (n:67) %15,9’u Kararsızım, (n:168) %39,8’i Katılıyorum, (n:139) %32,9’u kişi Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri enerjiyi yenilemeye yardımcı olur” cevabına (n:19) %4,5’i Kesinlikle Katılmıyorum, (n:18) %4,3’ü Katılmıyorum, (n:64) %15,2’si Kararsızım, (n:162) % 38,4’ü Katılıyorum, (n:159) % 37,7’si Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri kişisel gelişim için bir araç olabilir” cevabına (n:18) %4,3’ü Kesinlikle Katılmıyorum, (n:20) % 4,7’si Katılmıyorum, (n:45) %10,7’si Kararsızım, (n:180) % 42,7’si Katılıyorum, (n:159) %37,7’si Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri bireyin rahatlamasına yardımcı olur” cevabına (n:16) %3,8’i Kesinlikle Katılmıyorum, (n:20) % 4,7’si Katılmıyorum, (n:37) %8,8’i Kararsızım, (n:179) % 42,4’ü Katılıyorum, (n:170) %40,3’ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “İnsanlar boş zaman aktivitelerine ihtiyaç duyar” cevabına (n:20) %4,7’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:15) %3,6’sı Katılmıyorum, (n:44) %10,4’ü Kararsızım, (n:156) % 37,0’si Katılıyorum, (n:187) %44,3’ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri sosyal ilişkiler için iyi bir fırsattır” cevabına (n:19) %4,5’i Kesinlikle Katılmıyorum, (n:18) %4,3’ü Katılmıyorum, (n:41) %9,7’si Kararsızım, (n:178) %42,2’si Katılıyorum, (n:166) %39,3’ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri önemlidir” cevabına (n:20) % 4,7’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:17) %4,0’ü Katılmıyorum, (n:29) %6,9’u Kararsızım, (n:191) % 45,3’ü Katılıyorum, (n:165) %39,1’i Kesinlikle Katılıyorum,

- “Boş zaman aktivitelerim bana keyif veriyor” cevabına (n:18) % 4,3’ü Kesinlikle Katılmıyorum, (n:21) %5,0’i Katılmıyorum, (n:38) %9,0’u Kararsızım, (n:170) % 40,3’ü Katılıyorum, (n:175) %41,5’i Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olduğumda zaman çok çabuk geçiyor” cevabına (n:24) % 5,7’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:20) %4,7’si Katılmıyorum, (n:43) %10,2’si Kararsızım, (n:165) %39,1’i Katılıyorum, (n:170) %40,3’ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktivitelerime değer veririm” cevabına (n:17) % 4,0’ü Kesinlikle Katılmıyorum, (n:21) % 5,0’i Katılmıyorum, (n:49) %11,6’sı Kararsızım, (n:183) % 43,4’ü Katılıyorum, (n:152) %36,0’sı Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zamanım boyunca kendim olabiliyorum” cevabına (n:15) %3,6’sı Kesinlikle Katılmıyorum, (n:31) %7,3’ü Katılmıyorum, (n:55) %13,0’ü Kararsızım, (n:177) %41,9’u Katılıyorum, (n:144) % 34,1’i Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktivitelerim bana zevkli deneyimler sağlar” cevabına (n:17) % 4,0’ü Kesinlikle Katılmıyorum, (n:21) %5,0’i Katılmıyorum, (n:51) %12,1’i Kararsızım, (n:175) %41,5’i Katılıyorum, (n:158) %37,4’ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zamanın benim için iyi olduğunu hissediyorum” cevabına (n:20) %4,7’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:18) %4,3’ü Katılmıyorum, (n:48) %11,4’ü Kararsızım, (n:176) %41,7 Katılıyorum, (n:160) %37,9 Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmaktan hoşlanıyorum” cevabına (n:15) %3,6’sı Kesinlikle Katılmıyorum, (n:18) %4,3’ü Katılmıyorum, (n:49) % 11,6’sı Kararsızım, (n:178) % 42,2’si Katılıyorum, (n:162) %3,4’ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktivitelerim canlandırıcıdır” cevabına (n:22) % 5,2’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:22) % 5,2’si Katılmıyorum, (n:65) %15,4’ü Kararsızım, (n:175) % 41,5’i Katılıyorum, (n:138) %32,7’si Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri ile sık sık meşgul olmanın uygun olduğunu düşünüyorum” cevabına (n:16) %3,8’i Kesinlikle Katılmıyorum, (n:44) %

10,4'ü Katılmıyorum, (n:95) % 22,5'i Kararsızım, (n:164) % 3,9'u Katılıyorum, (n:103) % 24,4'ü Kesinlikle Katılıyorum,

- “Boş zaman aktiviteleri için harcadığım zamanın boşa geçmediğini hissediyorum” cevabına (n:34) % 8,1'i Kesinlikle Katılmıyorum, (n:24) % 5,7'si Katılmıyorum, (n:76) % 18,0'i Kararsızım, (n:159) % 37,7'si Katılıyorum, (n:129) %30,6'sı Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktivitelerinden hoşlanıyorum” cevabına (n:22) %5,2'si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:23) %5,5'i Katılmıyorum, (n:46) %10,9'u Kararsızım, (n:171) % 40,5'i Katılıyorum, (n:160) %37,9'u Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri dikkatimin tamamını alıyor” cevabına (n:22) %5,2'si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:54) %12,8'i Katılmıyorum, (n:115) %27,3'ü Kararsızım, (n:146) %34,6'sı Katılıyorum, (n:85) % 20,1'i Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktivitelerine sık sık katılırım” cevabına (n:14) % 3,3'ü Kesinlikle Katılmıyorum, (n:45) % 10,7'si Katılmıyorum, (n:99) % 23,5'i Kararsızım, (n:158) % 37,4'ü Katılıyorum, (n:106) %25,1'i Kesinlikle Katılıyorum,
- “İmkanım olsa bu boş zaman aktiviteleri için harcadığım zaman miktarını artırırım” cevabına (n:15) % 3,6'sı Kesinlikle Katılmıyorum, (n:44) %10,4'ü Katılmıyorum, (n:99) %23,5'i Kararsızım, (n:141) % 33,4'ü Katılıyorum, (n:123) 29,1'i Kesinlikle Katılıyorum,
- “Gelir durumum müsaade ettiği ölçüde boş zaman aktivitelerimde kullanmak üzere araç-gereç satın alırım” cevabına (n:22) %5,2'si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:32) %7,6'sı Katılmıyorum, (n:91) %21,6'sı Kararsızım, (n:157) % 37,2'si Katılıyorum, (n:120) % 2,4'ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “Zamanım ve param yetse daha yeni boş zaman aktivitelerine katılırım” cevabına (n:18) % 4,3'ü Kesinlikle Katılmıyorum, (n:28) % 6,6'sı Katılmıyorum, (n:87) %20,6'sı Kararsızım, (n:153) %36,3'ü Katılıyorum, (n:136) %32,2'si Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktivitelerimde daha yeterli olabilmek için önemli derecede zaman ve efor harcarım” cevabına (n:14) %3,3'ü Kesinlikle Katılmıyorum, (n:45) % 10,7'si Katılmıyorum, (n:104) % 24,6'sı Kararsızım, (n:149) % 35,3'ü Katılıyorum, (n:110) % 26,1'i Kesinlikle Katılıyorum,

- “Seçme şansım olsa boş zaman ihtiyaçlarını karşılayan bir şehir ya da çevrede yaşarım” cevabına (n:27) %6,4’ü Kesinlikle Katılmıyorum, (n:33) %7,8’si Katılmıyorum, (n:80) %19,0’u Kararsızım, (n:140) %33,2’si Katılıyorum, (n:142) % 33,6’sı Kesinlikle Katılıyorum,
- “Plansız bile olsa bazı boş zaman aktivitelerine katılırım” cevabına (n:23) %5,5’i Kesinlikle Katılmıyorum, (n:38) %9,0’u Katılmıyorum, (n:87) %20,6’sı Kararsızım, (n:153) %36,3’ü Katılıyorum, (n:121) % 28,7’si Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktivitelerini daha iyi yapabilmek için bir seminer ya da kursa katılabilirim” cevabına (n:33) %7,8’i Kesinlikle Katılmıyorum, (n:42) %10,0’u Katılmıyorum, (n:122) 28,9’u Kararsızım, (n:135) %32,0 Katılıyorum, (n:90) % 21,3’ü Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmak için boş zamanınım artması gerektiğini düşünüyorum” cevabına (n:22) %5,2’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:48) %11,4’ü Katılmıyorum, (n:95) %22,5’i Kararsızım, (n:155) %36,7’si Katılıyorum, (n:102) %24,2’si Kesinlikle Katılıyorum,
- “Meşgulken bile boş zaman aktivitelerine katılırım” cevabına (n:49) %11,6’sı Kesinlikle Katılmıyorum, (n:73) % 17,3’ü Katılmıyorum, (n:104) %24,6’sı Kararsızım, (n:117) % 27,7’si Katılıyorum, (n:79) % 18,7’si Kesinlikle Katılıyorum,
- “Boş zaman aktivitelerine yönelik eğitim ve ön hazırlık için zaman harcayabilirim” cevabına (n:24) %5,7’si Kesinlikle Katılmıyorum, (n:49) % 11,6’sı Katılmıyorum, (n:121) % 28,7’si Kararsızım, (n:141) % 33,4’ü Katılıyorum, (n:87) %20,6’sı Kesinlikle Katılıyorum,
- “Diğer aktiviteler arasında boş zamanıma öncelik tanırım” cevabına (n:36) % 8,5’i Kesinlikle Katılmıyorum, (n:42) % 10,0’u Katılmıyorum, (n:98) % 23,2’si Kararsızım, (n:155) % 36,7’si Katılıyorum, (n:91) % 21,6’sı Kesinlikle Katılıyorum,

cevabını vermişlerdir.

6.4. Hipotezlerin Analizine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin, demografik özellikleri ve yargısal ifadelerine göre boş zaman değerlendirme tutumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

6.4.1. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Tutumlarına Yönelik Cinsiyet, Medeni Durum ve Anne ile Babanın Mesleklerine Göre İncelenmesi

Öğrencilerin, boş zaman tutumlarının cinsiyet, medeni durum ve anne ile babanın mesleklerine göre analizi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 6.4.1.1. Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Mann Whitney U Analizi Sonuçları

	Cinsiyet	N	S.O.	U	z	p
Bilişsel Tutum Puanı	Kadın	85	215,76			
	Erkek	337	210,42	1396,000	-,361	,718
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Kadın	85	223,54			
	Erkek	337	208,46	13299,500	-1,019	,308
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Kadın	85	231,33			
	Erkek	337	206,50	12637,000	-1,679	,093
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Kadın	85	225,99			
	Erkek	337	207,84	13090,500	-1,226	,220
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının cinsiyete göre yapılan Mann Whitney U testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.1.2. Öğrencilerinin Medeni Hal Durum Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Mann Whitney U Analizi Sonuçları

	Medeni Hali	N	S.O.	U	z	p
Bilişsel Tutum Puanı	Evli	17	128,71			
	Bekar	405	214,98	2035,000	-2,862	,004*
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Evli	17	172,94			
	Bekar	405	213,12	2787,000	-1,332	,183
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Evli	17	246,21			
	Bekar	405	210,04	2852,500	-1,199	,231
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Evli	17	174,91			
	Bekar	405	213,04	2820,500	-1,263	,207
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının medeni hale göre yapılan Mann Whitney U testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum ($p<.004$) açısından anlamlı fark bulunurken, duyuşsal tutum ile davranışsal tutum arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Farklılığın hangi medeni hali grubunda olduğuna baktığımızda, bekar katılımcıların evli katılımcılara oranla ortalama sıralarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 6.4.1.3. Öğrencilerinin Annenin Mesleği Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Mann Whitney U Analizi Sonuçları

	Anne Mesleği	N	S.O.	U	z	p
Bilişsel Tutum Puanı	Kamu	35	181,10			
	Özel Sektör	387	214,25	5708,500	-1,543	,123
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Kamu	35	188,93			
	Özel Sektör	387	213,54	5982,500	-1,145	,252
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Kamu	35	223,96			
	Özel Sektör	387	210,37	6336,500	-,632	,528
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Kamu	35	197,99			
	Özel Sektör	387	212,72	6299,500	-,685	,494
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının anne mesleğine göre yapılan Mann Whitney U testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.1.4. Öğrencilerinin Babanın Mesleği Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Mann Whitney U Analizi Sonuçları

	Baba Mesleği	N	S.O.	U	z	p
Bilişsel Tutum Puanı	Kamu	47	208,94			
	Özel Sektör	375	211,82	8692,000	-,153	,878
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Kamu	47	204,33			
	Özel Sektör	375	212,40	8475,500	-,428	,669
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Kamu	47	208,83			
	Özel Sektör	375	211,83	8687,000	-,159	,873
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Kamu	47	206,12			
	Özel Sektör	375	212,17	8559,500	-,321	,748
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının baba mesleğine göre yapılan Mann Whitney U testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

6.4.2. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Tutumlarına Yönelik Yaş, Medeni Durum ve Anne ile Babanın Mesleklerine Göre İncelenmesi

Öğrencilerin, boş zaman tutumlarının yaş grupları, eğitim durumları, gelir durumları, hangi ilde öğrenim gördüğü, anne öğrenim durumu, baba öğrenim durumu, ailenin yaşadığı yer, çalışma durumu, masraflarını nasıl karşıladığı, öğrenim gördüğü ilde kaldığı yer, günlük boş zaman süresi, haftalık boş zaman süresi, boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi var mıdır, üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarının yeterli mi, boş zamanlarını nasıl değerlendirdiği, boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri, boş zaman etkinliklerinin bıraktığı etkilere göre analizi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 6.4.2.1. Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Yaş	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	18-24 Yaş arası	385	209,25	7,511	2	,023*
	25-34 Yaş arası	30	211,27			
	35 yaş ve üstü	7	336,50			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	18-24 Yaş arası	385	210,13	,973	2	,615
	25-34 Yaş arası	30	219,47			
	35 yaş ve üstü	7	252,57			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	18-24 Yaş arası	385	207,60	5,546	2	,062
	25-34 Yaş arası	30	261,98			
	35 yaş ve üstü	7	209,71			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	18-24 Yaş arası	385	208,56	2,539	2	,281
	25-34 Yaş arası	30	227,83			
	35 yaş ve üstü	7	272,86			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının yaş değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum ($p < .023$) açısından anlamlı fark bulunurken, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Farklılığın hangi yaş grubunda olduğuna baktığımızda, 35 yaş ve üstü katılımcıların diğer katılımcılara oranla ortalama sıralarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 6.4.2.2. Öğrencilerinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Gelir Durumu	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	500 TL altında	147	219,21	8,366	2	,079
	500 TL - 1000 TL arası	85	211,97			
	1001 TL - 1500 TL arası	68	174,10			
	1501 TL - 2000 TL arası	55	229,63			
	2001 TL ve üstü	67	217,05			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	500 TL altında	147	215,12	2,174	2	,704
	500 TL - 1000 TL arası	85	207,12			
	1001 TL - 1500 TL arası	68	194,24			
	1501 TL - 2000 TL arası	55	219,67			
	2001 TL ve üstü	67	219,93			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	500 TL altında	147	206,51	4,783	2	,310
	500 TL - 1000 TL arası	85	198,64			
	1001 TL - 1500 TL arası	68	207,87			
	1501 TL - 2000 TL arası	55	241,59			
	2001 TL ve üstü	67	217,74			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	500 TL altında	147	213,13	5,204	2	,267
	500 TL - 1000 TL arası	85	206,24			
	1001 TL - 1500 TL arası	68	185,80			
	1501 TL - 2000 TL arası	55	232,49			
	2001 TL ve üstü	67	220,34			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının gelir durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.3. Öğrencilerinin Annenin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Annelerinin Durumu	Öğrenim N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	İlk-Orta	283	214,54			
	Lise	99	208,89			
	Yüksekokul / Lisans	35	202,84	1,605	3	,658
	Lisansüstü	5	151,70			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	İlk-Orta	283	214,08			
	Lise	99	202,98			
	Yüksekokul / Lisans	35	217,94	,875	3	,831
	Lisansüstü	5	189,30			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	İlk-Orta	283	208,91			
	Lise	99	223,90			
	Yüksekokul / Lisans	35	200,81	1,620	3	,655
	Lisansüstü	5	187,30			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	İlk-Orta	283	212,57			
	Lise	99	212,15			
	Yüksekokul / Lisans	35	200,37	,775	3	,855
	Lisansüstü	5	174,40			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Annenin Öğrenim Durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.4. Öğrencilerinin Babanın Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Babanın Durumu	Öğrenim N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	İlk-Orta	227	215,73			
	Lise	143	204,62			
	Yüksekokul / Lisans	50	212,33	,744	3	,863
	Lisansüstü	2	202,25			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	İlk-Orta	227	217,23			
	Lise	143	205,07			
	Yüksekokul / Lisans	50	204,16	1,089	3	,780
	Lisansüstü	2	204,75			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	İlk-Orta	227	214,08			
	Lise	143	211,67			
	Yüksekokul / Lisans	50	199,61	,587	3	,899
	Lisansüstü	2	203,50			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	İlk-Orta	227	216,76			
	Lise	143	205,78			
	Yüksekokul / Lisans	50	200,01	1,179	3	,758
	Lisansüstü	2	208,00			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Babanın Öğrenim Durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.5. Öğrencilerinin Ailelerinin Yaşadığı Yer Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Ailelerinin Yaşadığı Yer	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Büyük İl Merkezi	205	203,47	5,466	4	,243
	İl Merkezi	60	193,42			
	İlçe	129	229,62			
	Kasaba	4	233,38			
	Köy	24	224,29			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Büyük İl Merkezi	205	208,73	1,090	4	,896
	İl Merkezi	60	207,78			
	İlçe	129	219,25			
	Kasaba	4	173,13			
	Köy	24	209,15			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Büyük İl Merkezi	205	209,32	,612	4	,896
	İl Merkezi	60	215,88			
	İlçe	129	215,58			
	Kasaba	4	187,50			
	Köy	24	201,27			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Büyük İl Merkezi	205	206,96	1,362	4	,851
	İl Merkezi	60	203,37			
	İlçe	129	221,03			
	Kasaba	4	202,00			
	Köy	24	212,04			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Ailelerinin Yaşadığı Yer durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.6. Öğrencilerinin Çalışma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Çalışma Durumu	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Çalışmıyorum	215	202,96			
	Yalnız Yaz Tatilinde	55	209,93			
	Çalışıyorum					
	Hafta sonu veya Yarım Gün	70	226,79	2,991	4	,559
	Çalışıyorum					
	Kısmen Çalışıyorum	37	214,88			
	Tam Gün Çalışıyorum	45	227,66			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Çalışmıyorum	215	197,56			
	Yalnız Yaz Tatilinde	55	213,62			
	Çalışıyorum					
	Hafta sonu veya Yarım Gün	70	225,19	9,471	4	,049
	Çalışıyorum					
	Kısmen Çalışıyorum	37	210,50			
	Tam Gün Çalışıyorum	45	255,04			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Çalışmıyorum	215	194,29			
	Yalnız Yaz Tatilinde	55	236,03			
	Çalışıyorum					
	Hafta sonu veya Yarım Gün	70	212,82	14,083	4	,007
	Çalışıyorum					
	Kısmen Çalışıyorum	37	211,81			
	Tam Gün Çalışıyorum	45	261,43			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Çalışmıyorum	215	196,04			
	Yalnız Yaz Tatilinde	55	216,66			
	Çalışıyorum					
	Hafta sonu veya Yarım Gün	70	225,18	10,105	4	,039
	Çalışıyorum					
	Kısmen Çalışıyorum	37	209,19			
	Tam Gün Çalışıyorum	45	254,64			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Çalışma durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı fark bulunurken, bilişsel tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Farklılığın hangi çalışma grubunda olduğuna baktığımızda, çalışmayan ile yalnız yaz tatilinde çalışan ve çalışmayanlar ile tam gün çalışan öğrenci grupları arasında fark olduğu görülmüştür.

Tablo 6.4.2.7. Öğrencilerinin Geçinme Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Geçinme Durumu	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Tümüyle Ailemden	120	207,51			
	Aile, Burs ve Kredi Olanaklarından	143	209,68			
	Ailemden ve Kendi Kazancımdan	70	204,91	1,460	3	,692
	Kendi Kazancımdan	89	224,99			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Tümüyle Ailemden	120	191,57			
	Aile, Burs ve Kredi Olanaklarından	143	213,49			
	Ailemden ve Kendi Kazancımdan	70	211,19	6,685	3	,083
	Kendi Kazancımdan	89	235,43			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Tümüyle Ailemden	120	196,03			
	Aile, Burs ve Kredi Olanaklarından	143	214,35			
	Ailemden ve Kendi Kazancımdan	70	219,03	2,923	3	,404
	Kendi Kazancımdan	89	221,86			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Tümüyle Ailemden	120	195,36			
	Aile, Burs ve Kredi Olanaklarından	143	211,98			
	Ailemden ve Kendi Kazancımdan	70	210,93	4,238	3	,237
	Kendi Kazancımdan	89	230,39			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Geçinme durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan Bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.8. Öğrencilerinin Yaşadığı Yer Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Yaşadığı Yer	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Ailemle	287	207,42			
	Devlet Yurdunda	29	243,31			
	Özel Yurtta	31	215,02	2,377	4	,667
	Bekar Evinde	69	214,09			
	Akrabalarımın Yanında	6	204,75			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Ailemle	287	210,34			
	Devlet Yurdunda	29	237,90			
	Özel Yurtta	31	215,44	3,263	4	,515
	Bekar Evinde	69	209,28			
	Akrabalarımın Yanında	6	144,42			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Ailemle	287	211,15			
	Devlet Yurdunda	29	216,50			
	Özel Yurtta	31	240,50	5,279	4	,260
	Bekar Evinde	69	205,72			
	Akrabalarımın Yanında	6	120,92			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Ailemle	287	208,69			
	Devlet Yurdunda	29	235,36			
	Özel Yurtta	31	222,52	3,489	4	,480
	Bekar Evinde	69	211,24			
	Akrabalarımın Yanında	6	141,75			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Yaşadığı Yer durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan Bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.9. Öğrencilerinin Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Başarıyı Arttırır	356	222,41	18,816		,000
	Başarıyı Düşürür	11	177,09			
	Etkisi Yoktur	55	147,75			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Başarıyı Arttırır	356	220,27	12,029		,002
	Başarıyı Düşürür	11	180,59			
	Etkisi Yoktur	55	160,94			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Başarıyı Arttırır	356	217,45	8,339		,015
	Başarıyı Düşürür	11	236,64			
	Etkisi Yoktur	55	167,96			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Başarıyı Arttırır	356	221,33	17,845		,000
	Başarıyı Düşürür	11	196,50			
	Etkisi Yoktur	55	147,20			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan Bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmektedir.

Farklılığın Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi durumlarından hangisinde olduğuna baktığımızda, Başarıyı Arttırır ile Etkisi Yoktur cevapları arasında fark olduğu görülmüştür.

Tablo 6.4.2.10. Öğrencilerinin Günlük Boş Zaman Süre Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Günlük Boş Zaman Süresi	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Hiç Yok	20	253,73			
	1-2 saatten az	22	225,43			
	1-2 saatten az	69	219,07			
	3-4 saat	180	206,63	3,721	5	,590
	5-6 saat	84	208,45			
	7 saat ve daha fazla	47	199,99			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Hiç Yok	20	247,63			
	1-2 saatten az	22	267,77			
	1-2 saatten az	69	225,28			
	3-4 saat	180	205,04	9,510	5	,090
	5-6 saat	84	195,73			
	7 saat ve daha fazla	47	202,47			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Hiç Yok	20	233,53			
	1-2 saatten az	22	269,43			
	1-2 saatten az	69	227,40			
	3-4 saat	180	211,74	10,997	5	,051
	5-6 saat	84	189,88			
	7 saat ve daha fazla	47	189,38			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Hiç Yok	20	246,20			
	1-2 saatten az	22	252,39			
	1-2 saatten az	69	224,34			
	3-4 saat	180	209,46	7,715	5	,173
	5-6 saat	84	194,04			
	7 saat ve daha fazla	47	193,23			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Günlük Boş Zaman Süre durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan Bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.11. Öğrencilerinin Haftalık Boş Zaman Süre Yeterlilik Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Haftalık Sahip Olduğunuz Boş Zaman Yeterliliği	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Kesinlikle Yetersiz	36	251,65	8,965	4	,062
	Yetersiz	73	189,92			
	Normal	139	221,88			
	Yeterli	111	196,73			
	Kesinlikle Yeterli	63	216,67			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Kesinlikle Yetersiz	36	282,83	20,656	4	,000
	Yetersiz	73	196,36			
	Normal	139	225,63			
	Yeterli	111	185,73			
	Kesinlikle Yeterli	63	202,52			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Kesinlikle Yetersiz	36	272,69	14,947	4	,005
	Yetersiz	73	216,09			
	Normal	139	219,51			
	Yeterli	111	190,90			
	Kesinlikle Yeterli	63	189,85			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Kesinlikle Yetersiz	36	271,29	14,874	4	,005
	Yetersiz	73	200,64			
	Normal	139	223,31			
	Yeterli	111	189,32			
	Kesinlikle Yeterli	63	199,25			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Haftalık Boş Zaman Süre Yeterlilik durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı fark bulunurken, Bilişsel tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Farklılığın Haftalık Boş Zaman Süre Yeterlilik durumlarından hangisinde olduğuna baktığımızda, kesinlikle yetersiz ile yetersiz, kesinlikle yetersiz ile yeterli, yetersiz ile kesinlikle yeterli cevapları arasında fark olduğu görülmüştür.

Tablo 6.4.2.12. Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Olumlu Kullanma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Boş Zamanlarını Olumlu Kullanma	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Evet	171	238,67	14,324	2	,001
	Kararsızım	161	193,43			
	Hayır	90	192,19			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Evet	171	240,86	16,705	2	,000
	Kararsızım	161	191,18			
	Hayır	90	192,07			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Evet	171	229,83	6,523	2	,038
	Kararsızım	161	198,32			
	Hayır	90	200,25			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Evet	171	239,07	15,352	2	,000
	Kararsızım	161	192,56			
	Hayır	90	190,44			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Boş Zamanları Olumlu Kullanma durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlemlenmiştir.

Tablo 6.4.2.13. Öğrencilerinin Üniversitenin Sunduğu Boş Zaman Değerlendirme İmkanlarını Yeterli Bulma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Üniversitenin Sunduğu Boş Zaman Değerlendirme İmkanlarını Yeterli Bulma	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Kesinlikle Yetersiz	106	219,61	1,632	4	,803
	Yetersiz	107	212,36			
	Normal	142	205,70			
	Yeterli	58	214,87			
	Kesinlikle Yeterli	9	175,44			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Kesinlikle Yetersiz	106	220,40	2,536	4	,638
	Yetersiz	107	199,66			
	Normal	142	215,33			
	Yeterli	58	213,34			
	Kesinlikle Yeterli	9	175,06			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Kesinlikle Yetersiz	106	218,41	1,382	4	,847
	Yetersiz	107	207,98			
	Normal	142	215,30			
	Yeterli	58	198,69			
	Kesinlikle Yeterli	9	194,61			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Kesinlikle Yetersiz	106	221,94	2,018	4	,732
	Yetersiz	107	205,14			
	Normal	142	211,54			
	Yeterli	58	206,46			
	Kesinlikle Yeterli	9	173,89			
	Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Üniversitenin Sunduğu Boş Zaman Değerlendirme İmkanlarını Yeterli Bulma durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.14. Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine En Çok Kimlerle Katıldığı Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Boş Zaman Faaliyetlerine En Çok Kimlerle Katıldığı	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Yalnız	75	196,51	1,814	2	,404
	Ailemle	45	225,87			
	Arkadaş Grubuyla	302	213,08			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Yalnız	75	198,32	1,469	2	,480
	Ailemle	45	225,08			
	Arkadaş Grubuyla	302	212,75			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Yalnız	75	198,65	1,241	2	,538
	Ailemle	45	222,36			
	Arkadaş Grubuyla	302	213,07			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Yalnız	75	196,02	1,708	2	,426
	Ailemle	45	224,16			
	Arkadaş Grubuyla	302	212,71			
	Total	421				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Boş Zaman Faaliyetlerine En Çok Kimlerle Katıldığı durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duygusal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.15. Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Genellikle Nasıl Değerlendirdiği Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Boş Zamanlarını Genellikle Nasıl Değerlendirdiği	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Dinlenerek	152	206,38			
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	133	212,32			
	Sosyal Etkinliklere Katılım	104	219,08			
	Kültürel Etkinliklere Katılım	21	201,76	4,556	5	,472
	Sanatsal Etkinliklere Katılım	7	275,79			
	Turistik Etkinliklere Katılım	5	138,60			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Dinlenerek	152	200,43			
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	133	214,57			
	Sosyal Etkinliklere Katılım	104	220,93			
	Kültürel Etkinliklere Katılım	21	224,29	4,207	5	,520
	Sanatsal Etkinliklere Katılım	7	255,79			
	Turistik Etkinliklere Katılım	5	154,70			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Dinlenerek	152	196,47			
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	133	230,20			
	Sosyal Etkinliklere Katılım	104	201,93			
	Kültürel Etkinliklere Katılım	21	231,69	7,610	5	,179
	Sanatsal Etkinliklere Katılım	7	255,07			
	Turistik Etkinliklere Katılım	5	224,10			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Dinlenerek	152	198,88			
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	133	218,73			
	Sosyal Etkinliklere Katılım	104	218,08			
	Kültürel Etkinliklere Katılım	21	216,10	4,606	5	,466
	Sanatsal Etkinliklere Katılım	7	252,79			
	Turistik Etkinliklere Katılım	5	147,80			
	Total	421				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Boş Zamanlarını Genellikle Nasıl Değerlendirdiği durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.16. Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

	Boş Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Tutum Puanı	Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için	205	219,61			
	İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için	140	205,75			
	İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için	25	198,36	4,639	4	,326
	Sağlık nedeniyle	28	227,30			
	Fazla para harcamamı gerektirmediği için	24	171,02			
	Total	422				
Duyuşsal Tutum Puanı	Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için	205	212,21			
	İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için	140	209,43			
	İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için	25	204,64	,704	4	,951
	Sağlık nedeniyle	28	228,04			
	Fazla para harcamamı gerektirmediği için	24	205,35			
	Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için	205	215,95			
	İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için	140	206,95			
	İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için	25	189,68	2,952	4	,566
	Sağlık nedeniyle	28	236,41			
	Fazla para harcamamı gerektirmediği için	24	193,71			
	Total	422				
Toplam Ölçek Puanı	Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için	205	217,86			
	İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için	140	205,40			
	İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için	25	194,56	3,627	4	,459
	Sağlık nedeniyle	28	230,09			
	Fazla para harcamamı gerektirmediği için	24	180,23			
	Total	421				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Boş Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri durumu değişkenine göre yapılan Kruskal

Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Tablo 6.4.2.17. Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

		Boş Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler	N	S.O.	H	df	p
Bilişsel Puanı	Tutum	Dinlendiriyor	96	204,58			
		Eğlendiriyor	133	204,75			
		Sağlığını koruyor	67	210,89			
		Farklı yaşantılar sağlıyor	53	224,13	2,098	4	,718
		Sosyal statü ve çevrele iyi ilişkiler sağlıyor	73	224,29			
		Total	422				
Duyuşsal Puanı	Tutum	Dinlendiriyor	96	207,82			
		Eğlendiriyor	133	205,31			
		Sağlığını koruyor	67	209,42			
		Farklı yaşantılar sağlıyor	53	219,93	1,401	4	,844
		Sosyal statü ve çevrele iyi ilişkiler sağlıyor	73	223,40			
		Total	422				
Davranışsal Tutum Puanı	Tutum	Dinlendiriyor	96	203,62			
		Eğlendiriyor	133	195,79			
		Sağlığını koruyor	67	233,07			
		Farklı yaşantılar sağlıyor	53	222,69	5,759	4	,218
		Sosyal statü ve çevrele iyi ilişkiler sağlıyor	73	222,56			
		Total	422				
Toplam Puanı	Ölçek	Dinlendiriyor	96	205,69			
		Eğlendiriyor	133	202,45			
		Sağlığını koruyor	67	217,79			
		Farklı yaşantılar sağlıyor	53	220,11	1,796	4	,773
		Sosyal statü ve çevrele iyi ilişkiler sağlıyor	73	220,60			
		Total	422				

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Boş Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

7. TARTIŞMA ve SONUÇ

7.1. Tartışma

7.1.1. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Cinsiyete Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Karşılaştırılması

Spor yönetimi programı öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını belirlemek için yapılan bu çalışmada öğrencilerin 337'si erkek ve 85'i kadın toplam 422 kişidir ve çoğunluğu erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Yapılan analiz sonucuna göre ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Akyüz (2015) 'ün yaptığı "Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını belirlenmesi" için yapılan çalışmaya katılan öğrencilerin 272'si erkek ve 328'i kadındır ve cinsiyet değişkeni ile ilgili yapılan t testi sonucunda erkek ve kadın öğrenciler arasında duyuşsal alan, bilişsel alanda ve toplamda anlamlı farklılığın olduğu, davranışsal alanda ise anlamlı farklılığın olmadığı belirtilmiştir. Duyuşsal alan, bilişsel alan ve toplamda anlamlı farklılığın kadın öğrenciler lehine olduğu belirtilmiştir. Binbaşıoğlu ve Tuna (2014)'ün yaptığı çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin 171'i kadın, 256'sı ise erkeklerden oluşmaktadır.

Moccia'ya göre (2000), cinsiyet, boş zamanlarda hangi etkinliklere katılmaya karar vermede önemli bir faktördür. Ergül'ün (2008) yapmış olduğu çalışmada üniversite öğrencilerinin sportif rekreasyon etkinliklere katılımları cinsiyet değişkenine göre spor yapma durumları incelendiğinde; erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre spor yapmaya daha eğilimli oldukları görülmüştür.

7.1.2. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Medeni Hal Durum Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Karşılaştırılması

Çalışmamızda öğrencilerinin boş zaman tutumlarının medeni hale göre yapılan Mann Whitney U testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum ($p < .004$) açısından anlamlı fark bulunurken, duyuşsal tutum ile davranışsal tutum arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Farklılığın hangi medeni hali grubunda olduğuna baktığımızda, bekar katılımcıların evli katılımcılara oranla ortalama sıralarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Demir ve Demir (2006)'in "Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler İle Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama" isimli çalışmasında öğrencilerin sadece 3'ünün (%1.8) evli olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin büyük bir bölümünün (%98.2) bekar olması beklenen bir sonuçtur. Türkiye'de üniversite öğrenimi görenlerin büyük bir kısmı öncelikli olarak, kendi ihtiyaçlarını gidererek öğrenimlerini tamamlama ve ülkedeki ekonomik güçlükleri de göz önüne alarak daha sonraki yaşlarda evlenme eğilimindedirler. Deneklerin büyük bir oranının (%97) herhangi bir işte çalışmaması da bu olguyu güçlendirmektedir. Öğrencilerin öncelikli sorunu evlenmeden çok öğrenimlerini başarı ile tamamlamak ve bir iş sahibi olmaktır.

7.1.3. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Annenin Mesleği Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Karşılaştırılması

Çalışmamızda öğrencilerin boş zaman tutumlarının anne mesleğine göre yapılan Mann Whitney U testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

7.1.4. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Babanın Mesleği Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Karşılaştırılması

Çalışmamızda öğrencilerin boş zaman tutumlarının baba mesleğine göre yapılan Mann Whitney U testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

7.1.5. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Yaş, boş zaman etkinliklerine aktif veya pasif bir şekilde katılım göstermeyi etkileyen önemli bir faktördür. Örneğin genç yaş grubundaki kişiler yaşlı bireylere oranla boş zamanlarını daha aktif olarak kullanma, fiziksel aktivite ve spor etkinliklere katılma gibi eğilim içerisindedirler (Kunz ve Graham,1996).

Çalışmamızda öğrencilerin boş zaman tutumlarının yaş değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum ($p<.023$) açısından anlamlı fark bulunurken, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Farklılığın hangi yaş grubunda olduğuna baktığımızda, 35 yaş ve üstü katılımcıların diğer katılımcılara oranla ortalama sıralarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer bir çalışmada Çelik (2014) “Ankara Polis Koleji Öğrencilerinin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı çalışmasında polis koleji öğrencilerinin yaş değişkenlerine göre boş zaman tutumlarına ilişkin bulguları incelediğinde, bilişsel ve duyuşsal alt boyutta anlamlı farklılık bulurken, davranışsal alt boyutta anlamlı farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Çelik (2014)’in bu bulguları bilişsel alanda çalışmamız bulgularıyla paralellik göstermektedir.

7.1.6. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Kişilerin boş zaman etkinliklerine katılım sağlamaları ile kişilerin gelir durumları arasında önemli bir ilişki vardır. Özellikle belirli bir harcama gerektiren boş zaman etkinliklerine katılım sağlamanın ön koşulu harcanabilir bir gelire sahip olmaktır. Bireyler hayatlarını idame ettirebilmek için esas olan ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra gelirlerinden bir kısmını artırılabiliyorlarsa, gelirlerinin geri kalan kısmı ile boş zaman etkinliklerine katılım sağlamaları söz konusu olabilmektedir. Bundan dolayıdır ki, kişilerin kazandıkları gelir sadece katılabilecekleri boş zaman etkinliklerinin türünü değil aynı zamanda katılım sıklığını da etkileyebilmektedir (Demir ve Demir, 2006).

Öğrencilerin gelir durumlarına yönelik görüşleri incelendiğinde 147’si 500 tl’nin altında, 85’i 500-1000 tl, 68’i 1001-1500 tl, 55’i 1501-2000 tl ve 67’si 2001 tl ve üstü gelire sahiptir. Çalışmamızda spor yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumlarının gelir durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Sabbağ ve Aksoy (2011)’un “Üniversite Öğrencileri ve Çalışanların Boş Zaman Etkinlikleri: Adıyaman Örneği” çalışmasında gelir durumları incelendiğinde 500 tl’nin altında

geliri olanların %52.6 ile en yüksek oranda olduğu görülmektedir. Kaya (2011)'nın "Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Yönelik Tutumları ve Boş Zaman Motivasyonlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmasında öğrencilerin %76,3'ünün gelir düzeyinin 500 tl ve altında olduğu görülmektedir. Akyüz (2015) çalışmasında öğrencilerin gelir durumlarında fark olup olmadığını belirlemek için, öğrenim gördükleri ilde ne kadar gelir elde ettiklerine yönelik oluşturulan puanların ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Araştırmamızın bu çalışmayla paralel sonuçlar verdiği söylenilebilir. Yapılan bir çalışmada, öğrencilerin elde ettikleri ekonomik gelir ile geçimlerini karşılayabildiklerini söylemektedir ve öğrencilerin gelir gereksinim oranlarının mevcut aylık gelirleriyle dengeli olduğunu söylemektedir (Güngör ve ark., 2007). Yani, boş zamana yönelik tutumlarda gelirin herhangi bir değişikliğe neden olmamasında öğrencilerin gelire yönelik tutumlarının bu yönde olmasıyla ilişkisi olduğu söylenebilir (Akgül, 2011).

Bu çalışmada bireyin rekreasyon aktivitelerine katılımında maddi gelirin çok fazla önemli olmadığı gözükse de; Gratton'un 2000 yılında yaptığı araştırma neticesinde bireyin rekreasyon etkinliklerine katılımındaki en önemli faktörün maddi durumu olduğunu ifade etmiştir.

7.1.7. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Annenin ve Babanın Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda öğrencilerinin boş zaman tutumlarının Annenin ve Babanın Öğrenim Durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Annenin Öğrenim Durumu değişkenine baktığımızda 283'ü İlk ve Orta, 99'u Lise, 35'i Yüksekokul / Lisans, 5'i Lisansüstü eğitimi almışken, Babanın Öğrenim Durumu değişkenine baktığımızda ise, 227'si İlk ve Orta, 143'ü Lise, 50'si Yüksekokul / Lisans, 2'si Lisansüstü eğitimi almıştır. Süzer (2000)'in yaptığı çalışmada Örneklemi oluşturan üniversite öğrencilerinin anne ve babalarının öğrenim durumlarının düşük olduğu görülmüştür.

Dağılımda en yüksek oran ilkokul mezunu olan anne ve babalara aittir (%50.3 ve %42.0). Annelerin sadece %8.0'ı üniversite mezunu olmasına karşın bu oran babalarda %23.8'e çıkmaktadır. Akyüz (2015) çalışmasında anne ve babanın eğitim durumları için Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre herhangi bir alt boyutta ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir.

7.1.8. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Ailelerinin Yaşadığı Yer Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda öğrencilerin boş zaman tutumlarının Ailelerinin Yaşadığı Yer durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Benzer bir çalışmada üniversite öğrencilerinin aile yaşam yerine yönelik aritmetik ortalamaları duyuşsal alanda en yüksek kasaba, en düşük il merkezi, bilişsel alanda en yüksek kasaba, en düşük büyük il merkezi, davranışsal alanda en yüksek kasaba, en düşük köy, toplamda en yüksek kasaba, en düşük ilçe olarak bulunmuştur. Tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal alan, bilişsel alan, davranışsal alan ve toplamda anlamlı farklılık gözlenmemiştir (Akyüz, 2015).

7.1.9. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Çalışma Durumu Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda öğrencilerin boş zaman tutumlarının Çalışma durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı fark bulunurken, bilişsel tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Farklılığın hangi çalışma grubunda olduğuna baktığımızda, çalışmayan ile yalnız yaz tatilinde çalışan ve çalışmayanlar ile tam gün çalışan öğrenci grupları arasında fark olduğu görülmüştür. Akyüz (2015)'ün yaptığı çalışmada Tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal, bilişsel, davranışsal ve toplamda anlamlı farklılık bulunmamıştır.

7.1.10. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Geçinme Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Geçinme durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan Bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Süzer (1997)'in yapmış olduğu çalışmada, Üniversite öğrencilerinin geçimlerini sağladıkları kaynaklar incelendiğinde toplamda %56.1'inin masraflarını hem ailelerinden hem de burs ya da krediden elde ettikleri gelire karşıladıkları bulunmuştur.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun çalışmamasına rağmen ortalama bir gelire sahip olmaları, gereksinmelerinin büyük bir çoğunluğunun aileleri tarafından karşılandığını göstermektedir (Demir ve Demir, 2006).

7.1.11. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Yaşadığı Yer Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Yaşadığı Yer durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan Bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

7.1.12. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan Bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmektedir. Farklılığın Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi durumlarından hangisinde olduğuna baktığımızda, Başarıyı Arttırır ile Etkisi Yoktur cevapları arasında fark olduğu görülmüştür.

Arıkan (2018) 'ın yaptığı "Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yerleşkesinde Okuyan Öğrencilerin Boş Zaman Tutumlarının Akademik Başarıya Etkisinin İncelenmesi" isimli çalışmada duyuşsal, bilişsel ve davranışsal alt boyutları üzerinde olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kocaeli Üniversitesi'nde 320 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmış olan ve spor aktivitelerinin üniversite öğrencilerinin başarı ve motivasyonu ile ilişkisinin incelendiği araştırmada boş zaman etkinliklerinde daha aktif olan öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tosun ve ark., 2015). Öksüz (2012), "Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu İle Özel Yurtlarda İkamet Eden Öğrencilerin Boş Zaman Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği)" adlı çalışmasında boş zaman değerlendirmenin akademik başarıya ne yönde etkisinin olduğuna baktığında "başarıyı artırır" 332 kişi ile en yüksek oranda olduğunu tespit etmiştir. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde öğrenim gören 76 öğrenci üzerinde uygulanan araştırmada, grupların akademik başarı parametrelerinin tanımlayıcı istatistik değerlerine bakılmış boş zaman aktivitelerine katılan öğrencilerin akademik başarı puan parametreleri 2.36 ± 0.96 , spor yapmayan öğrencilerin başarı parametreleri 1.70 ± 0.88 olarak bulunmuştur. Spor yapan ve yapmayan öğrencilerin akademik başarı parametrelerinin karşılaştırılması sonucu ise 0.05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur (Er, 2010).

7.1.13. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Günlük Boş Zaman Süre Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Günlük Boş Zaman Süre durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan Bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Çalışmamıza katılan öğrencilerin %4,7'si Hiç boş zamanım yok, %5,2'si 1-2 saatten az, % 16,4'ü 1-2 saat, %42,7'si 3-4 saat, %19,9'u 5-6 saat, %11,1'i 7 saat ve daha fazla cevabını vermişlerdir. (Binbaşıoğlu ve Tuna, 2014) 'nın yaptığı "Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları: Doğu Anadolu Bölgesindeki MYO Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma" isimli çalışmada öğrencilerin çoğunun (%35,6) günde 3-4 saat boş zamanı olduğunu belirtmiştir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin verdiği cevaplarla (Binbaşıoğlu ve Tuna, 2014)'nin yapmış olduğu çalışmadaki cevaplar paralellik göstermektedir. Yine (Arslan, 2014)'nin yaptığı “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Tercihleri: Çankırı Karatekin Üniversitesi Örneği” isimli benzer bir çalışmada ise öğrencilere “günde ortalama kaç saat boş zamanınız oluyor?” şeklinde sorulmuş olan soruya verilen cevaplara göre öğrencilerin üçte birinden fazlası günde 3-4 saat boş zamana sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

7.1.14. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Haftalık Boş Zaman Süre Yeterlilik Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Haftalık Boş Zaman Süre Yeterlilik durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı fark bulunurken, Bilişsel tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Farklılığın Haftalık Boş Zaman Süre Yeterlilik durumlarından hangisinde olduğuna baktığımızda, kesinlikle yetersiz ile yetersiz, kesinlikle yetersiz ile yeterli, yetersiz ile kesinlikle yeterli cevapları arasında fark olduğu görülmüştür. (Akyüz, 2015)'ün yaptığı çalışmada elde edilen tek yönlü varyans analizi sonucunda duyuşsal, bilişsel, davranışsal ve toplamda anlamlı farklılık bulunmamıştır. (Çelik, 2014)'in, Ankara Polis Koleji Öğrencileri'nin haftalık boş zaman süresi yeterliliği değişkenine göre yaptığı Kruskal-Wallis analiz sonuçlarına bakıldığında, Bilişsel $p>,05$, Duyuşsal $p>,05$ düzeyinde alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı, Davranışsal $p<,05$ düzeyinde alt boyut puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu farklılığın hangi boş zaman sürelerinin yeterliliği arasında olduğu Mann-Whitney U testi ile belirlenmiş ve Davranışsal alt boyut puanlarında haftalık boş zamanlarını kesinlikle yetersiz bulanlar ile yeterli bulanlar arasında, yetersiz bulanlarla normal, yeterli ve kesinlikle yeterli bulanlar arasında ($p<0,05$) istatistik sonuçlarına göre anlamlı bir fark olduğu, diğer gruplar arasında ise istatistiksel olarak ($p>0,05$) anlamlı bir fark olmadığı anlaşılmaktadır.

7.1.15. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Olumlu Kullanma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Haftalık Boş Zaman Süre Yeterlilik durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Kaya (2011), “Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Yönelik Tutumları ve Boş Zaman Motivasyonlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli yüksek lisans tez çalışmasında öğrencilerin boş zamanları etkili değerlendirip değerlendirmedeği incelendiğinde en yüksek %66,9 ile hayır cevabını bulmuştur. Akyüz (2015)’ün yaptığı çalışmada öğrencilerin boş zamanlarını olumlu kullanmaya yönelik düşüncelerinin aritmetik ortalamaları, duyuşsal alanda en yüksek evet, en düşük kararsızım, bilişsel alanda en yüksek evet, en düşük kararsızım, davranışsal alanda en yüksek evet, en düşük kararsızım, toplamda en yüksek evet, en düşük hayır olarak bulunmuştur.

7.1.16. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Üniversitenin Sunduğu Boş Zaman Değerlendirme İmkanlarını Yeterli Bulma Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Üniversitenin Sunduğu Boş Zaman Değerlendirme İmkanlarını Yeterli Bulma durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir.

Akyüz (2015)’ün yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin üniversitenin onlara sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarına yönelik düşünceleri incelendiğinde, öğrencilerin %44’ü kesinlikle yetersiz, %32,2’si yetersiz, %17’si normal, %4,3’ü yeterli ve %0,7’si kesinlikle yeterli cevabını vermiştir. Kaya (2011)’nin yaptığı çalışmada, öğrencilerin üniversitedeki tesis ve olanakları % 91,9 gibi yüksek bir oranda yeterli bulmadığı, yalnızca % 8,1’inin yeterli bulduğu saptanmıştır. Eroğlu (2001) çalışmasında benzer bir soruyu beş farklı üniversitede sorgulamıştır.

Farklı üniversitelerdeki öğrenciler (Muğla Üniversitesi % 46.5, Ege Üniversitesi % 34.4, Dokuz Eylül Üniversitesi % 40.6, Celal Bayar Üniversitesi % 35.3, Balıkesir Üniversitesi % 48.3) en çok oranlarda üniversitelerinde yardımcı imkân ve ortam olmadığını belirtmişlerdir (Eroğlu, 2001).

Öğrencilerin boş zamanlarını kaliteli bir şekilde değerlendirmeleri sosyolojik, psikolojik ve kültürel açıdan gelişmelerinde çok etkili olmaktadır. Boş zamanlarını kaliteli değerlendiren bireylerin sosyalleşmesi ve toplumla bütünleşmesi daha kolay olacak ve bu sayede topluma sosyal ve ekonomik açıdan daha çok katkıda bulunmasına olanak sağlayacaktır. Bundan dolayı üniversitelerde öğrencilerin boş zamanlarını etkili ve verimli bir şekilde değerlendirebilmeleri için gerekli imkanların sağlanması önemli görülmektedir.

7.1.17. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine En Çok Kimlerle Katıldığı Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Boş Zaman Faaliyetlerine En Çok Kimlerle Katıldığı durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Akyüz (2015)'ün yapmış olduğu çalışmada tek yönlü varyans analizi neticesinde duyuşsal, bilişsel, davranışsal ve toplamda anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Benzer bir çalışma ile Yaşartürk (2013), “Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Eğilimlerinin Belirlenmesi (Bartın İli Örneği)” isimli çalışmada öğrencilerin boş zaman etkinliklerine kimlerle katıldığını araştırdığında, öğrencilerin % 57.7 “arkadaş grubuyla”, %19.9 “yalnız” ve % 19.8 “ailele birlikte” cevabını verdiğini tespit etmiştir. Çalışmamızda elde edilen bulgular ile Yaşartürk (2013)'ün ve Akyüz (2015)'ün bulguları benzerlik göstermektedir.

7.1.18. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Genellikle Nasıl Değerlendirdiği Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Boş Zamanlarını Genellikle Nasıl Değerlendirdiği durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi

analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Çalışmamıza katılan öğrencilerin %36,0'sı “dinlenerek”, %31,5'i “fiziksel etkinliklere katılarak”, %24,6'sı “sosyal etkinliklere katılarak”, %5,0'i “kültürel etkinliklere katılarak”, %1,7'si “sanatsal etkinliklere katılarak”, %1,2'si “turistik etkinliklere katılarak” cevabını vermişlerdir. Kaya (2011)'nin yaptığı çalışmada öğrencilerin en çok tercih ettikleri rekreatif etkinlik grupları içerisinde ilk sırayı “Sosyo Kültürel Etkinlikler (%35,9)”, ikinci sırayı “Bireysel Etkinlikler (% 30,5), üçüncü sırayı “Sportif Etkinlikler (% 24,6)” ve son sırada “Sanatsal Etkinlikler (% 9,0)” yer almıştır. Benzer bir çalışma incelendiğinde öğrencilerin %51'i “dinlenerek” %20,5'i “sosyal etkinliklere katılarak”, %16,8'i “fiziksel etkinliklere katılarak”, %4,2'si “diğer”, %3,8 “kültürel etkinliklere katılarak”, %1,8'i “sanatsal etkinliklere katılarak” ve yine %1,8 “turistik etkinliklere katılarak” cevabını vermişlerdir (Akyüz, 2015).

7.1.19. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Boş Zaman Etkinliklerinin Tercih Edilme Nedenleri durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Çalışmamıza katılan öğrencilerin; %48,6'sı “yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için”, %33,2'si “İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için”, %5,9'u “İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için”, %6,6'sı “sağlık nedeniyle”, % 5,7'si “fazla para harcamamı gerektirmediği için”, cevabını vermişlerdir. Akyüz (2015)'ün öğrencilerin boş zaman etkinliklerini tercih etme nedenlerine yönelik görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin 288'i “yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için”, 193'ü “iş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için”, 52'si “fazla 95 para harcamamı gerektirmediği için”, 26'sı “sağlık nedeniyle”, 25'i “istediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için”, 16'sı “diğer” cevabını vermiştir.

7.1.20. Spor Yönetimi Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler Durumu Değişkenine Göre Boş Zaman Tutumlarının Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Çalışmamızda, öğrencilerin boş zaman tutumlarının Boş Zaman Etkinliklerinin Bıraktığı Etkiler durumu değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis H testi analizinde, ölçeğin alt boyutları olan bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir. Çalışmamıza katılan öğrencilerin; %22,7'si "Dinlendiriyor", %31,5'i "Eğlendiriyor", %15,9'u "Sağlığını koruyor", %12,6'sı "Farklı yaşantılar sağlıyor", %17,3'ü "Sosyal statü ve çevrele iyi ilişkiler sağlıyor", cevabını vermişlerdir.

7.2. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde Türkiye'deki meslek yüksekokulları spor yönetimi programında öğrenim gören öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının incelenmesi hakkında yapılan araştırmanın sonuçları ve önerileri yer almaktadır. Sonuçlar ve öneriler alt başlıklar halinde aşağıda sunulmuştur.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile cinsiyet değişkeni arasında elde edilen sonuçlar incelendiğinde; çalışmaya katılan öğrencilerin 337'si erkek ve 85'i kadın toplam 422 kişidir ve çoğunluğu erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Yapılan analize göre bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucu bulunmuştur.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile medeni hali değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; duyuşsal tutum ile davranışsal tutum arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken, bilişsel tutum açısından anlamlı fark olduğu ve bekar katılımcıların evli katılımcılara oranla ortalama sıralarının daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile annenin mesleği değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile babanın mesleği değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile yaş değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık bulunmazken, bilişsel tutum açısından anlamlı fark bulunmuş olup, 35 yaş ve üstü katılımcıların diğer katılımcılara oranla ortalama sıralarının daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile gelir durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile annenin ve babanın öğrenim durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile ailelerin yaşadığı yer değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile çalışma durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum puanı arasında anlamlı farklılık bulunmazken, duyuşsal, davranışsal ve toplam tutum puanı arasında anlamlı fark bulunmuş olup, çalışmayan ile yalnız yaz tatilinde çalışan ve çalışmayanlar ile tam gün çalışan öğrenci grupları arasında fark olduğu sonucu bulunmuştur.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile geçinme durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile öğrencilerin yaşadığı yer durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel, duyuşsal, davranışsal ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık bulunmuş olup, başarıyı arttırır ile etkisi yoktur cevapları arasında fark olduğu sonucu bulunmuştur.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır” hipotezimiz doğrulanmıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile günlük boş zaman süresi durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresi yeterliliği durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum puanı arasında anlamlı farklılık bulunmazken, duyuşsal, davranışsal ve toplam tutum puanı arasında anlamlı fark bulunmuş olup, kesinlikle yetersiz ile yeterli, kesinlikle yeterli ile yeterli, yeterli ile kesinlikle yeterli cevapları arasında fark olduğu sonucu bulunmuştur.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zamanlarınızı olumlu kullanma durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum puanı arasında anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. “Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zamanlarınızı olumlu kullanma durumu değişkeni arasında anlamlı fark vardır” hipotezimiz doğrulanmıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarını yeterli bulma durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katıldığı durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zamanlarını genellikle nasıl değerlendirdiği durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel tutum, duyuşsal tutum, davranışsal tutum ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor Yönetimi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler durumu değişkeni arasında elde edilen bulgular incelendiğinde; bilişsel, duyuşsal, davranışsal ve toplam tutum ölçek puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Yapılan bu çalışmada elde edilen bilgileri göz önünde bulundurularak;

- Öğrencilere, boş zamanlarını daha kaliteli bir şekilde değerlendirebilmeleri için yeterli olanaklar; tesisler, etkinlikler, organizasyonlar sunulabilir.
- Öğrencilerin boş zamanlarına yönelik sosyal-kültürel ve sportif etkinlikler bir plan ve program içerisinde hazırlanarak bu doğrultuda faaliyetlerin düzenlenmesi sağlanabilir. Bunların yanı sıra kampüslerde mevcut olmayan, engelli öğrencilerin yararlanabilecekleri rekreasyonel imkanlar da gözden geçirilmelidir.
- Öğrencilerin sportif etkinlikleri tercih edebilmeleri için daha fazla spor tesislerine ve spor yapılabilecek mekanlara ihtiyaç olduğu söylenebilir, spor tesislerinin artırılması öğrencilerin boş zamanlarında sportif aktivitelere katılımını olumlu yönde etkileyeceği düşünülebilir.
- Boş zaman etkinlikleri, öğrencileri eğlendirmenin yanında eğitmeli ve bir kişilik kazandırmasına yardımcı olmalı ve aynı zamanda öğrenciler kötü alışkanlıklara karşı uyarılmalıdır.
- Bu çalışma sadece sınırlı sayıda önlisans spor yönetimi öğrencilerini kapsadığı için, toplumun diğer kesimlerine yönelik benzer çalışmaların yapılması, boş zaman değerlendirme ve boş zaman tutumu ile ilgili konuların daha anlaşılır hale gelmesine yardımcı olması açısından diğer araştırmacılara yol gösterici olacağına inanılmaktadır.

8. KAYNAKLAR

- Abay M. Zamanı Değerlendirmek. 1'nci baskı. İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı; 2000.
- Adair, J. ve Adair, T. Zaman Yönetimi. B. Güngör (Çev.). Ankara: Öteki Yayınevi. Sayfa 20, 1993
- Addington Ö E. Yüzde Yüz Düşünce Gücü Çeviren: Çetinkaya B. Akaşa Yayınları. 7. İstanbul, 1993.
- Akgül B.M, Gürbüz B, Boş Zaman Tutum Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2011, Cilt:16,sayı:1, sayfa: 37-43, Ankara.
- Ali H M, Predicting the overall perceived value of a leisure service: a survey of restaurant patrons in pretoria, University Of Pretoria, Pretoria, South Africa, Prof. C.H. Van Heerden, 2007.
- Alpar R. , 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, 2001; Ankara.
- Ardahan F. Küçük Ve Orta boy İşletmeler İçin Zaman Yönetimi, Akdeniz Üniversitesi Yayınları, Antalya, 2004.
- Ardahan F. Her Yönüyle Rekreasyon, 1. Baskı, Ankara, Detay Yayıncılık, 2016, S: 10-67.
- Arıkan İ.İ. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yerleşkesinde Okuyan Öğrencilerin Boş Zaman Tutumlarının Akademik Başarıya Etkisinin İncelenmesi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018, Muğla (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi A Ağılönü).
- Arslan S. (Yetişkin Eğitimi Bakış Açısıyla) Serbest Zaman- Rekreasyon Ve Serbest Zaman Eğitimi, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 2013 S: 26.
- Arslan S. Yetişkin Kent Halkının Belediyelerin Serbest Zaman Eğitimi İle Rekreasyon Etkinliklerinin Sunumuna Ve Yaşam Kalitesine Etkisine İlişkin Görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2010, Ankara (Danışman: Prof. Dr. Rıfat MİSER).

- Arslan H. Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Tercihleri: Çankırı Karatekin Üniversitesi Örneği, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 40, 2014,s: 193.
- Ateş B. Ev Hanımlarında Fiziksel Kapasite ve Yaşam Kalitelerinin Değerlendirilmesi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009, Muğla (Danışman: Prof. Dr. Ö Saygın).
- Atmaca H. Boş Zaman, Kütüphane Bağlamında Psikolojik Ve Sosyolojik Açılardan Birey. Türk Kütüphaneciliği, 1997 S.11.
- Akgül B. M. Farklı Kültürlerdeki Bireylerin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Ankara- Londra Örneği. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2011, Ankara (Danışman: Yrd. Doç. Dr. I. F Yenel).
- Akyüz H, Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi Bartın Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans tezi, 2015, Bartın, (Danışman: Doç. Dr. M Türkmen)
- Akyüz O. Taraftarların Çevrimiçi Alışverişe Karşı Tutumlarının İncelenmesi: Süper Lig Futbol Kulüp Taraftarları Üzerine Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017, İstanbul. (Danışman: Doç. Dr. İ Edin).
- Arkonaç S.A. Sosyal Psikoloji. 2. Baskı, İstanbul: Alfa Yayıncılık, 2001.
- Arslan H. Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Tercihleri: Çankırı Karatekin Üniversitesi Örneği, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 40, 2014.
- Batlaş A. Başarılı Ve Sağlıklı Olmak İçin Stres Ve Başarma Yolları, Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1996.
- Balcı V, Aydın İ. Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi. Ankara Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi 2006; 4(1): 11-18.

- Balcı V. Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerin Katılımlarının Araştırılması, Milli Eğitim, Kültür ve Sanat Dergisi, 2003, 158, 161,173.
- Bergin, David A. "Leisure Activity, Motivation, And Academic Achievement İn High School Students", Journal Of Leisure Research, 1992, Cilt: 24, Sayı: 3, Ss. 225-239
- Binbaşıoğlu H. Tuna H. Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları: Doğu Anadolu Bölgesindeki MYO Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, Akademik Yaklaşımlar Dergisi Journal Of Academic Approaches, Cilt: 5 Sayı:2, 2014.
- Birol S.Ş. Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Üzerine Bir Araştırma. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2014, Ankara (Danışman: Prof .Dr. Suat Karaküçük)
- Bowdin G.A, J Mcdonnell, I Allen, J and O'toolo W. Events Management. Australia: Butter Worth Heinemann. 1999.
- Bucher CA. Foundations of Physical Education the C.U, Mosby Company, Saint Louis, 1972.
- Bull C. Hoose J. and Weed M. An İntroduction To Leisure Studies. Uk: Prentice Hall, 2003.
- California State Parks (Csp), "The Health And Social Benefits Of Recreation, An Element Of The California Outdoor Recreation Planning Program, Sacramento, California, 2005.
- Curtis J. E. Recreation Theaory And Practice, The C.V. Mosby Company, St. Louis. Toronto, London, 1979.
- Cordes K.A. İbrahim, H.M. Application İn Recreation & Leisure For Today And Future. London: Mosby Company. 1991, S.262–268.
- Çakır M. Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesi Akademik ve İdari Prsonelin Boş Zaman Değerlendirmelerinde Sporun Yeri, Sosyal Bilimler Dergisi, 2008,20.

- Çelik Z, Ankara Polis Koleji Öğrencilerinin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Ankara Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 2014, Ankara, (Danışman: Prof. Dr. S Karaküçük)
- Çoruh Y. Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Eğilimleri Ve Rekreatif Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği), T.C. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi,2013, Ankara (Danışmanı: Prof. Dr. Suat Karaküçük).
- Çöllü E, Öztürk Y, Örgütlerde İnançlar- Tutumlar Tutumların Ölçüm Yöntemleri ve Uygulama Örnekleri Bu Yöntemlerin Değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 2008, Cilt: 9, Sayı: 1-2 Sayfa: 374-404, Konya
- Dalkılıç G. Otel İşletmelerinde Rekreatif Ve Boş Zaman Değerlendirmeleri: Yönetimsel Bir Yaklaşım T.C. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017, İstanbul (Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Burak Mil)
- Demir C, Demir N. Bireylerin Bos Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler ile Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama, Ege Academic Review, Ege University Faculty of Economics and Administrative Sciences, vol. 6(1), 2006, p: 36-48.
- Edginton C, The world leisure organization: promoting social, cultural and economic transformation, Licere, Belo Horizonte, 2007, sayı:10, s:1-15.
- Erdul G. Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa, 2005.
- Eren E. Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2010.
- Er F. Düzenli Spor Yapan ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Uygunluk Düzeyleriyle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010, Ankara (Danışmanı: Prof. Dr. Erdal ZORBA)
- Erdemli A. Temel Sorunlarıyla Spor Felsefesi. E Yayınları, İstanbul, 2002.

- Eren E. Örgütsel Davranış Ve Yönetim Psikolojisi, 12. Baskı, Beta, İstanbul. 2010, S:174.
- Eroğlu M. Üniversitelerdeki Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Başkanlıklarının Yönetim Yapısı ve İşlevliği, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2001, Muğla (Danışman: Prof. Dr. Namık Kemal Öztürk).
- Ertürk S. Eğitimde Program Geliştirme. Yelkentepe Yayını, Ankara, No:4. 1972.
- Ergül K. Üniversite Gençliğinin Sportif Rekreasyon Etkinliklerine Yönelik İlgileri ve Katılma Düzeylerinin Belirlenmesi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008, Manisa
- Freire, T, Fonte C. Escala de atitudes face ao lazer em adolescentes e jovens adultos. Paidéia, 2007, Cilt: 17, sayı: 36, s: 79–87.
- Foulque P. Pedagoji Sözlüğü, Boş Zaman. C. Karakaya (Çev.), İstanbul: Sosyal Yayınlar 1994.
- Gedik N. Gençliğin Boş Zamanları Değerlendirme Sorunları. Türk Hemşireler Dergisi. Xxxv. 1985, 2. S:33–38.
- Gediz S. Kamu Hizmeti Olarak Rekreasyon Etkinlikleri Kapsamında Gençlik Hizmetleri Ve Spor İl Müdürlükleri Batı Akdeniz Bölgesi Gençlik Merkezleri Analizi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2012, Antalya (Danışman: Yrd.Doç.Dr. M.Haluk Çerez)
- Gülbağçe Ö. Boş Zamanları Değerlendirme Alışkanlıkları (Türkiye Örneği). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Erzurum, 1996.
- Güney S, Davranış Bilimleri, 6. Baskı, Nobel Akademik Yayıncılık, 2011, s:218-245, İstanbul.
- Gratton,C. Economics Of Sport And Recreation, London. U.K. Sport Pres, 2000.
- Gürbüz M, Aydın A. Zaman Kavramı Ve Yönetimi, Ksü Sosyal Bilimler Dergisi, Kahramanmaraş, 2012, Cilt:9 Sayı:2.
- Güngör N, Yasın C ve ark. Gazi Üniversitesi Öğrenci Profili Araştırması. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi; 2007.

- Güngörmüş Ha. Özel Sağlık-Spor Merkezlerinden Hizmet Alan Bireyleri Rekreatif Egzersize Götüren Faktörler, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2007, Ankara (Danışman: Yrd. Doç. Dr. İ. Fatih Yenel).
- Hacıoğlu N, Gökdeniz A, Dinç Y. Boş Zaman Ve Rekreatif Yönetim (Örnek Animasyon Uygulamaları), Detay Yayıncılık, İkinci Baskı, Ankara 2009 s: 16-29.
- Hazar A, Rekreatif Ve Animasyon, 3. Baskı, Detay Yayıncılık, 2009, Ankara.
- Howe Cz, Carpenter Gm. Programming Leisure Experiences, A Cyclical Approach. New Jersey: Prentice-Hall; 1985.
- Hutchinson S. L. Mental health: Challenges, opportunities and implications for community recreation. Prepared for the National Recreation Summit, Lake Louise, AB: Alberta Parks and Recreation Association. 2011
- Iso- Ahola, S.E., Buttner, K. The Emergence Of Work And Leisure Ethics From Early Adolescence Of Early Adulthood, Journal Of Leisure Research, 1981, s: 13.
- İlhan A, Balcı V. Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi, Spor Bilimleri Ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2006, İv (1) S:11-18.
- İnan R. Köylerde Boş Zamanları Değerlendirme (Köyümüzün Kaderi). Boş Zamanların Değerlendirilmesi Semineri Yayını, İstanbul. 1966.
- İnceoğlu M, Tutum algı iletişim, 5. Baskı Siyasal Kitapevi, 2010, s:7-8, Ankara. S:13
- Kağıtçıbaşı Ç, Cemalcılar Z. Dünyadan Bugüne İnsan Ve İnsanlar Sosyal Psikolojide Giriş, 16. Baskı, Evrim Yayınevi, 2014, s:129-176, İstanbul.
- Kağıtçıbaşı Ç. Benlik, aile ve insan gelişimi: Kültürel psikoloji. Koç Üniversitesi, 2010.
- Karaküçük S. Rekreatif boş zamanları değerlendirme kavram, kapsam ve bir araştırma, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu. 1995: 177-190.

- Karaküçük S. Rekreasyon. Yayl. y., 1997.
- Karaküçük S. Okul yöneticilerinin ders dışı etkinliklere yaklaşımları. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 4.3 1999: 51-62.
- Karaküçük S. Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme, 5. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.
- Karaküçük S. Gürbüz B. Rekreasyon Ve Kentleşme, Gazi Kitabevi, Ankara, 2007.
- Karasar N. Bilimsel Araştırma Yöntemi, 16. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, 2006, Ankara.
- Kaya A.M. Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Yönelik Tutumları Ve Boş Zaman Motivasyonlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011 Sivas (Danışman: Yrd.Doç. Dr. Tuğbay İnan).
- Karadağ E. Eğitim Bilimleri Doktora Tezlerinde Kullanılan Araştırma Modelleri: Nitelik Düzeyleri Ve Analitik Hata Tipleri, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 2010, Cilt 16, Sayı 1, ss:49-71
- Keenan Kate. Zamanı Doğru Kullanma, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1996, S.58-59.
- Keresteci G.T. Zaman Yönetimi: Literatür Taraması. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Dönem Projesi, 2011, Edirne (Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Seyhan Bilir Güler).
- Kılbaş Ş. Gençlik Ve Boş Zaman, Çukurova Üniversitesi Basımevi, 1995, Adana.
- Kılbaş Ş, Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme, 3. Baskı, Nobel Yayıncılık, 2001, Ankara.
- Kır İ, Yükseköğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: Ksü Örneği. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2007; Cilt 17, Sayı 2, S: 307- 328.
- Kocabaş İ, Erdem R. Yönetici Adayı Öğretmenlerinin Kişisel Zaman Yönetimi Davranışları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2003; 13: 203-210.
- Koç E. Tüketici Davranışları Ve Pazarlama Stratejileri: Global Ve Yerel Yaklaşım, Seçkin Yayıncılık, 4. Baskı, 2012, S:252-253

- Kovacs A. The Leisure Personality: Relationships Between Personality, Leisure Satisfaction, And Life Satisfaction, School Of Health, Physical Education And Recreation, Indiana University, Doktora Tezi, 2007
- Köybaşı N. Boş Zaman Sosyolojisi Ve Boş Zamanları Değerlendirme Aracı Olarak Dinlenme Turizmi Ve Kültür Turizmine Katılan Yerli Turistlerin Karşılaştırmalı Sosyolojik Analizi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006, Eskişehir (Danışman: Prof. Dr. İrfan Arıkan).
- Kraus R.G. Recreation Today, Program, Planning And Leadership. California Goodyear Publishing Company, Inc. Santa Monica. 1977.
- Kunz J.L, Graham K. Life Course Changes in Alcohol Consumption in Leisure Activities of Men and Women. Journal of Drug Issues, 1996, 26, s:805-827.
- Languar R. Turizm-Seyahat Sosyolojisi, İletişim Yayınları, İstanbul, 1991.
- Lu L, Hu C. Personality, Leisure Experiences And Happiness, Journal Of Happiness Studies, 2005, 6, S:325-342.
- Metin T.C, Kesici M. ve Kodaş D. Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımları. Journal Of Yaşar University, 2013, 30 (8), s:5021-5048.
- Mirzeoğlu N. Spor Bilimlerine Giriş. Spor Yayınevi, Ankara, 2011, s: 252.
- Moccia F.D. Planning Time: An Emergent European Practice. European Planning Studies, 2000, 8(3), s:.367-376.
- Müftüler M. Muğla Üniversitesi'nde Okuyan Öğrencilerin Çoklu Zeka Alanlarına Göre Rekreasyon Tercihlerinin Belirlenmesi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008, Muğla (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ali Tekin).
- Müftügil S. Dinlenme Ve Turizm İlişkisi, Derleyen: Ş.Yarcan, Seyahat Yönetimi, Boğaziçi Üniversitesi Yayını, İstanbul, 1993.
- Odabaşı Y. ve Barış G. Tüketici Davranışı, 5. Baskı, Madiacat Yayınları. 2002, S:164
- Okumuş E. "Boş Zamanlar Ve İslam" (Leisure And İslam), Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 2005, 5, s:23-43.

- Öksüz E. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu İle Özel Yurtlarda İkamet Eden Öğrencilerin Boş Zaman Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 2012, Balıkesir (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Murat Özmaden).
- Özkalp E. Davranış Bilimine Giriş I. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2000.
- Özkalp E, Kirel Ç, Örgütsel Davranış, 5. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2011, s:105-127, Eskişehir.
- Öztürk H. Sanayi Çalışanlarının Rekreatif Aktivitelere Katılımlarının Örgütsel Bağlılık Ve Tükenmişlik Düzeylerine Etkisi (Gaziantep Uygulaması), Doktora Tezi, (2013). Ankara.
- Parker, S. (1979). The Sociology Of Leisure, London, George Allen And Unwin Ltd.
- Ragheb Mg, Tate Rl, A Behavioral Model Of Leisure Participation Based On Leisure Attitude, Motivation And Satisfaction. Leisure Studies. 1993; 12: 61-70.
- Ragheb M, Beard J, Measuring Leisure Attitude, Journal of Liesure Research, 1982, Cilt:14, sayı: 2 sayfa: 155-167
- Robbins S, Judge T, Organizational Behavior Çeviren: Erdem İ. Örgütsel Davranış. 14. basım, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., Ankara; 2015, s: 72-73.
- Sağcan M. Rekreasyon Ve Turizm. Cumhuriyet Baskı Evi, İzmir, 1986.
- Sabbağ Ç. ve Aksoy E. Üniversite Öğrencileri Ve Çalışanların Boş Zaman Etkinlikleri: Adıyaman Örneği. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2011, 3(4), 10-23.
- Sabuncuoğlu Z, Tüz M. Örgütsel Psikoloji, Ezgi Yayınları, Bursa, 2001,S: 280.
- Sevil T, Şimşek K.Y, Katırcı H, Çelik Ov, Çeliksoy M.A. Boş Zaman Ve Rekreasyon Yönetimi. 1. Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını; 2012.
- Sevim N, Özer A, Eğlence Pazarlaması, 1. Baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, 2013, S:2-32.

- Shinn G, Motivasyonun Mucizesi. Çeviren: Kaplan U. 8.Basım, Sistem Yayıncılık; İstanbul, 2004.
- Smith Hyrum W. Hayatı Ve Zamanı Yönetmenin 10 Doğal Yasası: Üretkenliği Ve İç Huzuru Artırmak İçin Kanıtlanmış Stratejiler, 1. Baskı, (Çeviren: Adalet Çelbiş), İstanbul: Sistem Yayıncılık, Şubat 1998.
- Smith J. Daha İyi Nasıl Zaman Yönetimi, Çev. Ali Çimen, Timaş Yayınlan, İstanbul, 1998, s:13.
- Stebbins Ra. Choice And Experiential Definitions Of Leisure. Leisure Sciences 2005; 27(4): 349-352.
- Süzer M. Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ve Ekonomik Özelliklerine Göre Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Biçimleri: Pamukkale Üniversitesi Örneği. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. 1997.
- Süzer M, Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 2000, Sayı:8 S:123-133.
- Swarbrooke J. Leisure Marketing: A Global Perspective. Taylor & Francis, 2005.
- Taylor SE, Peplau LA, Sears DO. Sosyal Psikoloji Çeviren: Dönmez İ 1. baskı, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara; 2007.
- Teaff J. An Elderly Leisure Attitude Schedule. 28th Annual Meeting of the Gerontological Society. 1975; 26-30. Kentucky.
- Tel M, Köksalan B, Öğretim Üyelerinin Spor Etkinliklerinin Sosyolojik Olarak İncelenmesi (Doğu Anadolu Örneği), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Elazığ, 2008 Cilt: 18, Sayı: 1 Sayfa: 261-278,
- Tezcan M. Boş Zamanlar Sosyolojisi, Doğan Matbaası, Ankara, 1977.
- Tezcan M. Boş Zamanlar Sosyolojisi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, 1993.
- Torkildsen G. Leisure And Recreation Management. 5th Edition. London: Routledge; 2005.

- Torkildsen G. Leisure And Recreation Management. 4th Edition. London: E & Fn Spon Press; 1999.
- Tosun A, Demir B, Uçkun G, & Konak O, Spor Aktivitelerinin Üniversite Öğrencilerinin Başarı ve Motivasyonu ile İlişkisi. 4. Uluslar arası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, Cilt 2. 2015.
- Türker A, Türker G, Turizm çalışanlarının boş zaman tutumlarının ölçülmesi: Muğla ili örneği, Akademik Bakış Dergisi, 2015, Sayı: 51 s:520-536
- Türker A, Türker G, Turizm çalışanlarının boş zaman tutumlarının ölçülmesi: Muğla ili örneği, Akademik Bakış Dergisi, 2015, Sayı: 51 s:520-536
- Türkmen M, Kul, Genç E Ve Sarıkabak M, Konaklama İşletmesi Yöneticilerinin Rekreasyon Algı Ve Tutumlarının Değerlendirilmesi: Batı Karadeniz Bölgesi Örneği. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic, 2013; Cilt 8, Sayı 8 S: 2139-2152.
- Uzunoğlu, S. Zaman Sermayesi. Zaman Gazetesi, 13-27 Nisan 1992.
- Varışoğlu B, Şeref İ, Yılmaz İ. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zaman Yönetimi Algılarına Yönelik Bir İçerik Analizi A Content Analysis On The Perceptions Of Timemanagement For Prospective Turkish Teachers, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2012, 32 (2): 377-394.
- Yaylı A. Rekreasyona Giriş. Detay Yayınları, Ankara, 2014.
- Yaşartürk, F. Lise ve üniversite öğrencilerinin Rekreatif eğilimlerinin belirlenmesi Bartın ili Örneği. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013.
- Yetim A. Sosyoloji ve Spor. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2006.
- Yetiş Ü. Orta Öğrenim Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Eğilimleri. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008, Ankara (Danışman: Prof. Dr. A.Faik İmamoğlu).
- Yılmaz A, Eroğlu C, Davranış Bilimleri ve Örgütsel Davranış, 4. Baskı, Detay Yayıncılık, 2013, s: 12, Ankara.
- Yörükoğlu A. Çocuk Ruh Sağlığı,3.Baskı. T.G.B. Kültür Yay. Ankara, 1980. S: 5.

Zampetakis A. L, Bouranta N. ve Moustakis S. V. “ On The Relationship Between Individual Creativity And Time Management”, Thinking Skills And Creativity . Volume 5, Issue 1, April 2010, Pages 23-32.

Zülal A. Sağlık İçin Hareket Edin. Bilim Ve Teknik Dergisi. 2002, S:72–75.

9. EKLER

Ek 1. Etik Kurul Onayı

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Etik Kurulu

PROJENİN ADI : Türkiye'deki Meslek Yüksekokulları Spor Yönetimi Programı Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi
PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ: Doç.Dr. Mehmet M. YORULMAZLAR
PROJEDEKİ ARAŞTIRICILAR : Bureu SANİN
ONAY TARİHİ VE ONAY SAYISI: 06.11.2017-200

Sayın : Doç.Dr. Mehmet M. YORULMAZLAR

200 protokol nolu "Türkiye'deki Meslek Yüksekokulları Spor Yönetimi Programı Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" isimli projeniz Enstitümüz Etik Kurulu tarafından incelenmiş ve etik yönden uygunluğuna karar verilmiştir.

Prof. Dr. Göksel ŞENER
Komisyon Başkanı

Doç. Dr. Pınar MEGA TİBER

Prof. Dr. Dilşad SAĞE

Prof. Dr. Hülya AŞCI

Prof. Dr. Tuğba TUNALI AKBAY

Prof. Dr. Neşise FAHREÇCİK

Prof. Dr. Hakkı ARIKAN

Doç. Dr. Oya ORUN

Doç. Dr. Gürkan SERT

Doç. Dr. M. Ümit UĞURLU

Doç. Dr. İlksen DEMİRBÜKEN

Yrd. Doç. Dr. Betül OKUYAN

Av. Funda İŞİK ÖZCAN

Ek 2: Kişisel Bilgi Ve Görüş Formu

Değerli Katılımcı,

Elinize ulaştırmış bulunan bu anket, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Spor Yönetim Bilimleri yüksek lisans bitirme tezi için hazırlanmıştır. "Türkiye'deki Meslek Yüksekokulları Spor Yönetimi Programı Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" üzerine bir yüksek lisans çalışması ile ilgilidir. Anketten elde edilen bilgiler özenle muhafaza edilecek ve sonuçlar toplu istatistiksel analizlere tabi tutulacaktır. Katılımlarınız ve katkılarınız son derece önemlidir.

Katılımcıların "isim-telefon-adres-vb." bilgileri istenmemektedir.

Çalışmamıza katkılarınız ve değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Burcu SANİN
İletişim:burcu.sanin@sisli.edu.tr
Enstitüsü

Doç. Dr. Mehmet M. YORULMAZLAR
Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri

KİŞİSEL BİLGİLER VE GENEL SORULAR

1. Cinsiyetiniz? Erkek ( ) Kadın ( )
2. Yaşınız? .....
3. Hangi ilde öğrenim görüyorsunuz?.....
4. Medeni haliniz? Evli ( ) Bekar ( ) Diğer ( ) (Belirtiniz) .....
5. Gelir durumunuz?
500 tl'den az ( ) 501-1000 tl ( ) 1001-1500 tl ( ) 1501-2000 tl ( ) 2001 tl ve üstü ( )
6. Annenizin öğrenim durumu nedir?
İlk ve Orta Öğretim ( ) Lise ( ) Yüksekokul/Üniversite ( ) Lisansüstü(Yüksek lisans/Doktora) ( )
7. Babanızın öğrenim durumu nedir?
İlk ve Orta Öğretim ( ) Lise ( ) Yüksekokul/Üniversite ( ) Lisansüstü(Yüksek lisans/Doktora) ( )
8. Annenizin mesleği nedir? .....
9. Babanızın mesleği nedir? .....
10. Aileniz nerede yaşamaktadır?
Büyük il merkezi ( ) İl merkezi ( ) İlçe( ) Kasaba ( ) Köy ( )
11. Bir işte çalışıyor musunuz?
Çalışmıyorum ( ) Yalnız yaz tatilinde çalışıyorum ( )
Hafta sonu veya yarım gün çalışıyorum ( ) Kısmen kendi işimde çalışıyorum ( )
Tam gün çalışıyorum ( )

12. Masraflarınızı hangi kaynaktan karşılıyorsunuz?

Tümüyle ailemden ( ) Ailemden ve burs veya krediden ( )
Ailemden ve kendi kazancımdan ( ) Kendi kazancımdan ( )

13. Öğrenim gördüğünüz ilde nerede kalıyorsunuz?

Ailemle ( ) Devlet yurdunda ( ) Özel yurttan ( ) Bekar evinde ( )
Akrabalarımın yanında ( )

14. Akademik not ortalamanız kaçtır? .....

15. Size göre boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi nasıldır?
Başarıyı artırır ( ) Başarıyı düşürür ( ) Hiçbir etkisi yoktur ( )

16. Günlük boş zaman süreniz ne kadardır?

Hiç yok ( ) 1-2 saatten az ( ) 1-2 saat ( ) 3-4 saat ( ) 5-6 saat ( ) 7 saat ve daha fazla ( )

17. Haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresinin size göre yeterliliğini nasıldır?

Kesinlikle Yetersiz ( ) Yetersiz ( ) Normal ( ) Yeterli ( ) Kesinlikle Yeterli ( )

18. Boş zamanlarınızı olumlu kullandığınızı düşünüyor musunuz?

Evet ( ) Kararsızım ( ) Hayır ( )

19. Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarını yeterli buluyor musunuz?

Kesinlikle Yetersiz ( ) Yetersiz ( ) Normal ( ) Yeterli ( ) Kesinlikle Yeterli ( )

20. Boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katılıyorsunuz?

Yalnız ( ) Ailemle ( ) Arkadaş grubuyla ( )

21. Boş zamanlarınızı genellikle nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dinlenerek ( ) Fiziksel etkinliklere katılarak ( ) Sosyal etkinliklere katılarak ( )
Kültürel etkinliklere katılarak ( ) Sanatsal etkinliklere katılarak ( )
Turistik etkinliklere katılarak ( )

22. Boş zaman etkinliklerinin tercih edilme nedenleri nelerdir?

Yeteneklerime uygun olduğu ve alışkanlık kazandırdığı için ( )
İş ortamından uzaklaşmak ve sosyal bir ortam sağlamak için ( )
İstediğim etkinlik alanıyla ilgili tesis ve araç-gereçler yeterli olduğu için ( )
Sağlık nedeniyle ( ) Fazla para harcamamı gerektirmediği için ( )

23. Boş zaman etkinliklerinin bıraktığı etkiler nelerdir?

Dinlendiriyor ( ) Eğlendiriyor ( ) Sağlığımı koruyor ( ) Farklı yaşantılar sağlıyor ( )
( ) Sosyal statü ve çevremle iyi ilişkiler sağlıyor

Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olduğumda zaman çok çabuk geçiyor					
Boş zaman aktivitelerim bana keyif veriyor					
Boş zaman aktivitelerime değer veririm					
Boş zamanım boyunca kendim olabiliyorum					
Boş zaman aktivitelerim bana zevkli deneyimler sağlar					
Boş zamanın benim için iyi olduğunu hissediyorum					
Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmaktan hoşlanıyorum					
Boş zaman aktivitelerim canlandırıcıdır					
Boş zaman aktiviteleri ile sık sık meşgul olmanın uygun olduğunu düşünüyorum					
Boş zaman aktiviteleri için harcadığım zamanın boşa geçmediğini hissediyorum					
Boş zaman aktivitelerinden hoşlanıyorum					
Boş zaman aktiviteleri dikkatimin tamamını alıyor					
Boş zaman aktivitelerine sık sık katılıyorum					
İmkanım olsa bu boş zaman aktiviteleri için harcadığım zaman miktarını artırırım					
Gelir durumum müsaade ettiği ölçüde boş zaman aktivitelerimde kullanmak üzere araç-gereç satın alırım					
Zamanın ve param yetse daha yeni boş zaman aktivitelerine katılıyorum					
Boş zaman aktivitelerimde daha yeterli olabilmek için önemli derecede zaman ve efor harcarım					
Seçme şansım olsa boş zaman ihtiyaçlarını karşılayan bir şehir ya da çevrede yaşarım					
Plansız bile olsa bazı boş zaman aktivitelerine katılıyorum					
Boş zaman aktivitelerini daha iyi yapabilmek için bir seminer ya da kursa katılabilirim					
Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmak için boş zamanımın artması gerektiğini düşünüyorum					
Meşgulken bile boş zaman aktivitelerine katılıyorum					
Boş zaman aktivitelerine yönelik eğitim ve ön hazırlık için zaman harcayabilirim					
Diğer aktiviteler arasında boş zamanıma yüksek öncelik tanırım					

Ek.4: Anket Çalışması İzin Onayı

T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
Arhavi Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü

Sayı :48541756-044-
Konu :Tez Çalışması

Sayın Burcu SANİN
(Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Yönetim Bilimleri
Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi)

İlgi :06.02.2018 tarih ve 1583 sayılı dilekçeniz.

06.02.2018 tarihli ilgi dilekçenizle birlikte gönderdiğiniz; Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu'nun 06.11.2017-200 sayılı onayıyla da etik yönden uygunluğuna karar verilmiş olan "*Türkiye'deki Meslek Yüksekokulları Spor Yönetimi Programı Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*" isimli Ek 1: Kişisel Bilgi ve Görüş Formu Ölçeğini Meslek Yüksekokulumuz Spor Yönetimi Programı öğrencilerine uygulamanız Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize rica olunur.

Yrd. Doç. Dr. Fikret SÖZBİLİR
Meslek Yüksekokul Müdürü

09/02/2018 Şef. : Özlem EMİROĞLU
09/02/2018 Arhavi.Mes.Yük.Sek. : Mustafa YÜKSEL
09/02/2018 Arhavi.Mes.Yük.Müd.Yrd. : Caner GÜREL

Mevcut Elektronik İmzalar

FIKRET SÖZBİLİR (Arhavi Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü - Meslek Yüksekokul Müdürlüğü) 09/02/2018 15:18

Evrakı Doğrulamak İçin : http://ebysdogrula.artvin.edu.tr/enVision-Sorgula/Validate_Doc.aspx?V=BEK42LS0

Musazade Mah. Eyüp Çarmlı Cad. No:4 08200 Arhavi / ARTVIN Ayrıntılı bilgi için İrtibat: Özlem Emiroğlu
Tel: 0466 215 10 92 Faks: 0466 215 10 93
E-Posta: artvincoruh@artvin.edu.tr Elektronik ağ: <http://arhavimyo.artvin.edu.tr/>

İlge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

10. ÖZGEÇMİŞ

Adı	BURCU	Soyadı	SANİN
Doğum Yeri	BAKIRKÖY	Doğum Tarihi	27.12.1986
Uyruğu	TÜRKİYE CUMHURİYETİ	Tel	05542992644
E-mail	burcu.sanin@sisli.edu.tr		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	Marmara Üniversitesi, Spor Yönetim Bilimleri - İstanbul	
Lisans	Marmara Üniversitesi, Spor Yöneticiliği - İstanbul	2012
Lise	Küçükçekmece Lisesi - İstanbul	2003

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
Öğretim Görevlisi	İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu	2015- Devam

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
İngilizce	Orta	Orta	Orta

Yabancı Dil Sınav Notu#

YDS	ÜDS	IELTS	TOEFL IBT	TOEFL PBT	TOEFL CBT	FCE	CAE	CPE

	Sayısal	EşitAğırlık	Sözel
ALES Puanı		59,66391	70,54735
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma Becerisi
Microsoft Office (Word, Excel, Power Point vb.)	İyi

*Çokiyi, iyi, orta, zayıf olarak değerlendiriniz.

EK :Diğer Bilimsel faaliyetler (yayın, kongre bildirisi vs.)